



*Георгије Мандзаридис, Свети Теофан Затворник, Валериј Духањин,
Лариса Маршева, Јован Шербенко, Јакинт (Унчуљак), Милош Јелић,
Небојша Стевановић, Небојша Ђокић, Ксенија Кончаревић*

фото репортажа

Слава Старе цркве и литија града Крагујевца



ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик

280

Георгије Мандзаридис

Преображење Христово као откривење Царства Божје

стр. 2



Георгије Мандзаридис, Свети Теофан Затворник, Валериј Духањин,
Лариса Маршева, Јован Шчербенко, Јакин (Унчуљак), Милош Јелић,
Небојша Стевановић, Небојша Ђокић, Ксенија Кончаревић



Свети Теофан Затворник

Беседа на Успење Пресвете Богородице

стр. 4

Валериј Духањин

Рођење Пречисте

стр. 6



Лариса Маршева, Јован Шчербенко, Благослови венац лета
благодати Твоје

5

Јакин (Унчуљак), Панегирик на Воздвижење светог Крста

9

Милош Јелић, Од свог страдања и подвига земаљског Господ је
починуо у суботњи дан

13

Небојша Стевановић, Први Васељенски сабору Никеји (325)

18

Небојша Ђокић, Прилог историји зидања цркве у Младеновицу

30

Ксенија Кончаревић, Књига наша насушина

34

Житије Блажене Ксеније Петроградске

37

Надежда Дмитријева, Чудотворна икона Пресвете Богородице
„Достојно јест“

39

Из летописа Епархије шумадијске

Промене у Епархији шумадијској

Служења, приједи и посете Епископа шумадијског Г. Јована

In Memoriam

Дечија страна

Главни и одговорни уредник: Никола Миловић, протојереј

Заменик главног и одговорног уредника: Негослав Јованчевић

Редакција: Др Зоран Крстић, протојереј ставрофор, Дејан Марковић, протојереј,
Лазар Марјановић, ђакон

Уредништво и администрација: “Каленик”, Владимира Роловића број 1, 34000 Крагујевац,

e-mail : nm ilu c2@gm il cc

Дизајн и прелом: Дејан Манделц

Издаје са

благословом Његовог
високопреосвештенства

Архиепископа крагујевачког
и Митрополита шумадијског
Господина Јована

Година XLVI,
Број 4, (280), 2025.

Издавач:

Српска православна епархија
шумадијска

Издаје:

шест пута годишње

Тираж: 2000 примерака

Штампа: ГРАФОСТИЛ,
Крагујевац

271.222(497.11)
ISSN 1820-6166 = Каленик
COBISS.SR - ID 50771212



9 771820 616009

Георгије Мандзаридис

ПРЕОБРАЖЕЊЕ ХРИСТОВО КАО ОТКРИВЕЊЕ ЦАРСТВА БОЖИЈЕГ

Преображење Спаситеља заузима централно место у животу Православне Цркве и њеном богословљу. То је догађај који открива славу Цркве и верујућих, сведочећи о новом стању света које започиње доласком Христа у историју.

У тренутку Преображења, Христос открива нетварну славу Своје Божанске природе која се скрива под Његовом човечанском природом, приопштавајући ту славу онима који су били око Њега. Пророци Мојсије и Илија јављају се са истом светлошћу као и Христос. Разлика је, међутим, у томе што је Христос извор тог Божанског сјаја, док га Мојсије и Илија само примају. Разлог због којег се Христос преобразио пред Својим ученицима јесте приближавање дана Његовог Распећа: „Да када Те виде распетог, страдање разумеју као добровољно.“

Преображењем Христос, са једне стране, потврђује Своје Божанство, које су ученици већ исповедили устима апостола Петра. Са друге стране, Он открива прво искуство доласка Царства Његовог. Иако празник Преображења, који се слави 19. августа, не повезујемо непосредно са Христовим Распећем, сагледавањем литургијског круга, видимо да само неколико недеља касније, 27. септембра, прослављамо Воздвижење Часног Крста, које нас подсећа на Страсну седмицу. Тако уочавамо унутрашњу везу између ова два празника. Историјски, Преображење се догодило неколико недеља пре Страдања. Из те перспективе, у црквеном календару би требало да се празнује неколико недеља пре Пасхе, отприлике у истој временској удаљености у којој се данас налази у односу на Воздвижење. Међутим, није случајно што је тај период испуњен другим празником, споменом Светог Григорија Паламе, богослова Таворске светлости. Тако је друго недељно богослужење Великог поста, пет недеља пред Пасху, посвећено управо Светом Григорију Палами.

Познато је да сва три синоптичка Јеванђеља излажу догађај Преображења одмах након речи Христових: „Заиста вам кажем: има међу онима што овде стоје неких који неће окусити смрти док не виде Царство Божије како долази у сили“ (Мк 9, 1). Сходно томе, Преображење представља, како потврђује и светоотачко предање, јављање Царства Божијег „у сили“. Христос Својим Преображењем потврђује веру у Своје Божанство, коју су ученици већ исповедили. Он у том тренутку не стиче нешто што раније није имао, већ у мери у којој су ученици могли да поднесу, открива славу коју је као Богочовек увек поседовао. Другим речима, слава коју су тројица ученика видели на Тавору није била пролазно привиђење, већ вечна светлост Божанске природе Христове. На то указују и химнографи наше Цркве: „Преобразио си се на гори, Христе Боже, показујући ученицима Твоју славу, колико су могли.“ Светлост Преображења је нетварна светлост Царства Божијег, која је са Христом дошла у свет. Царство Божије, као безвремени и вечно, није ограничено временом, већ га превазилази и преображава. Оно не наступа тек по окончању историје, јер је већ присутно у њој, премда је надилази и

настављаће да постоји и по њеном свршетку.

Заиста, долазак Царства Божијег „у сили“ није ништа друго до Његово јављање „у сили“. То није настајање нечег новог, већ откривење онога што је одувек постојало и што ће вечно бити. Као што је нетварна светлост, откривена ученицима при Преображењу, постојала одувек и обитавала у богочовечанској ипостаси Христовој, тако је и Царство Божије са Христом ушло у свет, повремено се откривајући вернима као предукус живота будућег века.



Хришћанска вера се не заснива на етици или идеологији, већ на јављањима Царства Божијег у историји. Познато је сведочанство апостола Петра, које наводи одмах након доживљаја Преображења, како би потврдио истинитост хришћанске проповеди: „Јер вам нисмо објавили силу и долазак Господа нашега Исуса Христа следећући лукаво смишљеним причама, него као они који су били очевици Његове величине“ (2 Пт 1, 16). Без опита небеског, човек не може да се ослободи искушења земаљског живота. Апостоли Христови, мученици, светитељи и подвижници Цркве не би могли да победе свет и све предају Богу, да се нису удостојили, макар у извесној мери, да окусе небеску радост. Прихватање Христа се остварује у овоме животу. „Љубљени, сада смо деца Божија, и још се није показало шта ћемо бити; али знамо да када се покаже, бићемо слични Њему, јер ћемо Га видети као што јесте“ (1 Јн 3, 2).

Искуство прихватања Христа човек задобија у свом животу кроз испуњење Божијих заповести. Самоодрицањем и предавањем себе Богу и Његовој вољи, што представља одређени облик смрти, човек постаје истински учесник у Божанском животу и Царству. Причешиће вечности не почиње након Крста, већ на Крсту. Послушност Божанској вољи „до смрти“ већ представља учешће у Васкрсењу. Као што слава Христова започиње на Крсту, који разара силе зла, тако и слава хришћани-

на почиње добровољним прихватањем смрти за Христа, што уједно значи погружење старог човека и отварање новог.



Преображење Христово јесте припрема за Крст. Христов Крст представља почетак Његове славе као човека. При Преображењу Христос не добија ништа ново, већ укрењује Своје ученике пред догађај Распећа. То охрарење било је неопходно ученицима како би примили страдања свога Учитеља и, касније, свој сопствени крст ради Њега. Врата у Царство Божије јесте Крст, као што и слава Божија у овом свету почиње са Крста. Свако искуство Божанске славе у овом животу или претходи, или прати доживљај Крсне Тајне.

Са руског превео Небојша Стевановић



ХИМНОГРАФИЈА ПРЕНОСА МОШТИЈУ СВЕТОГ АРХИЋАКОНА СТЕФАНА

Вечерње, стихире на Господи возвах, глас 8:

Стефане мучениче првострадални, служитеља зачетник, од апостола изабрани, обасјај незалазним светлом све који твој спомен свечано славе, па разори таму греха, а благодат и милост даруј твојим слугама, и поведи их у живот вечни, твојим молитвама.

Твоја глава је овенчана благодаћу, Стефане, имењаче са венцем и мучниче Христов, и златни ђердан врлина је твој врат украсио, станиште премудрости си постао, њу си поштовао и љубављу је стекао, због ње си поштован са благодаћу и славом.

Као свети венац си принео себе Цару и Богу, апостоле, јер си убијен камењем, а као разуман си више од злата и драгог камења многопоштован, славом и благодаћу си овенчан, свечасни Сефане, међу мученицима првострадални, добрих дела и доброг имена, ти помињи све нас.

Вечерње, самогласне стихире, глас 2:

Први међу ђаконима и први међу мученицима био си свети Стефане, и пут другим светима, јер си многе мученике Господу привео, зато се теби небо отворило, и Бог ти се јавио, а ти га моли да спасе душе наше.

У светињу си одевен Стефане блажени, првомучениче и први ђаконе, и у заједици јеси са ангелима, заступај нас и моли за нас Спаситеља безгрешног и Господа.

Достојно прославимо првомученика и храброг Христовог угодника Стефана, јер он, стојећи међу безаконцима, виде Сина са десне стране Оца.

Канон, песма 8, глас 8:

Заблестао си надприродним сјајем светитељу изузетни, а од сјаја твога лица постао си равноангелан, Стефане, дајући благодат богату скривену у твојој души; зато си кликтао: децо благосиљајте, свештеници певајте, а народи величајте Христа у све векове.

Овенчани Стефане, потоцима твоје крви очисти душу моју од дубоке ране греховне, јер твоје милостиvom заступању и охристовљеној нарави притичем и кличем: децо благосиљајте, свештеници певајте, а народи величајте Христа у све векове.

По благодати прослављени, твоју свету главу је, имењаче са венцем, овенчао Судија нелицемерни, јер си га побожно проповедао као Творца, Бога и Цара свих, непрестано кличући: децо благосиљајте, свештеници певајте, а народи величајте Христа у све векове.

У руке Створитеља си душу своју предао, а небеске војске те радосно примише као свога сабеседника, јер си још на земљи био равноангелан, а сада си убројан у чете њихове, који непрестано певају: децо благосиљајте, свештеници певајте, а народи величајте Христа у све векове.

Свети Теофан Затворник

ПРОПОВЕД НА УСПЕЊЕ ПРЕСВЕТЕ ВЛАДИЧИЦЕ НАШЕ БОГОРОДИЦЕ И УВЕКДЕВЕ МАРИЈЕ

После крсне смрти Исуса Христа Његова Пречиста Мајка је око петнаест лета живела у Јерусалиму, у дому Светог апостола и јеванђелисте Јована Богослова, којем ју је уручио сам Господ са крста. Ево, приближило се време да се Пресвета Богородица пресели у небеску обитељ Сина свога. Када се Мајка Божија молила на гори Јелеонској, Њој се, како сведочи предање Цркве, јавио Арханђел Гаврило, који је донео палмину грану и известио је о Њеној кончини кроз три дана.

Пречиста се неизрециво обрадовала чувши такву вест, и почела је да се спрема. На дан Њеног представљења, по заповести Божијој, чудесно су се појавили у Јерусалиму, осим апостола Томе, сви апостоли, који су ради проповеди били расејани по целом свету. Они су били сведоци Њене мирне, тихе, свете и блажене кончине. Сам Господ Исус Христос, у слави небеској, окружен безбројним мноштвом анђела и праведних духова, јавио се да прими душу Пречисте Мајке своје и са славом је узнесе на небо.

Тако је окончала свој земаљски живот Пресвета Дева Марија! Уз паљење свећњака и певање псалама апостоли су пренели тело Богомајке у Гетсиманију, где су били погребени Њени родитељи и Праведни Јосиф. Неверујући првосвештеници и књижевници, поражени величином погребног хода и озлобљени почастима узношеним Пресветој Богородици, послали су слуге и војнике да растерају пратњу и спале тело Богомајке. Побуњени народ и војници са јарошћу су се устремили на хришћане, али су били поражени слепилом. У то време пролазио је туда јудејски свештеник Атоније, који се бацио ка сандуку са намером да га преврне на земљу; али

тек што се дотакао рукама одра, анђео му је одсекао обе руке: одсечени делови њихови висили су код одра, а сам Атоније је пао на земљу са криком.

Свети апостол Петар је зауставио ход и рекао Атонију: „Увери се да је Христос истинити Бог”. Атоније је одмах исповедио Христа за истинитог Месију. Апостол Петар је заповедио Атонију да се усрдном молитвом обрати Пресветој Богомајци и примакне остатке руку деловима који су висили код одра. По испуњењу овога руке су срасле и исцелиле се, а на месту одсецања остали су само ожиљци. Ослепели народ и војници са покајањем су притекли одру и примили вид не само телесни, него и душевни, и сви су се са страхопоштовањем придружили ходу.

Трећег дана после погребња Божије Мајке стигао је Свети апостол Тома, који је по вољи Божијој био одсутан, и пожелео је да види њен гроб. По његовој жељи гроб је био отворен, али у њему нису нашли тело Богомајке. Увече истог дана, за време трпезе, апостоли су угледали у ваздуху Пресвету Деву на небесима, живу, са мноштвом анђела. Стојећи обасјана неизрецивом славом, Богомајка је казала апостолима: „Радујте се! Ја сам увек са вама”. Апостоли су ускликнули: „Пресвета Богородице, помози нам”. Ово јављање Богомајке савршено је убедило апостоле, а преко њих и сву Цркву у њено васкрсење. У подражавању Пресветој Деви Марији, која је често посећивала места која је Син њен и Бог осветио пречистим ногама својим, настао је обичај међу хришћанима да посећују света места.

Превео са руског Горан Дабетић



Лариса Маршева, Јован Шчербенко

БЛАГОСЛОВИ ВЕНАЦ ЛЕТА БЛАГОСТИ ТВОЈЕ

Коментар тропара и кондака Начала индикта

Црквена нова година, која се такође назива индиктом, то је петнаестогодишњи период, који се користи у својству јединице мере. Прво спомињање наведеног термина сусреће се 297. године по Рођењу Христовом у документима римског Египта, у сврху означавања периода пореског обрачуна. На почетку је трајање периода било установљено на пет година, а од 328. године редовни индикт постао је петнаестогодишњи интервал¹.

Званично византијско рачунање, названо индиктом Константина Великог или Константинопољско израчунавање, почињало је од 1. септембра 312. године. Притом постоји претпоставка да је било уведено касније, за време императора Лава I, а можда и још касније².

Свечано празновање Нове године 1. септембра посведочено је у Типику Велике цркве. На овај дан Црква спомиње епизоду четврте главе Јеванђеља по Луки, која приповеда о томе како је у синагоги града Назарета Господ Исус Христос прочитао пророштво Исаије о наступању „године милости Господње” (Ис. 61, 1-2). Византинци су у наведеном читању видели указивање Господа на празновање дана Нове године. Предање повезује овај догађај са 1. септембром, а у Менологији Василија II говори се: „Од овог времена Он је даровао нама, хришћанима, овај свети празник”³. Исто јеванђељско зачало о проповеди Исуса Христа читао је патријарх у посебном чину „летоководства”, празничне службе, која се вршила 1. септембра⁴. У Православној Цркви то је Јеванђеље одређено за Божанствену Литургију 1/14. септембра у садашње време.

Наведени празник везан је са старозаветном традицијом празника, споменутог у књизи Левита: „Још рече Господ Мојсију, говорећи: реци синовима Израиљевим: први дан седмог месеца нека вам је одмор, сабор свети нека вам је, ниједног посла немојте радити у овај дан у свим стаништима вашим, и принесите Господу жртву огњену” (Лев. 23, 24–31).

Сагласно јудаизму, први месец године у календару је нисан: од њега се рачунају сви религиозни празници. Рачунају, почињући од седмог месеца (тишреј), да се у указано време обележавала Рош ха-Шана, јеврејска Нова година⁵.

Треба приметити да то није једина старозаветна епизода повезана са празником. Управо у овом месецу на планини Арарат зауставио се Нојев ковчег (Пост. 8, 4). Управо у овом месецу Мојсије силази са горе Синај са таблицама Завета (Изл. 34, 29). Управо у овом месецу почело је грађење скиније Господње (уп.: Изл. 35), где је једанпут у години улазио првосвештеник у Светињу над Светињама. Било је још много других, али мање важних епизода свете историје⁶.

У Русији се почетак празновања црквеног новолетија 1. септембра односи на 1492. годину, међутим, имамо ранија сведочанства вршења чина летоководства, који се односи на XIII–XIV век⁷.

Богослужбени текстови, између осталих, тропар и кондак за почетак индикта, садрже у себи кључне слике, које допуштају да се удубимо у историју празника и постанемо његови непосредни учесници.

Црквенословенски текст тропара и кондака гласи:

Тропар: „Всея твари Содетелю, времена и лета во Своей власти положивый, благослови венец лета благодости Твоея, Господи, сохраняя в мире люди и град Твой/ молитвами Богородицы и спаси ны”.



Кондак: „В вышних живый, Христе Царю, всех видимых и невидимых Творче и Зиждителю, Иже дни и нощи, времена и лета сотворивый, благослови ныне венец лета, соблюди и сохрани в мире/ град и люди Твоя, Многомилостиве”⁸.

Оригинални грчки текст изгледа овако:

Тропар: „Ὁ πάσης δημιουργὸς τῆς κτίσεως, ὁ καιροὺς καὶ χρόνους ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσία θέμενος, εὐλόγησον τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου, Κύριε, φυλάττων ἐν εἰρήνῃ τοὺς βασιλεῖς καὶ τὴν πόλιν σου, πρεσβεῖαις τῆς θεοτόκου, καὶ σῶσον ἡμᾶς”.

Кондак: „Ὁ ἀρρήτῳ σύμπαντα, δημιουργήσας σοφία, καὶ καιροὺς ὁ θέμενος, ἐν τῇ αὐτοῦ ἐξουσία, δώρησαι, τῷ φιλοχρίστῳ λαῷ σου νίκας· ἔτους δέ, τὰς τε εἰσόδους καὶ τὰς ἐξόδους, εὐλογήσαις κατευθύνων, ἡμῶν τὰ ἔργα πρὸς θεῖόν σου θέλημα”⁹.

Превод:

Тропар, глас 2: „Створитељу све твари, који си времена и лета оставио у своју власт, благослови годишњи круг благошћу Твојом, Господе, сачувај у миру и град Твој, молитвама Пресвете Богородице, и спаси нас”.

Кондак, глас 2: „У вишњем Царству живиш Христе Царе, Творче и Саздатељу свега видљивог и невидљивог, који си дане и ноћи, време и године створио, благослови сада годишњи круг, сачувај и одржи у миру град и народ Твој, Многомилостиви”.

Саздатељ све творевине

У тропару и кондаку празника особита пажња даје се непролазним истинама стварања света. Господ је Саздатељ све творевине: „Створитељу све твари, који си времена и лета оставио у своју власт”.

Непролазна хришћанска истина потврђује се у томе да је Бог створио свет: „Јер Њиме би саздано све, што је на небесима и што је на земљи, што је видљиво и што је невидљиво” (Кол. 1, 16, 17).

Реч „твар”, изражена у грчком тексту тропара термином *κτίσις*, у преводу означава резултат стваралачке делатности – оно што је сворено Богом¹⁰. „Сатворитељ” (грч. *δημιουργός*) – Творац, Саздатељ¹¹, то јест Господ Бог.

Даље се говори о стваралачком акту времена. Својом влашћу Господ је положио – установио¹² времена и лета – рокове, одсечке времена¹³.



„Венац лета благодати Твоје”

После овога иде молитвено прошење речима 12. стиха 64. псалма цара Давида: „Благословиши венац лета благодати Твоје”. Свети Атанасије Велики тумачи наведено место овако: „Летом назива време будућег века и именује га венцем благодати, зато што се у њему свети крунишу великом благошћу”¹⁴. Ово мољење благосиља венац (от грч. *Στέφανος* – окончани круг годишњег времена), „благошћу”, добротом, милошћу¹⁵ Господњом.

Тропар се завршава традиционалном молитвеном прозбом за чување у миру и спасењу људи, избраног народа Божијег, верних хришћана¹⁶ молитвама Богородице и Приснодеве Марије.

„У вишњем живиши Саздатељу свега видљивог и невидљивог”

Кондак празника почиње речима: „У вишњем живиши, Христе Царе”. Царска титула Спаситеља означава учење о царском достојанству Христа. У Откровењу се Христос именује Царем царева и Господарем господара (Откр. 19, 16).

Господ Исус Христос је Творац и Оснивач. Ове синонимне именице користе се за већину тврдњи.

Даље се наставља линија о творевинама Божијим. Спомиње се четврти дан стварања, када су била саздана светила небеска: сунце, месец и звезде ради управљања даном и ноћу (Пост. 1, 14-19). Помињање у тропару празника времена и лета, а такође молба за благосиљањем венца лета налази свој одраз и у кондаку, самим тим позива верујуће да обрате особиту пажњу неопходности благосиљања Божијег пред почетком нове године.

Тропар и кондак почетка празновања индикта својим живописним сликама наглашавају величину Божију. Ови богослужбени текстови подсећају верујуће да је Он Творац и Саздатељ видљивог и невидљивог света. Фокусирајући поглед оних који се моле на венац лета Господњег, тропар и кондак позивају православне хришћане да увек памте да за све неопходно благодаре Богу и моле Његове благослове за свако дело, уочи сваке Нове године, уочи сваког новог годишњег циклуса.

Превео са руског Горан Дабетић

напомене:

¹ Кузенков П. В. *Индикт* // *Православная энциклопедия*. Т. 22. М., 2014. С. 552–553.

² Василик В., диакон. *С новым годом* // URL: <https://pravoslavie.ru/64094.html>

³ Цит. према: Бернацкий М. *Празднование Начала индикта – церковного новолетия* // <http://www.patriarchia.ru/db/text/40104.html>

⁴ Бернацкий М. *Празднование Начала индикта – церковного новолетия* // <http://www.patriarchia.ru/db/text/40104.html>

⁵ Рош ха-Шана // <https://eleven.co.il/judaism/sabbath-and-holidays/13606/>

⁶ Василик В., диакон. *С новым годом*.

⁷ Черепнин Л. В. *Русская хронология*. М., 1944. С. 27.

⁸ *Минея сентябрь*. М., 2003. С. 10.

⁹ Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου, ἡτοὶ τοῦ νέου ἔτους // <https://glt.goarch.org/texts/Sep/Sep01.html>

¹⁰ *Словарь русского языка XI–XVII вв.* Вып. 29. М., 2011. С. 231.

¹¹ Седакова О. А. *Словарь трудных слов из богослужения. Церковнославяно-русские паронимы*. М., 2021. С. 329.

¹² Исто. С. 252.

¹³ *Словарь русского языка XI–XVII вв.* Вып. 8. М., 1981. С. 218.

¹⁴ Афанасий Великий, святитель. *Толкование на псалмы*. М., 2011. С. 236.

¹⁵ *Словарь русского языка XI–XVII вв.* Вып. 1. М., 1975. С. 222.

¹⁶ Седакова О. А. *Словарь трудных слов из богослужения*. С. 173.

Валериј Духањин, свештеник

РОЂЕЊЕ ПРЕЧИСТЕ

Јаков је хитао. Спасевајући се од гнева брата свога Исава, ужурбано је ишао по каменитим стазама, обухватајући погледом земље које су некада обећане његовом деди Авраму. Уморивши се од ужурбаног путовања, Јаков се одлучио на кратак одмор, спустио главу на камен и убрзо заспао.



И ево види у сну: лествица, утврђене на земљи, досеже до самог неба. Анђели Божији силазе и пењу се по њој, а на врху је Господ. И чује од Њега Јаков радосне, утешне речи: „Благословиће се у теби и у семену твоме сва племена земаљска; и ево ја сам с тобом” (Пост. 28, 14-15).

Пробудивши се, Јаков, усхићен виђеним и оним што је чуо, помало наивно говори: „Господ је присутан на месту овом; а ја нисам знао!” (Пост. 28, 16). И са светим трепетом додаје: „Како је страшно ово место! То није ништа друго до дом Божији, то су врата небеска” (Пост. 28, 17). Да ли је схватао Јаков шта му је то било откривено у виђењу, ми не знамо. Знамо да је, охрабрен духовним виђењем, похитао даље. Бог је благословио његов живот и његов труд. Од њега се родило многобројно потомство. А затим је било казано: „Засијаће звезда од Јакова” (Бр. 24, 17).

„Лествица”, „Врата небеска” – тако је речено и предсказано о Богомајци.

„Радуј се, лествице небеска, којом сиђе Бог!”

„Радуј се, мосте, који нас преводиш од земље на Небо”.

Тако појемо у акатисту.

Она је небо на којем је засијала звезда. Она је лествица, врата, двери небеске „којом сиђе Бог”.

Да би засијала звезда, потребан је небески свод. И да би са Неба сишао на земљу, потребна је „лествица”, то јест Она, посредством које ће се родити Бог на земљи као Човек.

Лествица, заправо, чудесан мост, простира се у Јаковљевом виђењу од земље до неба. Небо је Царство Чистоте, земља је поље битке. Небо је свет небожитеља, земља – то смо ми, земни. „Лествица небеска” значи да код Оне која живи на земљи постоји нешто што је и посред земаљског чини налик Небу. Шта је то?

„Премудрост сазда себи дом” (Прич. 9, 1), чујемо у мудрој причи (и ова се прича такође чита на богослужењу Богородичног празника, као и споменута повест о Јакову). „Премудрост”, тако је речено о Сину Божијем, јер Он јесте „Божија Сила и Божија Премудрост” (1 Кор. 1, 24). Шта Он ствара себи за дом на земљи?

„Колико су љубљена Твоја насеља, Господе” (Пс. 83, 2), нема на земљи ничег лепшег од храма Божијег. Али од првих рајских тренутака, растворених вечношћу, Бог је желео да живи у човеку као у чудесном храму своме. Ум и срце, бесмртна душа и телесни састав призваног на бесмртност, све је то створено само са једним циљем: да постане храм Божији.

Преподобни Макарије Велики, који је досегао ову истину искуством свога живота, веома поетично расуђује: „Као што је небо и земљу створио Бог ради човековог обитавања, тако је душу и тело човека створио као обитавалиште себи, како би се уселио и успокојио у телу његовом, као у дому своме, имајући за предивну невесту љубљену душу, створену по лику Његовом. Зато апостол говори: *Ми смо дом Његов* (Јевр. 3, 6).

Тако треба да буде. На то смо призвани. Али да ли је тако у реалности? Изван врата Едема човеку је постављена страшна дијагноза: „Помишљања срца човечијег зло су од младости његове” (Пост. 8, 21). Људи се од младости погружавају у мреже зла, зловних помисли, мржње, распусности, потом очајања, а затим још већег растројства, како би се утопили у очајање. Уместо храма Божијег, жалосна пећина разбојничка. Где да се насели Премудрост Божија, када, ма кога узео, човек „се упоредио са неразумним скотовима и уподобио им се” (Пс. 48, 21). Свако зло је безумље. Јер лишити себе раја може само безуман, при чему то чини са некаквим наслађивањем. Ствара ли Премудрост себи дом у станишту безумља, у запарложеној души, усред злих, скрнавних помисли? Не, јер се Мудрост не може јавити тамо, где се безочно смеје безумље. Чистота се насељава само тамо где постоји одзив на Чистоту.

Хиљаде лета Бог је желео да живи међу људима. И хиљаде лета људи су Га одбацивали. Али ево десило се нешто невероватно, покидао се ланчић ентропије, Све-видећи и Свезнајући је угледао душу, која је од мајчин-

ске утробе стремила само ка Њему, заборавивши заправо на постојање зла. То је душа Марије. Анђели на Небесима су се обрадовали, на земљи се родила Она која од раних лета својом мишљу и срцем иште Небо. Она, као што је речено у текстовима богослужења, „премноге ради чистоте храм Божији одушевљен бива”.

Чувши ово, неко ће се утешити, а неко скептично осмехнути: веле, како је то могуће? Ако судимо по себи, онда је стварно немогуће. Ако послушамо оне који су достигли небеска виђења, онда је то чак веома могуће.



Преподобни Силуан Атонски нам је оставио овакву дневничку белешку: „Када сам био млад послушник, једанпут сам се молио пред иконом Божије Мајке, и молитва Исусова је ушла у срце моје и сама почела тамо да се изговара. А једанпут у цркви слушао сам читање пројаштва Исаије, и при речима: *Умијте се и будите чисти* (Ис. 1, 16), помислио сам: *Може бити да је Божија Мајка сагрешила било када макар мишљу*. И дивно, у мом је срцу заједно са молитвом глас јасно проговорио: *Божија Мајка никада није сагрешила чак ни мишљу*. Тако је Дух Свети у срцу моме сведочио чистоту Њену”.

Наш пут ка Богу изграђује се од низа издајстава, покајања и борбе са собом. На Небесима, открићемо тајну да нас и такве воле и чекају. Само да се кајемо и идемо напред, нека се чак изнова спотакнемо. А Божија Мајка никада није сагрешила, чак ни мишљу. Њена чистота је нама несхватљива, као што нам је несхватљиво биће херувима и серафима! Но рецимо просто: Она није издала Бога ниједном.

Рај и ад, све се одређује нашим помислима. Да ли си се посветио рају или силазиш у ад? Загледај се поште-но, чиме испуњаваш свој ум, шта гајиш у скривеним помислима? Отлашавати то нема смисла, ми и тако о себи све знамо. Ужас наших помисли јесте унутар палог човека. Ако погледаш себе са стране, и видиш у шта се претворио храм твоје душе, тада ћеш задрхтати у немом ужасу. О таквима, као што смо ми, речено је: „Сваки је човек лаж” (Пс. 115, 2), а о Њој је, дуго пре Њеног рођења, Господ пророчки објавио: „Сва си прекрасна, вољена моја, и мрља нема на Теби” (Пнп. 4, 7).

И ево, свршило се! Рађа се Она, у чијим мислима царује рај. „Премудрост сзда себи дом”, Премудри Бог уреди себи дом у души Марије, а затим и у телу Њеном, заче се Духом Светим у Њеном пречистом крилу, како би, родивши се на земљи, научио све нас истинској мудрости.

Она је победила грех од малих ногу. Да, грех се јавља у раном узрасту. Али и светост може сијати у души од дечијих пелена. Све се то рађа у скривеним дубинама душе, тамо где се врши самоодређење личности, и што не можемо увек и одмах рационално осмислити.

Кћер Неба, дарована бесплодним родитељима ради њихове побожности, донела је и њима огромну утеху. Њихову радост схватиће сви који дете нису добили одмах. Свете Јоакима и Ану спомињемо на сваком богослужбеном испушту. Они су, памтећи од кога им је дато, посветили дете Господу. Маленим ногама жури Она преко петнаест степеница у храм, да би стекла спокојство тамо где се узноси служење Богу.

Када порасте, тада ће се, авај, по људским схватањима показати да никоме није потребна. Даће је на бригу остарелом Јосифу. Он ће постати чувар Њеног девства. Међутим, Њена чистота неће бити заборављена од Бога. Ускоро ће чути од арханђела: „Радуј се, Благодатна, Господ је с Тобом!” Благодатна – зато што је цео живот посветила Ономе од кога нам се даје истинско благо.

О Њој не можемо говорити без свештеног трепета. Шта је за нас дан рођења маме, чак просто у нашем обичном животу? А овде се родила Мама Господња! Јутарња звезда објављује излазак сунца. Рођење Богомајке објављује нам да ће бити и Христовог Рођења. Она ће родити Онога који је свима дао дан рођења. Небо Га не смешта, а Она ће сместити.

Бог-Љубав нам је даровао вољену Мајку. Бог-Љубав је из љубави дошао вољенима. Али је дошао посредством Ње, чије се срце испунило љубављу према Богу и ближњима. Када је Жртва Љубави на тајанствен начин обухватила цео свет, Он је, Љубљени и Распети све нас, у лику апостола љубави, усиновио управо Њој и Њеном мајчинском срцу: „Ево ти Мајке” (Јн. 19, 27). Ако се и ми одазовемо љубављу на Љубав, ако се срце наше макар мало загреје када слушамо Њено неизрециво име, ако смо скупа са Њом спремни да стојимо поред Његовог крста, тада смо и ми Њена чеда. А Богомајка своје не оставља.

Прославимо Бога, заблагодаримо родитељима Њеним, Светим Јоакиму и Ани, а Њој се обратимо од срца: „Пресвета Богородице, даруј и нама да окусимо макар зрнце срдчане чистоте, не остави и спаси нас грешне и немоћне!”

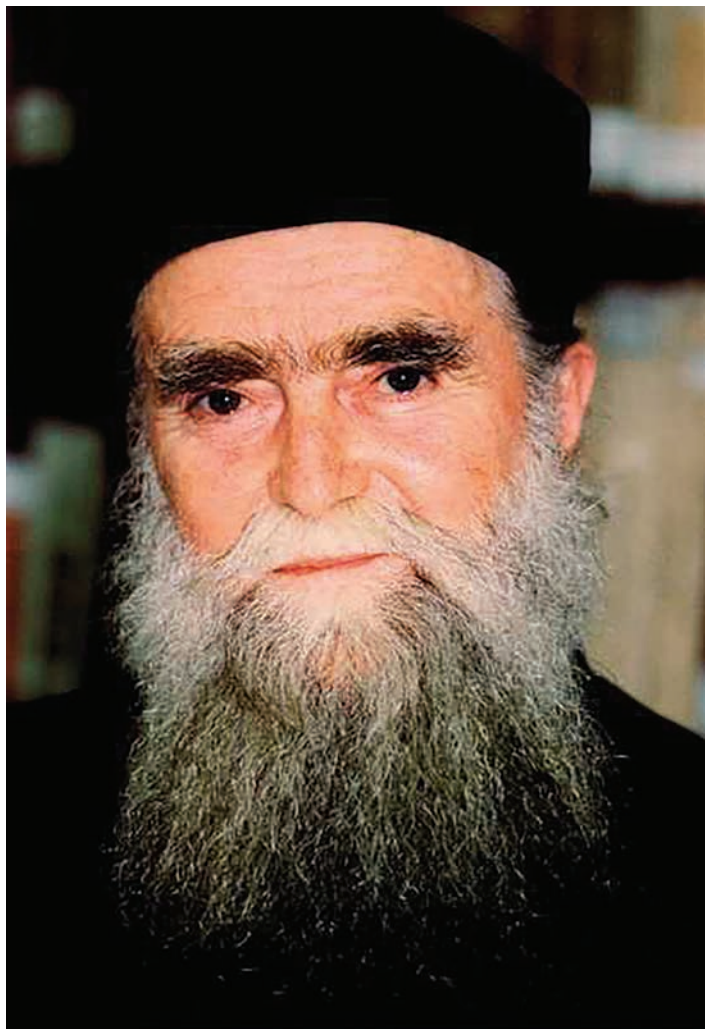
Превео са руског Горан Дабетић

Лакинт (Унчуљак), архимандрит

ПАНЕГИРИК НА ВОЗДВИЖЕЊЕ СВЕТОГ КРСТА

Јер је реч о крсту лудост онима који гину, а сила Божија нама који се спасавамо (1Кор. 1, 18).

Љубљени верујући, двострук је садашњи празник. Пре свега, то је празник радости, зато што је на данашњи дан нађено спасоносно дрво Светог Крста, којим се човек измирио са Богом. Затим, то је празник сабирања душа¹, јер смо данас слушали читање Јеванђеља Светих Страдања Господа нашег Исуса Христа. Празник радости, јер се данас Свети Крст узвисио пред целим светом; и празник туге, зато што смо у овај час умом боравили на Голготи и видели Господа распета на Крсту за нас! Зато на лицима нашим сија осмех, украшен сузама, а у срцима греје радост, зачињена жалошћу. Дакле, хајде да проговоримо на почетку о весељу празника, затим о жалости, а на крају извучимо корист и из једног и из другог.



Али на почетку, одговорићу вам на једно питање: Када и како је настао празник Воздвижења Светог Крста? Након што је Свети император Константин помоћу Светог Крста победио Максенција, римског тиранина, и Лицинија, војводу Истока, он је пренео своју престолицу из Рима у Визант, који је потом и назвао својим именом, то јест Константинопољ. Али њега је тиштала велика жалост због тога што није знао где се скрива Крст Господа његовог, и тада је послао у Јерусалим Свету царицу Јелену, своју мајку, како би она нашла Крсно Дрво. Али она, много се потрудивши и многе молећи да јој открију ову тајну, није га могла наћи.

Тада је чула приче о неком старом Јудејцу, неком Јуди, који је знао место на којем је био закопан Свети Крст, и заповедила му да је поведе тамо, и мало потом је испод неког идолишта, места велике несреће, нашла три дрвена крста. Стадоше да их један за другим стављају на тело једног покојника и када мртви оживе, сви су схватили који је од њих онај Крст, на којем је распет Христос.

После таквог чуда императорка је позвала Светог Макарија, патријарха Јерусалимског, са свим клиром и мноштвом народа, и сви су уз певање пошли улицама града, носећи напред Свети Крст. На завршетку литије сав народ је пожелео да целива Животворни Крст, међутим није могао услед великог мноштва људи. Зато се патријарх, узевши Свети Крст, помоћу свог свештенства успео на високо место и подигао увис Крсно Дрво, да би га сви видели, како би се народ утешио његовим призором. И верујући, видевши знамење Светог Крста, стадоше клицати у један глас: „Господе, помилуј!” Од тог доба сваког 14. септембра (по старом календару) празнује се Воздвижење Светог Крста.

Ова радост, преносећи се са колена на колено по цену проливане крви, овог часа позива и нас да се радујемо, јер је на данашњи дан нађена најдрагоценија ризница и непроцењиви бисер, за којим уздише хришћанство.

Данас се у свету поново упали светиљка Христова, коју је вековима чекала Црква као свог путовођу.

Данас је нађен жезал непобедиви, који разори луцифера, жезал на који се сви ослањамо и који носи име Сина Божијег.

Данас се погледу открило знамење Божанственог Искупења, којим се знаменује сваки хришћанин, који чува исконско правило вере.

Данас се уздигла звезда неизрециве радости, путеводећи стопе по траговима Великог Спаситеља.

Данас је засијао скиптар Христове победе, који побеђује непријатеље, крунише царе, смирује горде, укрепљује угњетене, узноси смирене.

Данас је уздигнут у свету Крст, знамење помирења, извор милосрђа, оружје победе, штит вере, лествица спасења, мера љубави, сидро наде, кључ раја.

Данас је у свету постао видљив Крст, Црква жива и трпеза живота, престо праштања, пламен молитве, украс хришћана, укрепљење мајки, заштита удовица, весеље деце, штап старих, нада убогих, радост путника и похвала смртних.

Данас је никло усред света Дрво Живота, од којег се хране убоги земље.

Данас се уздигла на небу црквена звезда светла, осветљавајући свете обитељи, наше домове и домове свих православних хришћана.

Данас се радује Света Јелена са свим народима, Јерусалим са свим крајевима света.

Приђите, сви христољубиви, да бисмо видели Крст Господњи, окропљен Његовом најдражом Крвљу.

Приђите сви народи, како бисмо са страхопоштовањем погледали знамење Сина Човечијег, којим смо се измирили са Богом.

Приђите, сви верујући, мали и велики, млади и стари, мужеви и жене, да бисмо се поклонили Светом Крсту и, целивавши га са вером, у један глас ускликнули: „Господе, смиљуј се!”

Љубљени верујући!

Двојствен је садашњи празник, двојствен и смисао Светог Крста. Крст, то је пре свега најсветије знамење хришћанства, окропљено драгоценом Крвљу Христовом, то је барјак Цркве хришћанске, који она двадесет векова носи и у мирна времена и кроз буру.



Крст, то је први престо, на којем принесе себе на жртву Христос између цркве и олтара, то јест између неба и земље, између човека и Бога, савршивши, на тај начин, прву Свету Литургију као Јагње и Велики Архијереј.

Крст, то је трон, који даваше спокој Господу, када Га удараху људи.

Крст, то је лествица, која узноси душе хришћана на небо.

Он је штит од свакојаквих искушења, целевни лек у болестима, заштитно оружје против бесова, страсти и похота, које морамо поштовати, носити и похваљивати са свим страхопоштовањем, не као идол или дрво срама, већ као оружје заштите и спасења. На ово нас опомиње и велики Павле, када говори: „А ја не желим да се хвалим, осим крстом Господа нашега Исуса Христа, којим је за мене свет распет и ја свету” (Гал. 6, 14).

Ево у кратким речима шта је то Свети Крст. Али ко би могао описати како је велика његова сила? Крст освећује храмове и свете олтаре, крст украшава домове хришћана, крст сија на одежама, иконама, светим обитељима, крст мирује на грудима верујућих, крст ос-

већује својим знамењем свештенике, он нам своди Духа Светог, његовим знамењем предлажу се Свете Тајне, освећује се јелеј, агиазма, иконе, домови, људи и све постојеће горе, на небесима.

Где је Свети Крст, тамо је и Христос, а где нема Крста, тамо нема ни Христа. Крст измирује народе, крст зауставља ратове, крст умирује мора, крст утољује буре, он ђубри њиве, умножава здравље, одгони болести, саблазни, громове и свако зло. Крст узноси на небо и свргава у ад, крст васкрсава смирене и умртвљује наше непријатеље. Сабира добре, расејава зле, хулитеље раздељује, трпељиве награђује венцем.

Крст рађа човека, узраста га, усавршава. Крст надахњује, штити, чува, сједињује, крст повезује небо и земљу. Ево зашто је свуда знамење крста: у рукама пастира, у срцима свештеника, под пазусима мајки, на грудима убогих, на узглављима болесних, њиме су се ограђивали христољубиви отшелници на пучини искушења, њиме су се тешили наши преци у годинама недаћа и суша.

Њиме изјутра себе осењује отац, одлазећи у поље ради стицања хлеба насушног. Њиме мати ограђује дете, дотичући га у својим обећањима. Њиме се укрепљују путници, који су се упутили на далеко море. Њиме увек знаменују себе убоги, удовице, сироти, болесни и уопште сва чеда Цркве Христове. Њиме нам доликује да знаменујемо себе и ми, верници, у свако време и на сваком месту. Њега приличи са великим страхопоштовањем носити на грудима, у нашим домовима, у нашим срцима. Њега приличи целивати и хвалити, јер смо се ради тога и сабрали данас у великом броју, како бисмо се заједно поклонили животворном дрвету Светог Крста.

Али постоје међу нама и такви, који називају себе именом Христовим, а уместо похвале поричу Свети Крст. Неки се, што је још горе, одричу од њега као од симбола срама. То су секташи, који су се распространили у свим селима и градовима. Међутим ми казујемо заједно са светим Павлом: „Јер је реч о крсту лудост онима који гину, а сила Божија нама који се спасавамо” (1 Кор. 1, 18).

И нека неки поричу Свети Крст и одричу се од њега; ми нећемо заборавити да бесови у њега верују и дрхте од његове силе. Зато, где се знаменује крст, тамо се изгоне бесови, утољавају се искушења, утихњују помисли, одступају болести, ликују срца. Свети оци говоре да се бесови ничег тако не боје као Светог Крста. Зато се две ствари не могу приказати ради нашег прелешћивања: лик Мајке Божије и знамење Светог Крста.

Досада смо говорили о крсту да је непобедиви барјак хришћанства, који свуда носи несметано дарове и Божанствене силе. Крст у другом смислу јесте символ страдања у овом животу за Бога, за правду, за вечни живот. Крсни пут је једини пут који треба следити, како бисмо се сусрели са Христом, као што нам Он говори: „Ко хоће да иде за мном, нека одбаци себе, и узме крст свој, и следи за мном” (Мк. 8, 34).

Овај пут је пре свега прошао Спаситељ наш, носећи крст и страдајући за нас. Чули сте данашње Свето Јеванђеље. Знате, наравно, тајну искупљења човека страдањима Господњим. Јер је Син Божији дошао у свет да би свет спасао од греха. И учинио је за нас све. Проповедао је речју, делом, чудима. Учио је, забрањивао, исцељивао, одсецао злобу, на ране изливао јелеј. Све

је Он чинио добро. Али грехољубиви људи Њега нису прихватили, нису послушали. Изгнали су Га, свезали, повели на своју скупштину. Синови дома Израилева одрекли су се од Њега и предали у руке Римљана.

– Кога хоћете да вам ослободим – пита Пилат – Христа или Вараву?

– Вараву – одговарају Јудејци.

– Шта да чиним са Христом, названим Исусом?

– Узми, узми Га, распни!

– Цара нашега да распнем?

– Ми немамо цара, осим кесара. Нама није потребан цар, син Марије! Ми нећемо за цара галилејског рибара,

вши призор за анђеле, и људе, и бесове, и тако спасе душе наше.

Ево каква су остварења Крста, ево како је велика сила страдања! Христос је пострадао телом, и свет се исцелио. Он је први понео Крст, и под његовом спасоносном сенком данас измирује толико народа.

Али ми не можемо примити помоћ Крста Христовог, ако се сами не потрудимо да га носимо у животу овом са смирењем и трпљењем, као што га је носио Он са свима светима. Наравно, поклонити се Светом Крсту и носити га, повод је за велике душевне радости, али носити крст жалости, страдати за правду, трпети све ради Христа, повод је за тугу, сузе и боли.

Дакле, као што је Христос спасао свет, носећи крст и страдајући за свет, тако се и ми не можемо спасити, само се поклањајући Светом Крсту, не страдајући од крста земаљских недаћа. Поштујмо Свети Крст, али га и носимо са радошћу. То јест, чинимо оно што је чинио Господ. Спојимо радост и тугу, веру и чињење добра. Не заборављајмо да морамо од почетка пострадали, помучити се, потрпети ране крста и тек се потом наслађивати спокојем и наградом. Доле су бол, труд, а радост и мир су само тамо, на врху, на Голготи. Овоме нас опомиње и Свети апостол Павле, говорећи: „Подражавајте мене, као ја Христа” (1Кор. 11, 1).

Али куда нас зове Свети Павле? Да ли на Тавор, да тамо угледамо светлост невечерњу? Да ли на свадбу у Кани Галилејској, да бисмо испили одлично вино? Или у пустињу, да бисмо се наситили рибом и хлебом? А можда нас још некуда зове? Не, браћо. Велики апостол позива нас на страдање на Голготи; тамо су трње, клинови, оцат и жуч, зна и он сам, следећи за Господом претрпео је све то.

Ако хоћете причу, онда ћу вам навести причу о ружи, цвету који је тако леп, али он има тако много бодљи. Ружа собом оличава крст. Цветови крста, то су његови дарови: исцељење болести, истеривање бесова, умножавање плодова, спасење душа. А бодље

крста су његова страдања: васпитавање деце, трпљење болести, неправедних увреда, сиромаштво, нужда, глад, пост и сваки подвиг Христа ради.

Љубљени верујући!

Неизрецива је част Светог Крста на небу и на земљи. Он сија пред Светом Тројицом. Њега хвали Мајка Божија. Њему се поклањају сви свети. Њега окружују анђели. Њега носе херувими и серафими. Њега краси сунчева светлост. Њега украшавају венци звезда. Под његовом сенком протичу хришћански народи, њега прослављају верујући. Њега похваљују свештеници. Пред њим се приклања свако колено човечанско.

Али ако је тако велика слава Светог Крста и несаломива његова сила и моћ, онда како треба да се ми, хришћани, односимо према њему? Поштовати га као најдражу ризницу Цркве, поклањати му се са свим страхопоштовањем и целивати га сваког дана са вером; носити га увек на грудима уместо свакојаким бескорисних ствари. Осењивати себе Светим Крстом што је могуће чешће, на сваком месту и у свако време (по светом Јефрему Сирину), ујутро, дању, увече, ноћу, на послу,



бедног и босог.

– Али шта је лоше учинио? – изнова пита Пилат.

А Јудејци са очима закрвављеним од гнева одговараху:

– Он узима душе наше (Јн. 10, 24)². Он изобличава безакоња наша у лице, као нико други, Он разара наше обичаје, Он исцељује болесне у суботу, Он нас бичевима изгони из храма Соломоновог, и трговце гони, и претура столове с новцем... Ево колико нам зла причињава и коликих је казни достојан. Тако да, Пилате, не размишљај више, склони нам Га са очију, јер Га трпети више не можемо... Распни, распни Га! (Јн. 19, 6).

И побеђен би гласом њиховим Пилат, и одгурну Га, и предаде у руке њихове, као овцу на заклање, и људи чињаху са Њим шта су хтели! Свезали су Га, испљували, истукли, скинули са Њега одећу и, положивши му на леђа тежак Крст, извели су Га из града, како би тамо претрпео крсну смрт за оне који се налазе у граду, за људе.

И провео је тамо три дана и три ноћи, на Крсту и у гробу, између неба и земље, између нас и Бога, поста-

за столом, на путу. Извршимо правилно крсно знамење на лицима нашим, а не криво и ужурбано, као што смо навикли. Имајмо сви Свети Крст у домовима нашим и читајмо му, када можемо, акатист.

Али шта ми чинимо? Једни се ругају Светом Крсту, као хулитељи Христа. Други га сматрају симолом срамоте, као јеретици. Трећи избегавају да га носе на грудима и имају у својим домовима. Четврти се стиде да се крсте пред људима, а други то чине, али брзо, укриво и укосо, на своју осуду. Ако се свему овоме дода и грешан, блудан живот, пун мржње, злобе, похоте и пијанства, тада можемо схватити зашто тако много страдамо и молимо се, али нас Бог не чује.

Ако хоћемо да нас услиши Отац Небески када се молимо, тада се пре свега покајмо за грехе, затим се молимо са великим страхопоштовањем и усрдношћу. Немојмо се одсад ругати Светом Крсту, него га стављајмо правилно на лицима нашим и уздижимо Господу чисте руке, слично Мојсију.

Јер када је Мојсије на молитви држао подигнуте руке крстообразно, Јевреји су побеђивали Амалићане у Арапској пустињи, а када је спуштао руке, тада је побеђивао Амалик. И тако је Мојсије држао руке подигнуте увис, док народ није победио све Амалићане. Тако чинимо и ми када нас буду побеђивала искушења. Мојсије симболише хришћанина уопште. Пружене руке означавају знамење крста. Амалик, то је ђаво са свим његовим страстима. А Арапска пустиња је овај свет, опустео без љубави Христове.

Дакле, када опасности и страсти Амаликове почну да нас угњетавају, потрчимо, као Мојсије, на гору, то јест у Свету Цркву, и овде се помолимо пред Светим Крстом са свим страхопоштовањем, говорећи:

„Господе, оружје против ђавола, Крст Твој, дао нам јеси: трепте и тресу се, не трпећи да гледају на силу његову”³.

Не дај нам да погинемо у мрежама вражијим, него помози силом Крста Твога. Некада смо се ослањали на своју снагу. Хтели смо да победимо без помоћи Крста. Хтели смо да изградимо себи срећан живот на земљи, без боли и суза, али, ево, нисмо могли. Сада су нама овладели греси, смириле су нас болести, и ми смо се ужаснули страха смртног, уплашили страшног Амалика. И ево, сада припадамо Теби: опрости, помилуј нас, синове века овога, јер смо се ради тога и окупили данас у храму Твоме, како бисмо исповедили своје грехе, и заједно се поклонили Крсту Твоме, и свето Васкрсење Твоје певали и славили у векове”. Амин.

Превео са руског Горан Дабетић



ЦРКВЕНЕ ХИМНЕ НА УСЕКОВАЊЕ ГЛАВЕ СВЕТОГ ЈОВАНА ПРЕТЕЧЕ

Велико вечерње, стихире на Господи возвах, глас 6:

На прослави рођендана бестиднога Ирода, нечиста плесачица је тражила извршење заклетве; Претечина глава је одсечена, и као храна на тањиру ношена. О, каквог ли огавног пировања, и грешнога делања, убиством испуњеног! Али ми, Крститеља, као највећег рођеног од жене, достојно поштујмо и слаavimo.

Плесала је ученица најлукавијег ђавола, и као плату је твоју главу Претече узела. О, пировања пунога крви! Боље да се ниси клео Ироде безакони, и унуче лажи, него што се јеси клео али се ниси на добро заклео; Боље да си порекао а живот добио, него да си Претечину главу истине посекао. Али ми, Крститеља, као највећег рођеног од жене, достојно поштујмо и слаavimo.

Није ти доликовало Ироде, да по наговору сатане, осудиш на смрт обличитеља твоје прељубе, и распаљеног безумног блуда; Није требало да свечасну главу предаш, највећој и бедној бестидници, због заклетве плесом. О, како си смео такво убиство учинити! Како није спаљена нечиста плесачица, када је ту главу сред пировања носила? Али ми, Крститеља, као највећег рођеног од жене, достојно поштујмо и слаavimo.

Опет бесни Иродијада, и опет се гневи. О, плеса лажљивог! О, пировања помешаног са лажју! Крститељ је посечен, а Ирод се разгневио. А ти Господе, ради молитава твога Претече, подари мир душама нашим.

Велико вечерње, самогласне стихире на литији, глас 1:

Како да те назовемо Пророче? Као апостола, мученика или ангела, јер си поживео као без тела. Као апостола, јер си народе поучио; Као мученика, јер ти је глава за Христа посечена. А ти га моли да се смиљује душама нашим.

Посеченој глави Претече, спомен служимо, јер је онда на тањиру крв своју излио, а сада свуда исцелења излива.

Данас злочинитељка и мати убиства, због свога безаконног брака, саветом злим најсквернију кћер наговара, да убије над свима пророка, и највећег Божијег гласника. Када је противник његов Ирод пировање правило, на свој скверни рођендан, да она са клетвом затражи, свету и чудотворну главу, богопроповедника. То је најбезумнији Ирод и учинио: за плесање женске дао је главу Претече као награду. Али глава гласника Христовог доласка није престала, да њихов живот ванбрачни и после смрти избличава. И грђаше их ова глава и кликташе: не доликује ти прељуба са женом брата твога Филипа. О, рођендана са убиством пророка, и пировања крвавога! А ми усековање Претече, светло и побожно празнујмо, и у овај дан празника радосно га молимо, да нас заступа пред Тројицом, и да нас избави од срамних страсти, и да спасе душе наше.



напомене:

¹ То јест усредсређивање душе, њено удубљивање у једну или другу тему. Објашњење светоотачког термина „сабирање душа” можемо наћи у књиги Преподобног Јустина (Поповића) *Пут богопознања. Гносеологија светог Исака Сирина*, глава „Созерцање”.

² Види цео текст: „Докле ћеш мучити душе наше? Ако си Ти Христос, кажи нам отворено”.

³ У румунској пракси то је тропар Јелеосвећења, који се пева за време помазивања верујућих (уместо „Услиши нас, Господе, услиши нас, Владико, услиши нас, Свети”).



Милош Јелић, јереј

ОД СВОГ СТРАДАЊА И ПОДВИГА ЗЕМАЉСКОГ ГОСПОД ЈЕ ПОЧИНУО У СУБОТЊИ ДАН

На овогодишњем братском састанку свештенства Архиепископског намесништва левачког у Белици, поводом исповести свештеника, богословски реферат припремио је јереј Милош Јелић

„А будући да бјеше петак, па да не би тијела остала на крсту у суботу, јер бијаше велики дан она субота, Јудејци замолише Пилата да им се пребију голије, па да их скину... Тада узеше тијело Исусово, и обавише га платном с мирисима, као што је обичај у Јудејаца да сахрањују. А на ономе мјесту, гдје бјеше распет био је врт, и у врту гроб нов, у који још нико не бијаше положен. Ондје, дакле, због петка јудејскога, пошто бјеше близу гроб положише Исуса“ (Јн. 19, 31, 40-42).



Увод

Тему која је пред нама могуће је обрадити на више начина. Мој избор је да на њу одговорим кроз тумачење суботе као дана починка, дана у који је Израјљцима био заповеђен одмор ради слављења Бога. Постоји ли веза између суботе као седмога дана стварања и суботе као дана Христовог починка? Зашто је Христос починуо од свога земаљског подвига и страдања баш у суботу, а не у неки други дан? Сматрам да ћемо до одговора на ова питања моћи да дођемо уколико покушамо да боље разумемо саму суботу, односно значај који је она имала за човека Старог и Новог завета, али пре свега њен свеопшти есхатолошки значај. Са тим у вези, за нас посебно може да буде занимљив Христов однос према суботњем дану, јер нам он указује на смисао истинског празновања суботе.

Субота – седми дан стварања

Према библијском тексту, као што нам је познато, субота је седми дан стварања¹. Реч је о дану починка, на шта указује и само значење именице *шаббат* (Sabbath,

שַׁבָּת) на јеврејском – *почивање, мировање*². У коментарима – *схолијама на текст књиге Постања, кроз анализу масоретског превода и превода Седамдесеторице, епископ Атанасије (Јевтић) изводи сложену језичку анализу којом указује на значење глагола ва-јишбот у масоретском тексту, у стиху 2, што долази од глагола *шабат=почину, престаде*, и у стиху 3, *шават=починуо, престао*, и констатује: „Бог је *посветио=благословио седми дан=суботу* и *посветио га=издвојио га* за служење Богу – у спомен на стварање света (Јевр. 4, 4), како ће рећи и у Декалогу“³.*

Према тумачењу Светог Теофилакта Охридског, „суботом се, наиме, назива седмица дана, а једном од субота – први дан“⁴. По овом тумачењу, „сваки дан је 'један', а један, узет много пута и сједињен, представља мноштво⁵ [...] Такав дан је праслика будућег века који је један дан, и њега неће пресецати ноћ, нити ће имати подне...“⁶. Свети Василије Велики беседи да је „веку својствено управо то, да се враћа у себе и да се нигде не завршава. Због тога се почетак времена не назива *првим* већ *једним* даном, како би он и по свом називу имао сродности са веком. Јер, оно што показује својство јединствености и непричасности за другога, то се примерено и са правом назива *једним*“⁷. Епископ Атанасије у поменутоме преводу *Књиге постања*, за први дан стварања такође каже „дан један“, уместо „дан први“, како иначе стоји у преводу Ђуре Даничића⁸: „Израз „један дан“ (не „први дан“) има значење реченога у Пс. 89/90, 4: да је 'хиљаду година пред Господом као (један) дан јучерашњи“⁹, наводи он.

Субота је дан у којем се сабирају сви остали дани, дан који је седам пута умножени „дан један“, и као такав имао је велико поштовање у Израјљу. Није реч, дакле, о обичном дану одмора, иако има и то значење, већ о дану који има есхатолошку вредност. Као што пише и Свети Јефрем Сирин: „*Одмор* им је дат (мисли се на Израјљце – прим. аут.) како би пролазни одмор, који је дат пролазним људима, симболично представљао мистерију одистинског одмора који ће бити дат вечном народу у свету вечности“¹⁰.

Празновање суботе у Старом завету

Старозаветно поштовање суботе свој извор има у благослову Божијем седмога дана као дана починка приликом стварања света, а затим и у директној заповести њеног празновања датој Мојсију¹¹. Субота није само један у низу (од седам) дана, већ је она много више од тога, она је света и посвећена Господу. Бог је одредио тај дан као знак савеза између Њега и Његовог народа, отуда и њено посебно поштовање и празновање, уобличено и као једна од заповести у Декалогу¹². Ову заповест ће Господ преко Мојсија више пута понављати Израјљцима, као и заповести о празновању других празника, са њом повезаних.¹³

Треба рећи да је празновање суботе било присутно у Израилу и пре давања Закона. Тако, после изласка из египатског ропства, док су ходали кроз пустињу, мана којом су се Израилјци хранили падала је са неба шест дана, а седмога дана (у суботу) не. Уместо тога, шестога дана сакупљали су дуплу меру, која би им остала и за суботу свежа, иако то у осталим данима није био случај; када би у те дане остављали ману за сутра, она би се учрвљала.¹⁴

Празновање суботе је почињало у петак предвече и завршавало се наредног дана предвече, када су се звезде могле видети на небу. Било је обавезно не само за Израилјце, већ и за робове и странце који су међу њима живели. У Јерусалиму је почетак и завршетак празновања оглашаван трубљењем свештеника у трубе, што је касније уведено и по осталим градовима. У петак није било дозвољено почињати послове које није било могуће завршити до вечери истог дана.¹⁵

Осим седмог, суботњег дана, јеврејски народ је још прослављао и сваку седму, *суботњу годину*. Она је као и седми дан била посвећена Господу¹⁶. Те године се земља одмарала, нису обрађивани виноград, маслињаци и вртови, а оно што би родило без обраде на њиви, равноправно је дељено са слугама, сиротињом, слободним туђинцима, стоком и зверима¹⁷. Смисао празновања суботне године био је између осталог и у томе да се народу напомене да земља припада Господу и да се „циљ живота не састоји у непрестаном старању за овоземаљско, него и у предавању душе Богу и у наслађивању благодатним дарима (старозаветне вере)“¹⁸

После седам суботних година, долазила је педесета година,¹⁹ *година јубиларна* или *опросна*, у којој је сваки Израилјец долазио до својих основних права, слободе или својине, уколико их је у претходном периоду изгубио или продао.²⁰ Ова година се прослављала исто као и суботна – потпуним мировањем од послова, али и могућим опраштањем дугова, мада о томе конкретно ништа не пише у Светом писму²¹.

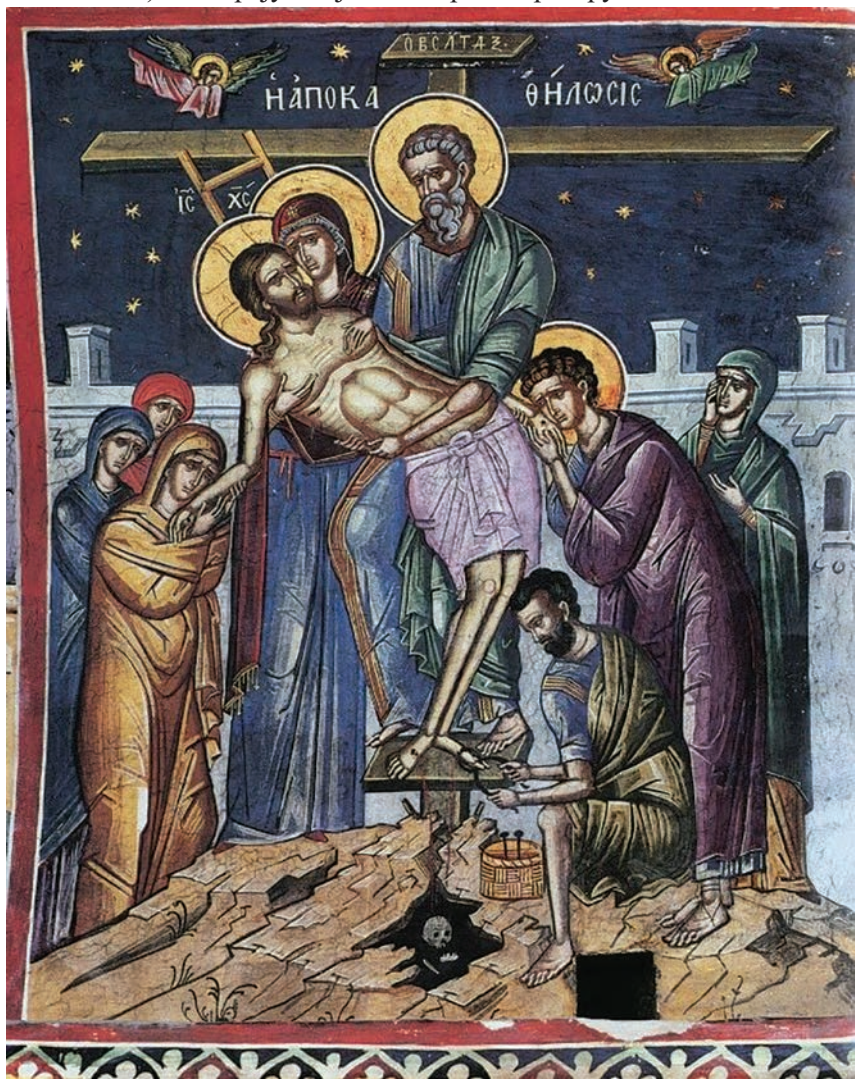
У Христово време, субота се празновала према Закону, али је често изостајало суштинско разумевање њеног значаја, што је био окидач за сукобе јеврејских старешина са Христом.

Христов однос према суботњем дану

Христов однос према Старом завету јасно је дефинисан Његовим речима: „Не мислите да сам дошао да укинем Закон или Пророке: нисам дошао да укинем него да испуним“ (Мт. 5, 17). Међутим, читајући Јеванђеља наилазимо на наизглед збуњујуће описе догађаја у којима Христос, рекло би се, крши управо тај Закон за који тврди да је дошао да га испуни, а не да га укине. Овде пре свега мислимо на Његову активност у суботњи дан.

Христос је често користио суботу и присуство народа у синагогама као прилику да проповеда Царство Божије. Тада је чинио и чудесна исцељења, попут онога у Капернауму, када је истерао нечистог духа из човека (Мк. 1, 23-26; Лк. 4, 33-35), а одмах затим, изашавши из синагоге, излечио и Петрову ташту која је лежала у грозници (Мк. 1, 29-31; Лк. 4, 38-39). Христос у суботу у синагоги исцељује и човека са сувом руком (Мт. 12, 9-13; Лк. 6, 6-10)²², будући претходно оптужен од стране

фарисеја што Његови ученици кидају класје и једу их у суботњи дан (Мт. 12, 1-6; Мк. 2, 23-24; Лк. 6, 1-5). У оба случаја, Христос даје чврсте аргументе за своје чињење, позивајући се управо на Стари завет – своје ученике оправдава догађајем из времена цара Давида (1. Сам 21, 6), али и питањем: „(Зар) нисте читали у Закону како суботом свештеници у храму суботу обесвећују, па нису криви?“ (Мт. 12, 5), мислећи на чињеницу да су свештеници вршили обрезања управо у суботу²³. Или питањем: „Који је међу вама човјек који има овцу једну, па ако она у суботу упадне у јаму, да је неће узети и извадити? А колико ли је човјек претежнији од овце?“ (Мт. 12, 11-12). На крају своје саговорнике разоружава конста-



тацијом: „Субота постаде човјека ради, а не човјек суботе ради“ (Мк. 2, 27). Субота је, као есхатолошки дан починка, створена Христа ради. „Зато је Син Човјечији господар и од суботе“ (Мк. 2, 28), наглашава Христос.

Он спремно одговара својим тужитељима и у случају излечења човека од водене болести. Поменути догађај се одиграо у дому једног од фарисејских старешина, у сличном контексту као и исцељење човека са сувом руком. Наиме, оба пута законици и фарисеји чекају да Христос у суботу учини нешто што би се, по њиховом мишљењу, противило Закону, да би имали због чега да га оптуже, али их Христос поново предусреће питањем: „Је ли допуштено у суботу лијечити?“ (Лк. 14, 3), а када не добија одговор, исцељује човека, и оправдава тај свој чин још једним питањем: „Који од вас не би својега магarca или вола, да упадне у бунар, одмах извадио у дан суботни?“ (Лк. 14, 5), на шта такође не добија одговор.

Код јеванђелисте Луке налазимо још један догађај излечења у суботу, којег нема код других јеванђелиста, а то је случај исцељења жене која је осамнаест година била поседнута духом немоћи²⁴. На примедбу старешине синагоге да је шест дана у које треба долазити и лечити се, а не у суботу, Исус одговара: „Лицемјере, сваки од вас не одрјешује ли у суботу својега вола или магараца од јасала и води да напоји? А ову, кћер Авраамову, коју свеза сатана ево осамнаест година, не требаше ли одријешити од ове свезе у дан суботни?“ (Лк. 13, 15-16). Христос се поново позива на активност која је могла да буде дозвољена Законом, а што старешина синагоге (не)свесно преврћа, јер му је, као и већини његових са-

стоку.²⁷ Христос је то, наравно, знао, као што су то знали и јеврејске старешине. Њихово осуђивање Христовог деловања, дакле, било је углавном последица њиховог произвољног тумачења Закона. Са друге стране, суштина свих Христових дела у суботу састојала се у томе да покаже да се празновање суботе испунило управо у Њему и да је Он „једин субот Цар и Господ“²⁸, дакле, не само Господар суботе, већ и сама Субота, то јест, Он је тај есхатолошки Христос ради којег је и за којег су свет и време створени. Другим речима, величина суботе није због ње саме, већ због Христа. Отуда је то дан у који ће Христос починути од својих земаљских дела.

Велика Субота – дан Христовог почивања у Гробу

Моје досадашње излагање имало је за циљ да покаже важност празновања суботе за старозаветни Израил. Да је заиста реч о посебном дану говори нам чињеница да је баш у суботу, а не у било који други дан, Господ после своје земаљске смрти, починуо у гробу. О томе нам говори и Синаксар на Велику суботу:

„Као што је приликом првог стварања света Бог најпре саздао све твари и најпосле, шестог дана, створио најдивнију, човека, а онда, седмог дана, починуо од свих својих дела, осветио тај дан и назвао га суботом, што значи починак, тако је и приликом стварања умног поретка најпре дивно завршио све (дело искупљења), затим шестог дана (у петак) поново створио смртног човека и обновио га живоносним крстом и смрћу, а онда, на данашњи, опет седми дан, Господ је отпочинуо савршеним починком од дела тако што је починуо животу природним и спаситељским сном.“²⁹

Христос је своје земаљско послање довршио крсном смрћу. Оно због чега је дошао међу људе, испунило се у безбожном чину Његовог срамног распињања између два разбојника. Као што је првосаздани Адам створен од праха земаљског у шести дан, тако Христос као Нови Адам поново ствара, или боље рећи, пресаздава своје створење – човека, кроз умирање на Крсту. Будући скинут са Крста, Христос од петка увече, то јест, од почетка празновања суботнег дана, лежи у новом гробу, у којем нико до тада није бивао положен.³⁰

Но, Господ само телом мирује и почива. Његова душа по Предању Цркве, силази у ад, да тамо благовести јеванђеље свима умрлима од постанка света³¹. Реч је, свакако, о једном од „најтајанственијих, најзагонетнијих и најтеже објашњивих догађаја новозаветне историје“³², који „сачињава саставни део домостроја спасења рода

временика, испуњене форме било циљ сам по себи, а не пут којим се човек учио љубави према Богу и према ближњем.²⁵ Управо је то оно што је Христос настојао да им покаже – да је љубав изнад закона, то јест, да се у Љубави испуњава Закон, и да он (тј. закон) нема вредност уколико није припрема за сусрет са Богом и другим човеком. Односно, у крајњој линији са Богочовеком.

Да бисмо разумели овакво Христово поступање, треба да знамо и то да у самом Светом Писму нису најпрецизније одређени сви послови који се смеју, као ни они који се не смеју радити у суботњи дан.²⁶ Строго је био забрањен рад у пољу, брање винограда, трговина, ношење терета, скупљање дрва, ложење ватре, кување и печење хране, итд. Такође, био је тачно одређен број корака које је неко могао да направи у суботњи дан, и тај број је износио око 2.000 средњих корака. Међутим, свештеници су често били изузети од правила нерадног празновања суботе, јер се њихова активност није сматрала обичним послом, па су они тако у храму вршили обрезивања, држали ручкове, хранили и појили домаћу



људског, замишљеног и изведеног Светом Тројицом³³.

Иако о овом догађају у самим јеванђељима нема директног говора³⁴, у појединим новозаветним текстовима³⁵, а затим подробније у апокрифној литератури и ранохришћанској химнографији, развија се идеја Христовог боравка у аду.³⁶ О Христовом силаску у ад код Светих Отаца не постоји систематично, дакле, посебице и детаљно разрађено учење; оно се или јавља у контексту учења о Васкрсењу Христовом или у вези са догматом о Искупљењу.³⁷ Свети Оци од Истока (II-

Смрт је окончала своју надмену беседу, и глас Господа нашег зачу се у шеолу, и ускликнуо је Он и провалио гробове, један за другим.

Дрхтај обузе смрт;
шеол, који никада не беше осветљен,
сијањем озарише страже,
које уђоше да поведу
мртве у сусрет Ономе
Који беше мртав, а свима живот дарова.³⁹

Под вероватним утицајем *Нисибјских песама* Светог Јефрема међу којима је и ова горе наведена, Преподобни Роман пише:

Престани, уразуми се, велијаре, – вапије ад –

отвори своје очи и види:
корен дрвета је унутар моје душе.
Сишао је доле у дубину моју,
да истргне Адама попут гвожђа.
Његов пут некада је предсказао Јелисеј
када је извукао секиру из реке;
уз помоћ лаког [предмета] пророк је
извукао тежки [предмет],
унапред указујући на тебе, учи те
да помоћу дрвета Адам треба да буде
изведен

из бедног положаја *поново у рај*.⁴⁰

Можда се и најбоље тема силаска Христовог у ад читује у богослужбеним текстовима наше Цркве. Посебно су за нас на овом месту значајни текстови који се поју на богослужењима Велике суботе, пре свега на јутарњој служби.

По речима Преподобног Јустина Ћелијског: „Јутарње богослужење Велике Суботе погружено је у тајну Спаситељевог боравка у аду, и снажно наглашава чудотворно дејство његовог силаска у ад човечанском душом и лежања у гробу човечанским телом.“⁴¹ Ова служба која се обично служи на Велики петак у вечерњим часовима представља „побожно бдење пред гробом Господњим“⁴² на којем Црква „произноси са слаткопјенијем непорочне – стихире којима претходе стихови из 118. Пс., раздељени на три статије“⁴³. Макар и површно анализирајући помнуте стихове, долазимо до сазнања да су они, иако претежно туговатељног карактера због смрти Господа на Крсту, заправо

испуњени радошћу победе Христове над стегама пакла: „Животодавче Спасе, слава моћи твојој, која је Ад разорила“, каже се у једном од њих⁴⁴. Исти случај је и са каноном јутрења Велике суботе који „изражава побожност због непостижних тајана спасења света“⁴⁵. У њему се изабрани старозаветни догађаји и пророштва јављају као праслике Христовог телесног почивања у гробу и силаска душом у ад, али и васкрсења које ће уследити после три дана. Славећи Христову победу над смрћу, у песмама јутрења Велике суботе, „први пут се сазнаје да је овај сабат, ова благословена субота у коју Спаситељ лежи мртав, преблагословена Субота“⁴⁶.

„Данашњи дан тајно прасликоваше велики Мојсије

IV век) обрађивали су ову тему, уводећи подтеме попут: 1) самог силаска Христовог у ад; 2) проповеди Светог Јована Претече у аду пре силаска Христовог; 3) силаска Христовог у ад и извођења одатле првосазданог Адама; 4) избављења разбојника са десне стране захваљујући Христовом силаску у ад и Васкрсењу; 5) победе Христове над ђаволом, адом, и смрћу, што ће све бити теме које ће допуњавати и даље развијати црквени писци каснијих векова.³⁸

Велики допринос формирању учења о Христовом боравку у аду даће црквени песници попут Светог Јефрема Сирина и Преподобног Романа Слаткопојца. Овај први је у једној од својих химни, између осталог записао:



говорећи: И благослови Бог дан седми. Јер то је благословена Субота; она је дан одмора, у којем почину од свих дела својих Јединородни Син Божији, домостројем кроз смрт телом суботствовавши. И у оно што би враћајући се опет васкрсењем, дарова нам живот вечни, као једини благ и Човекољубац.⁴⁷

„Сишавши у ад, Богочовек није могао бити савладан адом и подвргнут законима његовог постојања, већ је као Бог разорио царство ада, сломио његову силу и ослободио тамошње заробљенике“⁴⁸, благовести нам Преподобни Јустин Ћелијски, што је истина која нам се саопштава и у поменутом канону јутрења Велике суботе:

„Царује Ад, али не влада вечно над родом човечијим, јер Ти, положивши се у гроб, Моћни, живоначалном десницом браве смрти си развалио, и проповедао си тамо уснулима од века, нелажно избављење, поставши, Спасе, прворођени из мртвих.“⁴⁹

Идеја Христовог разваљивања адских браве, представљена је и на икони Васкрсења, што је у ствари икона Христовог силаска у ад, или, боље рећи, Христовог изласка из ада, на којој је Христос изображен како изводи из ада Адама и Еву и друге старозаветне праведнике, док је под Његовим ногама „црни бездан пакла на чијој основи су браве, кључеви и комади врата, који су мртви-ма некада заклањали пут ка васкрсењу“⁵⁰.

Закључак

Христов земаљски подвиг се само наизглед завршио Његовом смрћу на Крсту. Док Његово Тело почива у гробу, Његова душа борави у аду и јавља благу вест утаминченима. Господ у гробу почива у суботњи дан и на тај начин испуњава Заповест о дану одмора, потврђујући још једном да заиста није дошао да укине, већ да испуни Закон, поштујући и, својим боравком у гробу, празнујући суботу. Истовремено, Он својом Богочовечанском личношћу довршава започети домострој спасења који ће бити крунисан Његовим славним Васкрсењем у рано јутро недељног дана, чиме ће и сама субота као седми дан наћи своје испуњење у недељи као дану Васкрсења, али и Осмом дану – незапазаном Дану Царства Божијег.



напомене:

¹ Уп. 1. Мој. 2, 2-3.

² Именица „мир“, шалом, има исти корен као и именица „субота“, шаббат.

³ Књига Постања, Београд-Тврдош, 2004, 16.

⁴ Тумачење Јеванђеља по Јовану, 530. Овде Теофилакт мисли на „први дан седмице“.

⁵ „Први дан је, дакле, један, два пута узет је други, три пута узет трећи, итд.“, наводи Блажени Теофилакт.

⁶ Исто.

⁷ Друга беседа на Шестоднев, 43.

⁸ У најновијем преводу проф. др. Драгана Милина такође стоји „дан први“ (уп. Свето писмо Старог и Новог завета, Библијско друштво Србије 2020).

⁹ Књига Постања, Београд-Тврдош, 2004, 11.

¹⁰ Тумачење на Књиге постања и Књиге изласка, Каленић 2012, 37.

¹¹ 2. Мој. 31, 13-17.

¹² 2. Мој. 20, 8-11.

¹³ Уп. 2. Мој. 35, 3; 3. Мој. 19, 3; 3. Мој. 19, 30; 3. Мој. 16, 31;

3. Мој. 23, 3, итд. Такође и у: 5. Мој. 5, 13.

¹⁴ Уп. 2. Мој. 16, 22-30.

¹⁵ Глумац, Д., Библијска археологија, 119.

¹⁶ „Шест година засијевај њиву своју, и шест година режи виноград свој и сабирај род. А седма година нека буде субота за одмор земљи, субота Господња“ (3. Мој. 25, 3-4).

¹⁷ Уп. 3. Мој. 25, 2-7. Такође и: Ракић, Р., „Суботна година“, Енциклопедија православља, књига трећа, (II-III), Савремена администрација, Београд, 2002, 1878., као и: Глумац, Д., Библијска археологија, 120.

¹⁸ Ракић, Р., нав. дело, 1878.

¹⁹ Као следећа после 49. године (производ седам пута седам година). Уп. 3. Мој. 25, 8-17.

²⁰ Глумац, Д., Библијска археологија, 121.

²¹ Исто, 122.

²² „А Исус им рече: Запитаћу вас: шта треба у суботу: добро чинити или зло чинити? Душу спасти или погубити? А они ћутаху.“ (Лк. 6, 9).

²³ Уп. Јн. 7, 22.

²⁴ Уп. Лк. 13, 10-13.

²⁵ Дакле, ако Закон дозвољава да се животиња ослободи (одвеже) да би се напојила, колику тек вредност има ослобођење човека од муке која га окупира толики низ година! Колико је човек претежнији од животиње!

²⁶ Уп. Глумац, Д., Библијска археологија, 118-119.

²⁷ Исто.

²⁸ Пасхални канон, ирмос 8. песме.

²⁹ Прегледано на 16.3.2025. на: <https://www.voanerges.rs/index.php/sv-dn-vn-ci-nj/r-sudiv-nj-i-s-zrcnj/6229-sin-s-r-u-v-li-u-sub-u>

³⁰ Уп. Јн. 19, 40-42.

³¹ Као што говоримо у молитви са Проскомидије: „У гробу телесно, у аду са душом као Бог...“ (Служебник, 2017, 86).

³² Алфејев, И., Христос – победитељ ада: тема силаска у ад у источно-хришћанском предању, Крагујевац: Каленић, 2010, 8.

³³ Поповић, Ј., Догматика Православне Цркве, том други, прегледано 16.3.2025. на: https://azbyka.ru/otechnik/Iustin_Popovich/dogmatika-pravoslavne-tsrkve-tom-2/1_26.

³⁴ Осим стиха из Јеванђеља по Матеју у причи о Спаситељевој смрти на крсту, где се између осталог каже: „Гробови се отворише, и многа тела умрлих светих васкрсла су и изишавши из гробова по васкрсењу Његовом, ушли су у свети град и показали се многима“, у чему митрополит Иларион (Алфејев) види изражавање „пасхалне вере у васкрсење мртвих којом је прожето рано хришћанство“ (нав. дело, 9), а што он доводи у везу и са темом Христовог боравка у аду.

³⁵ Уп. Дап. 2, 22-24, 29-32; 1Пет. 3, 18-21.

³⁶ Уп. Алфејев, нав. дело, 12-31.

³⁷ Алфејев, нав. дело, 33.

³⁸ Уп. Алфејев, нав. дело, 41.

³⁹ Нисибјске песме, 36, 11, наведено према: Алфејев, Христос – победитељ Ада, 99.

⁴⁰ Кондак 38, 3-8, наведено према: Алфејев, Христос – победитељ Ада, 112.

⁴¹ Поповић, Ј., Догматика Православне Цркве, том други, прегледано 16.3.2025. на: https://azbyka.ru/otechnik/Iustin_Popovich/dogmatika-pravoslavne-tsrkve-tom-2/1_26

⁴² Мирковић, Л., Хеортологија, 169.

⁴³ Исто.

⁴⁴ Статија трећа, стих 145.

⁴⁵ Мирковић, Л., нав. дело, 169.

⁴⁶ Еп. шумадијски Сава, „Велика субота“, Енциклопедија православља, књига прва (А-3), Савремена администрација, Београд, 2002, 338.

⁴⁷ Слава на хвалитне стихире, глас шести.

⁴⁸ Догматика Православне Цркве, том други, https://azbyka.ru/otechnik/Iustin_Popovich/dogmatika-pravoslavne-tsrkve-tom-2/1_26.

⁴⁹ 6. песма канона на јутрењу Велике суботе.

⁵⁰ Алфејев, нав. дело, 7.

Небојша Стевановић

ПРВИ ВАСЕЉЕНСКИ САБОР У НИКЕЈИ (325): ИСТОРИЈСКИ КОНТЕКСТ, БОГОСЛОВСКЕ ПОЛЕМИКЕ И ТРАЈНО НАСЛЕЂЕ

Први васељенски сабор, одржан у Nikeји 325, пре 1700 година, представља прекретницу у историји хришћанства. Сабор је сазван на иницијативу цара Константина Великог у циљу очувања јединства Цркве и решавања догматског спора изазваног учењем александријског презвитера Арија. Сабор је формулисао први део Nikeјског симбола вере, осудио аријанизам као јерес и поставио темеље саборне еклесиологије и канонског устројства. Овај рад представља детаљну анализу историјског и теолошког контекста сабора, његових главних актера, одлука и трајног значаја у животу Цркве.

Историјски и политички контекст IV века

Сазивањем Првог васељенског сабора, Константин поставља нови модел односа Цркве и државе, где цар делује као „спољашњи заштитник“ саборског процеса. Ово је први пут у историји да један цар институционално подржи сабор као начин решавања догматског питања. Само сазивање и логистика (место, смештај, путни трошкови) сведоче о томе да је Константин желео не само решење сукоба, већ и показну легитимацију Цркве у оквиру римског правног поретка. Град Nikeја (данас Изник у Турској) изабран је јер је био географски приступачан за епископе са Истока, али и без великих утицаја локалних партија. Сабор је одржан у царској палати, што му је дало симболички и стварни политички значај. Међутим, нова слобода открива унутрашње богословске несугласице које прете да поделе Цркву. Управо у том контексту избија спор између александријског епископа Александра и презвитера Арија, који се брзо проширио читавим Истоком.

Догматске одлуке сабора и Nikeјски симбол вере

Арије (око 256-336) је учио да Син Божији није савечан Богу Оцу, већ да је створен у времену као прво и најсавршеније створење. Аријанска криза се не може разумети изоловано од богословског развоја III и IV века. У ранохришћанској мисли још увек није била у потпуности разрађен догмат о Светој Тројици и о онтолошком односу Логоса и Оца. Арије, презвитер александријске Цркве, био је ученик Лукијана из Антиохије и представник антиохијске теолошке школе која је наглашавала рационалну и логичку аналитику у тумачењу Откривења. Његова мисао била је под утицајем неоплатонизма, али и антиохијског аристотелизма који је тражио јасне категорије „првог“ и „другог“, „узрока“ и „последнице“.

Главна теза Арија јесте да Син Божији није вечан, већ створено биће, најсавршеније и најближе Богу, али ипак створено. Најпознатија Аријева изјава, која је постала лозинка његових следбеника, гласи: *Ἦν πότε ὅτε οὐκ ἦν* - „Беше [времена] када Га не беше.“ Самим тим, основне поставке Арија биле су: Син није по суштини (οὐσία) једнак Оцу, већ му је сличан (ὁμοιούσιος); Син је прво створење (κτίσμα) – створен је од Оца „пре свих векова“, али није вечан; Син не поседује Божанство по природи, већ по узвишеној благодати; Свети Дух је још нижи у хијерархији: ни Син ни Дух нису савечни нити једносуштни Оцу. У ту сврху Арије је користио биб-

Хришћанство је током III и почетка IV века било изложено прогону од стране римских власти, али и истовремено доживљавало интерну консолидацију у смислу литургијске праксе, епископског устројства и развоја богословске мисли. Доласком Константина Великог на власт и доношењем Миланског едикта 313. године, хришћанство добија слободу вероисповести, што мења положај Цркве у римском друштву. Константин је, након што је постао једини владар (поразом Ликинија 324. године), видео у аријанском спору претњу политичком јединству царства. Он је сматрао да верска подела може довести до друштвеног расцепа и зато се активно укључује у тражење решења. Пошто ранија посредовања нису уродила плодом, одлучио је да сазове Васељенски сабор, у складу са новом позицијом Цркве у друштву.



лијске стихове као што су „Отац је већи од мене“ (Јн 14, 28), као и „Прворођени пре сваке твари“ (Кол 1, 15), да би поткрепио своје ставове, али у духу буквалног и субординационистичког тумачења.

Ово је било у супротности са дотадашњим разумевањем тројичне једносушности и довело је до великог богословског спора. Цар Константин, свестан опасности коју такав спор представља по јединство царства и Цркве, одлучује да сазове Васељенски сабор. Сабор је заказан у Nikeји, у Малој Азији, а присуствовало је

христологију – као синтезу Божанског и човечанског у једној Личности Сина (у IV и V веку), литургијско сведочанство – Nikeјски Символ вере као мера правоверја.

Канонске одлуке сабора и његов одјек

Поред догматских одредби, Сабор је донео и двадесет канона који су регулисали дисциплинска и административна питања у Цркви. Канони су се тицали питања хиротоније, целибата, празновања Пасхе, односа према палим у време прогона, као и статуса појединих епископских седишта. Посебно је значајна одредба (канон 6) која потврђује традиционални примат Рима, Александрије и Антиохије. Овим је афирмисан принцип саборне управе Црквом и јасније дефинисано црквено устројство које ће бити основа за будући развој канонског права.

Иако је сабор осудио Арија, аријанизам је наставио да живи, посебно захваљујући политичкој подршци неких царева у другој половини IV века. Свети Атанасије Велики, учесник сабора, водио је дугу борбу за одбрану никејске вере, често подносећи прогон и изгнанство. Nikeјски сабор постаје образац за све наредне васељенске саборе, како у погледу форме, тако и по значају саборске одлуке за веру целе Цркве. Nikeјски Символ вере, проширен у Цариграду 381, и данас се чита у Литургији као сведочанство јединства вере и догматске истине.

Иако је учење Арија на Првом васељенском сабору било формално осудом већине епископа одбачено као јеретичко и Символ вере био утврђен са кључним изразом *ὁμοούσιος* („једносуштан“), ово није значило крај аријанства. Аријанизам је доживео преображај, политичку ревитализацију и богословску адаптацију у наредним деценијама. Цар Константин, иако је у Nikeји подржао никејску дефиницију, у каснијим годинама своје владавине (нарочито под утицајем епископа Јевсевија из Никомидије) показује благонаклон став према Арију. Арије је рехабилитован, а противници аријанаца, као што је Свети Атанасије, били су прогнани са својих епископских столица. Константин је чак захтевао да се Арије врати у литургијско општење у Александрији, што је епископ Александар (а потом Атанасије) одбио.

После смрти Константина (337), његов син Констанције II (који је владао Истоком, а потом и целом империјом) отворено је подржавао аријанску страну, нарочито умерене аријанце (такозване омиусијане). Они су прихватили да Син није исте суштине (*ὁμοούσιος*), већ сличне суштине (*ὁμοιούσιος*) као Отац, покушавајући да избегну крајности, али и да одбаце никејску формулацију. Током Констанцијеве владавине, бројни сабори су покушали да ревидирају или замене Nikeјски символ вере (сабори у Сиракузи, Антиохији, Селевкији, Римињу и други).

Упркос прогону, Свети Атанасије Велики остаје главни борац за Nikeјску веру. Писао је опсежно дело *Против аријанаца*, бавећи се не само библијским аргументима, већ и онтолошким и сотириолошким поставком: ако Христос није истинити Бог, онда нема ни спасења.



око 318 епископа, већином са Истока, али и делегати из Рима и других области. Константин је лично председавао првом заседању, показујући важност хармоније између Цркве и царства.

Централна тема сабора било је питање односа Оца и Сина. Аријанска позиција, по којој Син није исте суштине са Оцем, одбачена је као јеретичка. Сабор је усвојио формулацију да је Син „једносуштан“ (*ὁμοούσιος*) са Оцем, што је унето у новоформулисани Символ вере. Ова формулација представљала је новину у теолошком речнику Цркве, али је служила као неопходно средство за заштиту апостолске вере. Символ вере из Nikeје није обухватао учење о Духу Светом у потпуности, али је представљао први корак ка тријадолошкој догми коју ће касније допунити сабор у Цариграду 381. године. Црква је у одбрани никејског учења развила: потпуну тријадологију – афирмисање Духа Светога као једносушног,

Његова формула „што није примљено, није ни исцељено“ постаје кључна за каснију христологију. Под царем Теодосијем I (који је дошао на власт 379. године), аријанизам је званично забрањен унутар империје. Други васељенски сабор у Цариграду 381. године потврђује и допуњује Никејски Символ вере. Такође, утврђује пуно једносуштно Божанство Светог Духа. Прецизира се учење о Тројници као три Личности и једне суштине, што постаје норма православне теологије.



Иако је у Византијском царству аријанизам угашен, преживео је међу германским племенима: Готи, Визиготи, Лангобарди и Вандали су примили аријанску веру од мисионара попут Улфиле (†383), који је превео Библију на готски језик. Ове народе су покрестили источни (аријански) епископи, па су аријанизам задржали чак до VI и VII века. Њихови владари су често гонили православне (византијске) епископе на својим територијама. У црквеној историји аријанизам остаје упамћен као једна од најдубљих и најраспрострањенијих догматских криза Цркве, која је изнудила догматски развој и афирмацију саборног теолошког метода.

Први васељенски сабор у Никеји остаје кључни догађај у историји Цркве, јер је успоставио модел саборног одлучивања, формулисао догму као одговор на јерес, и афирмисао важност јединства вере и црквене структуре. Његов значај се не исцрпљује у IV веку, већ траје као живо сведочанство православне саборности и христолошке истине коју Црква до данас чува.



БОГОСЛУЖБЕНЕ ПЕСМЕ ЈАВЉАЊУ ЖИВОТВОРНОГ КРСТА

Вечерње, стихире на Господи возвах, глас 4:

Данас се радује мноштво светих хришћана, јер се јавио крст небески на све стране света, обасјава земљу светлом недоступним и ваздух обасјава, а лице земље украшава, њему пева светим песмама црква Христова, и служи му и слави га, јер је са висине чува крст предивни и пречудни; његовом силом укрепљени приступимо Владики кличући: даруј свету твоме мир и просвети душе наше.

Нека се цео свет радује и заигра, данас је заблестао крст на све стране са небеса, све земне просветљује, раздвојене природе сједињује; данас ликују људи са хорovima ангела, јер је крстом преграда разорена, јер је све у једно сјединио, јер блиста јаче од сунца, и благодаћу цео свет просветљује, и обасјава и спасава све који га са вером поштују.

Свети крст сија јаче од сунчаних зрака, као скиптар свети Христа Цара, крст свети сија унапред јасно целом свету да објави свршетак; он је из ада род човеков извео, ад је oplенио, ђавола је оборио, а гордост демона је потпуно погубио, а сада јавља васкрсење Спасово, и спасава све који кличу: умири свет и просвети душе наше.

Канон, песма 1, глас 6:

Крсту као спасењу верних се клањам и усрдно га целивам и грлећи га кличем: свеблажено дрво Христово, молим те обасјај ми и срце и душу.

Знак крста је победа над страстима и демонима, зато сви верни просветлите душе, да му се сада поклонимо.

Својим сјајним здацима часни крст све обасјава, и просветљује све који му се са вером данас клањају, и освештава им и душе и тела. Животодавни крст, положен пред свима, шири светле зраке благодати, њиме примимо просветлење, радост, спасење и опроштај, и зато принесимо Господу похвалу.

Јутрење, самогласне стихире, глас 2:

Приђите верни и поклонимо се животворном дрвету, на њему је Христос Цар својевољно руке раширио, а нас уздигао на првобитно блаженство, које нам је ђаво преко слатке хране украо и учинио да изагнани од Бога будемо. Ходите верни поклонимо се дрвету, којим смо се удостојили да сломимо невидљивих противника главе. Ходите из свих народа крст Господњи прославимо. Радуј се крсте, палог Адама коначно избављење, јер се тобом наши верни цареве хвале, јер твојом силом Исмаилске народе моћно покорављају. Тебе сада ми хришћани са страхом целивамо, и славио на теби прикованог Бога и говоримо: Господе, на крсту приковани, помилуј нас као благ и Човекољубац.

Глас 5:

Видевши цела природа тебе наог на крсту распетог, Творца и Створитеља свих, беше обузета страхом и јецаше, сунце је светлост изгубило, земља се тресла а камење распало, завеса храмовна се расцепила, а мртви су устали из гробова, а анђелске силе се уплашиле, говорећи: О, каквог ли чуда! Судија је осуђен, и пострадао је Он, који је хтео да спасе и обнови цео свет.

ИЗ ЛЕТОПИСА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

ПРАЗНИК СВЕТИХ ЦАРА КОНСТАНТИНА И ЦАРИЦЕ ЈЕЛЕНЕ У МАНАСТИРУ ДИВОСТИНУ

У уторак, 3. јуна, Његово високопреосвештенство Архиепископ крагујевачки и Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију у цркви Благовештења Господњег манастира Дивостин, поводом славе параклиса посвећеног Светим цару Константину и царици Јелени. Митрополиту су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.



Након прочитаног Јеванђеља, беседом се обратио јеромонах Јован (Прокин), између осталог рекавши: „У древним текстовима, цареви су приказивани као побожни пастири својих народа. Зато није чудо што света Црква управо данас, када литургијски прослављамо свете царе, пред нас поставља ово јеванђелско зачало, које говори о Господу Христу као добром Пастиру. Кроз причу о добром Пастиру, Господ нам указује какви треба да буду пастири словесног стада. Видимо да је љубав централна у односу између пастира и стада. Подсетићу вас на дијалог који је Господ имао са апостолом Симоном Петром, након што га се Петар три пута одрекао. Христос му три пута поставља питање: 'Симоне, сине Јонин, љубиш ли ме?' А Петар одговара: 'Господе, Ти знаш да те волим.' И Христос му каже: 'Напасај овце моје, паси стадо моје.' Овим речима Христос показује да стадо заувек остаје Његово. Он је Пастир, а сви ми, који благодаћу Божијом, ничим заслужено, учествујемо у тој улози Христа као Великог Првосвештеника и Пастира, трудимо се да стадо приносимо не себи, него Христу.“

Након Свете Литургије, Митрополит Јован пререзао је славски колач, који је припремила игуманија мати Анастасија са својим сестринством и пријатељима манастира.

СЛАВА ЦРКВЕ У НАТАЛИНЦИМА

Поводом храмовне славе, у цркви посвећеној Светом цару Константину и царици Јелени у селу Наталинци, у уторак 3. јуна, служена је Света Литургија којом је начелствовао архијерејски намесник опленички протојереј ставрофор Миладин Михаиловић. Саслуживали су свештеници Епархије шумадијске.

Након читања Светог Јеванђеља верном народу обратио се прота Ђорђе Радишић, рекавши између осталог: „Сабрали смо се у овом светом храму да прославимо Светог цара Константина и Свету царицу Јелену. Цар Константин је у ис-

торији запамћен као римски император који је 313. године издавањем Миланског едикта дозволио слободу вероисповедања у своме царству. Таквој одлуци претходило је чудесно јављање крсног знамења на небу. Пред битку у којој је требао да се сукоби са царем Максенцијем, Константин се обратио Господ показавши му крсно знамење на небу и поруку да са тим знамењем крене у бој и победи. Послушавши глас Божији, цар Константин је кренуо у бој да силом крста побеђује све непријатеље. Он је, заједно са својом мајком царицом Јеленом, пронашао Часни Крст Господњи у граду Јерусалиму.“ После заамвоне молитве свештеници и народ кренули су у крсни ход око храма Божијег, где је испред Цркве пресечен славски колач. Домаћин овогодишње славе био је Саша Јевтић, који је са својом породицом припремио славски ручак за све који су се данас сабрали у ово Светом Храму.

Стеван Илић, ђакон

СВЕТА ЕВХАРИСТИЈА У БРЕСНИЦИ И ОСВЕЋЕЊЕ ТЕМЕЉА ХРАМА У ТРМБАСУ

На празник Светог Јована Владимира Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован начелствовао је евхаристијским сабрањем у крагујевачком насељу Бресница у храму Светог Јоаникија Девичког. Архијереју су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Након Литургије Митрополит Јован је осветио темеље храма у Трмбасу, надомак Крагујевца. Митрополит се обратио великом броју мештана рекавши између осталог: „Благословено освећење темеља новог храма посвећеног Светој четрдесеторици мученика Севастијских. Градимо овај храм са вером у Бога и надом да ви, градећи овај храм, изграђујете себе у хришћанским врлинама и љубави према Богу и једних према другима. Кад човек изгради духовни храм у себи, онда се у њега усељава Бог. Тамо где је Бог, тамо је све добро, тамо је љубав и нема места мржњи. Многи од вас знају житије Четрдесет мученика севастијских или, како то у нашем народу зовемо, младенаца. Светих четрдесет мученика задобили су Бога, и упркос свему што су им људи чинили, што су их мучили, они су се радовали, јер страдају за правду, за истину, за љубав, да би вечно живели са Богом. Литургија ће се, ако Бог да, овде служити, али је важно да долазите на Литургију и да се причешћујете, јер се Литургија служи ради причешћа. Нека Господ благослови раднике, трудбенике, приложнике, да свако од вас, колико може, учини да се овај заједнички дом доврши. Нека је благословено освећење темеља и нека Господ у вама умножи љубав, слогу и мир.“

Након освећења уприличен је ручак за све. Надлежни свештеник Милош Ђурић се обратио присутнима и захвалио на свему.

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У ДУЛЕНИМА И ОСВЕЋЕЊЕ ТЕМЕЉА У СЕЛУ УРСУЛЕ

У четвртак седме седмице по Пасхи, када наша Црква по одлуци Светог Архијерејског Синода ове године прославља Треће обретење часне главе Светог Пророка, Претече и Крститеља Јована, Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у селу Дулене, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске.

У поподневним часовима, Митрополит Јован је посетио село Урсуре у близини Рековца, и освештао темеље храма

посвећеног Светом Василију Острошком, који се гради за лагањем мештана овога села и пароха првог рековачког, протојереја Вукашина Симоновића.

Митрополит се обратио присутном народу рекавши између осталог: „Нека је срећно и благословено освећење темеља новог храма, који је посвећен великом угоднику Божијем, Светом Василију Острошком. Молим се Богу и Светом Василију да се изградњом овога храма и ви изграђујете у љубави и хришћанским врлинама. У храму ће се вршити најсветија Тајна, Тајна Цркве, Тајна Свете Литургије. Храмове градимо да би се у њиму сретали, да би у њиму видели лице један другог, да се у њима исповедамо, причешћујемо, венчавамо и да се испраћамо у своје време. Нама требају зидани храмови, али нам више треба жива Црква. Молим вас да се градњом овога храма још чвршће вежете са Богом и једни са другима. Нека Господ благослови оне који су дали како сâм простор и место, тако и оне који доприносе на неки други начин. Долазите док се гради и кад се сагради, и сетите се да је овај храм посвећен нашем Светом Василију који је род од нашег рода, то је тело од нашег тела, крв од наше крви.”

МОЛЕБАН ЗА ПОЧЕТАК РАДОВА НА ОБНОВИ МАНАСТИРА КАСТАЉАНА

У суботу, 7. јуна, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован уз саслужење свештенства и јеромонаштва космајског служио је молебан за почетак радова на обнови манастира Кастаљан. Молебану су просуствовали будући ктитори, директор градског завода за заштиту споменика културе Александар Ивановић, председник градске општине Сопот Живорад Милосављевић, игуман манастира Тресије Серафим Ракановић, архијерејски намесник протојереј ставрофор Љубиша Смиљковић, протојереј Новак Илић свештеник задужен за обнову манастира, чланови црквеног одбора парохије Неменикућке као и верни народ Космаја и околине.



Митрополит је након молебана оджао беседу у којој је се осврнуо на историјат манастира, жељу његових претходника Епископа Валеријана и Саве, жељу игумана манастира Тресија архимандрита Јована као и лично своју жељу да се ова светиња поново изгради. Захвалио се ктиторима, благословио их и узнео благодарност самој Господу и Светом Георгију за ово чудо које је наша генерација доживела.

Потом је приређена заједничка трпеза за све вернике у Неменикућама, у порти цркве Светих апостола Петра и Павла.

Милош Кузмановић, јереј

СЛАВА СТАРЕ ЦРКВЕ И ЛИТИЈА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА

У понедељак 9. јуна, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у Старој Цркви у Крагујевцу поводом храмовне славе и литије Града Крагујевца. Митрополиту Јовану су саслуживали ректор крагујевачке богословије проф. др протојереј ставрофор Зоран Крстић и свештеници Епархије шумадијске. Након малог входа Митрополит Јован је одликовао свештеника Ненада Милојевића достојанством протонамесника и правом ношења црвеног појаса.



Беседом се верном народу обратио протојереј ставрофор Зоран Крстић који је између осталог рекао: „Ове године хришћански свет слави 1700 година од одржавања првог Васељенског сабора 325. године. Тада је сачињен Символ вере, који читамо на свакој Литургији. Nikeјски символ вере је допуњен 381. године на Другом Васељенском сабору у Цариграду и од онда се користи као наше исповедање вере. Хришћани смо ако своју веру можемо да усагласимо са оним што исповедамо, односно са Символом вере. Други разлог због чега је сазван тај сабор, била је Аријева јерес. Црква се није противила другачијем мишљењу, али постојала су ставови који су се изражавали кроз окупљање истомишљеника, што је угрожавало Цркву и људско спасење. Питање истине за Цркву није обично питање. Око кључне истине за Цркву нема преговора. Дух који нам омогућује да будемо сигурни шта је истина, јесте Дух Свети, који је Дух Истине и Дух заједнице. Арије је тврдио да Христос није Син Божији, него да је створен од Оца у времену. Али уколико Христос, односно Исус, није Син Божији и није Месија, онда наша вера не постоји. Због тога је Црква инсистирала на томе и инсистира до данас. Онај ко је спреман да каже да је Исус Син Божији, тај може да буде члан Цркве. И ту истину не може нико други да му саопшти сем Дух Свети. Ако Бог може да постане човек, онда и човек може да се обожи. То је наша вера. И то можемо да верујемо само у Духу Светоме, који је сишао на апостоле у 50. дан после Васкрсења. То је празник који ових дана славио. Само у Духу Светоме можемо да препознамо Христа и само у Духу Светоме Царство Небеско може да буде наш животни циљ. И зато сваку службу и молитву почињемо призивом Духа Светога, и завршавамо жељом да благодат Духа Светога буде увек са нама.”

Након Литургије Митрополит Јован је преломео славски колач, чији је домаћин био Зоран Чаушевић. Потом је одликовао градоначелника града Крагујевца Николу Дашића орденом Новомученика крагујевачких и помоћника градоначелника за односе са црквама и верским заједницама Мирка Чикириза орденом војда Карађорђа. Овом приликом је јереја Стефана Дамјановића, свештеника Старе цркве, одликовао правом ношења црвеног појаса.

Литијска поворка је састављена од верног народа, свештенства, монаштва, ученика крагујевачких основних и средњих школа, јединица МУП-а, одреда Комуналне полиције, ватрогасне бригаде, здравствених радника, културо-уметнич-



ких друштава, кренула преко лепеничког моста, булеваром до Крста, где је Митрополит Јован узнео молитве за Град и све становнике. Потом уликом Саве Ковачевића, др Зорана Ђинђића и 27. Марта назад до порте Старе Цркве. Старањем културно-уметничких друштава Удружење Срба из Хрватске Смиље и Абрашевић из Крагујевца, уприличен је пригодан програм.

Мирослав Василијевић, протођакон

СЛАВА ЦРКВЕ СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ У КРАГУЈЕВАЧКОМ НАСЕЉУ ЦЕРОВАЦ

На Духовски уторак, 10. јуна, поводом храмовне славе, у крагујевачком насељу Церовцу, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију. Митрополиту су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Након прочитаног јеванђелског зачала, Митрополит Јован је произнео беседу рекавши између осталог: „Ових дана прослављамо празник Свете Педесетнице, празник Духа Светога који нас је сабрао да му се молимо, како би и нас, као некада апостоле, када је сишао на њих, просветио. Шта је тада учинио Дух Свети? Он их је учврстио у вери, осветио, очистио и преобразио. У православној Цркви ниједно богослужење не почињемо, а да се у молитви не обраћамо Богу Духу Светоме. Између осталог кажемо 'дођи и усли се у нас и очисти нас од сваке нечистоте'. Празник Педесетнице означава испуњење обећања које је Господ дао својим ученицима пред своје Вознесење, када је рекао да их неће оставити. Господ говори апостолима да буду у Јерусалиму док се не обуку у силу са висине. Управо се то остварило на овај дан. Али, Дух Свети није сишао само на апостоле, већ на сваког човека, на сву творевину. Дух Свети силази и на нашу литургијску заједницу и преко нас освећује све и претвара наш принос у истинито Тело и Крв Христову.“

Након Свете Литургије Митрополит Јован је пресекао славски колач, а потом је уручио архијерејску грамату благодарности Жељку Најдановићу, Јовану Миловановићу, Јовану Јовановићу, Драгану Петровићу, Сашу Николићу, Томиславу Божиновићу, Дарку Јовановићу, Срђану Огњановићу и Зорану Јовановићу. Потом је услила пражична трпеза. Овогodiшњи домаћин био је Жељко Најдановић, који је у сарадњи са црквеном општином припремио ручак за све госте. У току ручка уследио је музички програм у извођењу Катарине Богдановић, а потом је надлежни свештеник, протојереј Дејан Петровић, бираним речима поздравио Митрополита Јована и присутне госте.

Дејан Петровић, протојереј

МИТРОПОЛИТ ЈОВАН ПРЕСЕКАО СЛАВСКИ КОЛАЧ У ЦРКВИ У БЛАЗНАВИ

У уторак трећег дана празника Свете Педесетнице 10. јуна, у послеподневним часовима Његово Високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован посетио је цркву у изградњи, посвећену Светој Тројици у селу Блазнава надомак Тополе.

Том приликом Митрополит Јован осветио је славске дарове и пресекао славски колач. На отпуста, Владика је сабрани народ поучио својом архипастирском беседом.

Сабрање је настављено славским ручком у ресторану Милошев конак. Домаћин славе ове године био је Бобан Јовановић са својом породицом.

Стеван Илић, ђакон

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА И ОСВЕЋЕЊЕ МАНАСТИРСКИХ КОНАКА У ЈАГЊИЛУ

Дана 12. јуна, када Света Црква прославља Преподобног Исакија Далматског, Његово високопреосвештенство Митрополит

шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у манастиру Светих апостола Петра и Павла у Јагњилу, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске. Пре евхаристијског сабрања Митрополит Јован је осветио конаке манастира.



Након прочитаног јеванђелског одломка Митрополит Јован је рекао између осталог: „Хвала Богу и до сада су се овде редовно служиле службе Божије, недељама и празницима, а од како је постао манастир, од како је дошла игуманија Павла са сестрама, овде имате свакодневно богослужење. Нека је благословен долазак монахиња овде, које се за вас Богу моле, и зато вас молим да их подржите, да би охрабрене вашим долазцима на богослужење добили још већу духовну снагу и крепост да се моле за вас. Не могу да не заблагодарим свима који су много учинили за овај манастир. Од оних који су градили ову цркву, до оних који су градили овај манастирски конак, и оних који су наставили овде да граде. Ту мислим на првом месту на свештеника Бојана, који се заиста трудио и труди. Али ни он, ни ово монаштво без ваше помоћи не би све могло ово ништа остварити. Господ је наш Спаситељ, наш Отац. Важно је да знамо да нас Бог воли иако смо грешни. И док осећамо да нас Бог воли, онда ћемо ми волети и друге. Ако смо на путу спасења, на путу Христовом, на путу Цркве, немамо чега да се бојимо. Први човек је пао због гордости. Није му било довољно што је гледао Бога лицем к лицу, што је разговарао са Богом. Погордио се кад му је ђаво казао да може бити већи од Бога. Адам је изгубио све што је имао. А ми који смо крштени, задобили смо све дарове који су нам потребне за спасење. Само је питање да ли чувамо дарове Божије које смо примили на крштењу, и кроз Свете Тајне и Свете врлине, посебно кроз покајање и причешће.“

Потом се приступило трпези љубави, коју су припремили игуманија Павла са сестринством, као и парох јагњилски протонамесник Бојан Вићовац.

Марко Јефтић, јереј

ФЕСТИВАЛ ХОРОВА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

У недељу прву по Педесетници, 15. јуна, Његово Високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у цркви Светог великомученика Георгија на Опленцу у Тополи. Повод за литургијско сабрање био је фестивал хорова шумадијске епархије. Митрополиту Јовану саслуживали су свештеници Епархије шумадијске и гост из Епархије београдско-карловачке ђакон Марко Поповић.

Након заамвоне молитве Митрополит је са свештенством и народом осветио славске дарове и пресекао славски колач. Део колача дат је архијерејском намеснику орашачком протојереју ставрофору Мићи Ђирковићу који ће са својим намесништвом бити домаћин фестивала хорова следеће године.

Бога. То је светлост која просвећује и освећује свакога човека који долази на свет. До нас стоји хоће ли нас та светлост Божија обасјавати или ћемо ми преко те светлости Божије навући таму своје злобе.“

На крају Свете Литургије Митрополит је благословио славске дарове и пререзао славски колач, а у манастирском конаку уприличена је трпеза љубави трудом монаха Јоаникија и верног народа.

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА И РУКОПОЛОЖЕЊЕ У РАНИЛОВИЋУ

На дан Светих Апостола Вартоломеја и Варнаве, Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у селу Раниловић, поводом храмовне славе, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске. Овом приликом Митрополит је рукоположио у чин ђакона теолога Дејана Обрадовића из Венчана.

Митрополит Јован се обратио верном народу рекавши између осталог: „Благодат Светог Духа данас нас је сабрала да прослављамо Бога, да служимо Божанственој Литургији и да се причестимо Телом и Крвљу Господа нашега Исуса Христа и тако се сјединимо са Богом. Такође смо се сабрали да прославимо Свете апостоле Христове, Вартоломеја и Варнаву. Апостоле је сабирала око Христа вера и поверење у Христа, као Спаситеља људи и целе творевине. Осетили су и знали су да је Он Господ и Спаситељ света и пошли су за Њим без двоумљења. Вера је оно што нас сабира у Христу и она нас је и данас сабрала овде када ова црква прославља Светог апостола Вартоломеја и Варнаву.

Митрополит Јован је поучио новог ђакона: „Дејане, верујем да си ти свестан дара Божијега којим те је Дух Свети довео у Цркву и да си свестан овога дара који данас примаш, да ћеш живети по дару благодати Духа Светога. А благодат, дете моје, није ништа друго до сам Господ наш Исус Христос.“ Након Свете Литургије Митрополит Јован благословио је славске дарове и пререзао славски колач. У парохијском дому уприличена је славска трпеза љубави.

Александар Бабић, ћакон

РУКОПОЛОЖЕЊЕ У СТАРОЈ ЦРКВИ У КРАГУЈЕВЦУ

У трећи четвртак по Духовима 26. јуна, Његово високопре-
вештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Све-
ту архијерејску Литургију у Старој Цркви у Крагујевцу, уз
саслуживање свештенства Епархије шумадијске.

Митрополит се беседом обратио верном народу рекавши између осталог: „Господ каже својим ученицима, ви ћете имати невоља, гониће вас и говориће о вама ружне речи, зато што проповедате и живите Јеванђеље. Господ каже, изаћи ће све на видело, и ти који о вама говоре најгоре, једног дана сазнаће да ви говорите истину. Све ће се открити, будите стрпљиви. А стрпљења нема онај који нема смирења.“

Потом је Митрополит Јован благоизволео да дипломираног теолога Миодрага Марковића из Петке код Лазаревца рукоположи у чин ђакона. Овом приликом је Митрополит Јован поучио новорукоположеног ђакона, пожелевши му да благодат коју данас прима буде на њему и са њим, да га сила Божија води и чува кроз живот. „Драги мој Миодраже“, рекао је Митрополит, „верујем да си свестан овог призива на који те је Господ призвао. А призив у свештеничку службу се даје изабранима. Ти ћеш данас примити ђаконску службу. Како је то дивно, што нам Бог дао да служимо Њему, Цркви, да служимо Свету Литургију. Саветујем те и молим те да се молиш, да слушаш Цркву и да питаш. Нека ти је овај дан на спасење и нека је благословен. Само је важно да тај благослов чуваш до краја свога живота“.

Мирослав Васиљевић, протођакон



за велики труд и ревност коју улажу у црквено појање и поделио Грамате захвалности Шумадијске епархије. Сабрање је настављено славском трпезом у ресторану „Симеун“, недалеко од Тополе.

Стеван Илић, ћакон

СЕРИЈА ПРЕДАВАЊА У КПЗ КРАГУЈЕВАЦ

Од четвртка, 19. јуна, након Свете Литургије у капели КПЗ Крагујевац, затворски капелан и духовник, протонамесник Бранислав Матић, одржаће серију предавања под називом „Ја сам пут, истина и живот“. Отац Бранислав је више од једне деценије посвећен служби у КПЗ Крагујевац, где пружа духовно утеху онима који су лишени физичке слободе.

Ове радионице имају за циљ добијање смерница за духовни напредак и развој у затворском окружењу, где би одређене активности требало да ојачају веру и заједницу међу затвореницима. Капела остаје отворена и за индивидуалне разговоре и саветовања након сваког предавања. Отац Бранислав истиче: „Капела у затвору није место осуде, већ простора где људи пред Богом могу да пронађу мир и достојанство. Често управо ту настају искрена покајања и промене.“ У радионице су позвани сви штићеници КПЗ Крагујевац којима је потребна молитвена и духовна подршка у тренутцима животних искушења, да би кренули ка истинској нади, слободи и љубави.

Александар Ђорђевић, ћакон

СЛАВА КАПЕЛЕ МАНАСТИРА БРЕЗОВЦА

Његово Вжвисокопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у манастиру Венчац наомак Аранђеловца, поводом крсне славе манастирске капеле, Светог Свештеномученика Јоаникија Липовца, Митрополита црногорско-приморског, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске. Наш Архијереј је овом приликом освештао Крст за манастирску капелу у изградњи. Митрополит Јован је поучио верне говорећи о Светом Свештеномученику Јоаникију Липовцу и његовом страдању. Потом је навео и протумачио речи Светог апостола Павла: Бог који рече да из таме засија светлост, он засија у срцима нашим ради просветљења знања славе Божије у лицу Исуса Христа, које нас уче да само Бог из ничега ствара свет и из таме изводи светлост. „Апостол Павле каже за нас хришћане да смо мирис Божији. Благо оном човеку који се труди да одржи у себи мирис благодати Божије, коју смо задобили у Светом Крштењу, али ту исту благодат обнављамо кроз Свете тајне и врлине, а на првом месту кроз Свету Тајну покајања и Свету Тајну причешћа“, рекао је Митрополит Јован. „У таквој светлости, ми видимо истиниту светлост, видимо

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА И РУКОПОЛОЖЕЊЕ У ХРАМУ СВЕТЕ ПЕТКЕ У ВИНОГРАДИМА

У петак, 27. јуна, када Црква прославља Светог Пророка Јелесеја и Светог Методија Цариградског, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у храму Свете Петке у крагујевачком насељу Виногради уз саслужење свештенства Епархије шумадијске и гостију из Епархије бањалучке.

После прочитаног јеванђелског зачала Митрополит Јован се обратио сабраном народу: „Христос каже: 'Љубите непријатеље своје и добро чините онима који вас мрзе'. Ако човек себе победи и заволи и онога који га мрзи, онда је заиста прави хришћанин. Господ каже: 'Благосиљајте оне који вас куну и молите се за оне који вас вређају'. Даље Господ каже: 'Ономе који те удари по једном образу окрени и други'. Када би тако радили све би нам било другачије. На крају Господ каже да како хоћете вама да чине људи тако и ви чините њима. Нека нам Господ помогне да схватимо шта је то савршено човекољубље.“

После великог входа Митрополит је у чин презвитера рукоположио ђакон Миодрага Марковића, и кроз духовну поуку упуту га на његов будући пут живота у Цркви: „Нема већег дара који је Бог дао човеку него да служи Божанственој Литургији. Ми данас имамо још један дар, а то је што ће ђакон Миодраг Марковић из села Петке код Лазаревца бити рукоположен у чин свештеника. Молим вас да се сви заједно помолимо Богу за њега, да благодат коју данас прима остане у њему до краја његовог живота. Замолимо данас њега да се моли за нас. Чувај дар који ти је Бог дао, јер ћеш данас примити Дар Духа Светог кроз полагање руку Епископа на твоју главу, а то значи да ти се предаје благодат.“

Саша Павловић, ђакон

ХРАМОВНА СЛАВА У КРАГУЈЕВАЧКОМ НАСЕЉУ БЕЛОШЕВАЦ

У суботу 28. јуна, Црква у крагујевачком насељу Белошевац прославила је своју храмовну славу Светог кнеза Лазара Косовског – Видовдан. Светом Литургијом је начелствовао архимандрит Онуфрије уз саслужење свештенства Епархије шумадијске.

Након прочитаног јеванђеља обратио се верном народу намесник лепеничког протојереј Срећко Зечевић, нагласивши величину косовске жртве српског народа. Поручивши да и данас морамо чувати своју душу, борити се против зла и следити светосавски и косовски завет – веру, част и пожртвованост за ближње и Бога.

Након причешћа верних учињен је литијски опход око храма, а потом освећен и преломљени славски колач. Протојереј Срећко Зечевић је прочитао имена одликованих истакнутих појединаца ове парохије и то Милана Миловановића одликованог орденом војда Карађорђа, Драгана Антоновића и Трајка Трајковића одликованих архијерејском граматом признања. За све верне старањем домаћина славе Ивице и Далиборке Мошић приређено је послужење и ручак у црквеној сали. Колач за следећу годину је преузео Трајко Трајковић.

Немања Стојковић, ђакон

СЛАВА КАПЕЛЕ У МАНАСТИРУ КАЛЕНИЋУ

У петак 4. јула, када Црква слави Светог Јулијана Тарсијског и Преподобну мати Анастасију Српску, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован, служио је Свету архијерејску Литургију у манастиру Каленићу, поводом славе манастирске капеле, која је посвећена Светој Анастасији. Митрополиту су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

По прочитаној јеванђелској причи Митрополит Јован је про-

изнео беседу, рекавши између осталог: „Сабрали смо се да прослаavimo мајку рода Српског, Свету Анастасију. Она нам је родила нашег просветитеља, учитеља, првог Архиепископа Светог Саву, који нам је дао нашу помесну Српску Православну Цркву. Света Анастасија оставила је дубок траг у нашем роду. Њен живот је био испуњен врлинама и вером и љубављу према Господу и према роду нашем. Она је постала узор нашем народу, а посебно мајкама, како требају да рађају, васпитавају и подижу децу. Преподобна Анастасија је била сасуд Духа Светог, који је запечатилa венцем светлости тим што је крај овоземаљског живота оставила све, као и њен муж, и отишла у монаштво. Прославио је Господ Свету Анастасију тиме што је обдарио њено тело да буде нетрулежно. Оно и данас почива у манастиру Студеници. Замолимо Господа, Светог Саву, Светог Симеона, Симона, мајку Анастасију да нам Господ подари смирења, а у смирењу ћемо наћи и спасење.“



По заамвној молитви Високопреосвећени је пресекао славски колач, а након отпуста литургијско сабрање је продужено трпезом љубави, коју је уприличило сестринство манастира, на челу са игуманијом Нектаријом.

Александар Јаћимовић, јереј

ХРАМОВНА СЛАВА У КОПЉАРИМА

У суботу 5. јула Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у селу Копљари код Аранђеловца у храму посвећеном Светој Анастасији Српској, који данас прославља своје крсно име. Митрополиту су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Са благословом Митрополита Јована беседу је изнео јеромонах Јован (Прокин), тучмачећи данашње јеванђелско зачало које говори о мудрим и лудим девојкама, истакавши значај милосрђа, односно оног блага којим се небо купује. Такође је јеромонах Јован говорио и о светости Преподобне мати Анастасије Српске.

Након Свете Литургије уприличен је крсни ход око храма после кога је Митрополит Јован пререзао славске коначе данашњим свечарима и домаћинима славе који су потом у порти храма уприличили трпезу љубави.

Немања Искић, протонамесник

ЛИТУРГИЈСКО САБРАЊЕ У МАНАСТИРУ ТРЕСИЈЕ

На дан Рођења Светог Јована Крститеља, 7. јула, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован, служио је Свету архијерејску Литургију у манастиру Тресије, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске. Пре Литургије, Митрополит је осветио нови живопис манастирског храма Светих архангела Михаила и Гаврила.

Након прочитаног јеванђелског зачала, Митрополит се обра-

тио окупљеним верницима рекавши између осталог: „Данас прослављамо празник рођења Светог Јована Крститеља, великог пророка Божијега за кога је сам Господ Исус Христос рекао: `Међу рођенима од жене није се појавио већи од Јована Крститеља, а најмањи у Царству небеском већи је од њега`. То је онај пророк који је крстио Господа нашег Исуса Христа у реци Јордану. Он је своју проповед, као и негов и наш Господ, почео позивајући на покајање. Ако хоћемо да се спасемо, не можемо без покајања. Покајање је промена начина живота, мишљења, опхођења. Покајање је васкрсавање чежње за нераскидивим јединством са Богом. Васкрсавање лика Божијега у нама, то је покајање. Никада човек не може да осети такву радост као кад се покаје. Покајање је, како је то реко Свети Јустин Телијски, `пасош за улазак у рај`.“



По завршетку Литургије, Митрополит је одликовао приложнике и донаторе који су помогли осликавање манастирског храма. Том приликом одликовани су Бранко Спасојевић, орденом Новомученика крагујевачких Првог степена, Марко Таназевић, орденом Војда Карађорђа. Архијерејским граматама признања одликовани су Димитрије Радоман, Ненад Дамљановић и Милош Николић. У наставку су уз пригодан програм у манастирској порти званично отпочели дани писца Милована Видаковића.

Владимир Марјановић, јереј

ПРАЗНИЧНО БДЕНИЈЕ У МАНАСТИРУ РАЛЕТИНЦУ

У петак, 11. јула, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је празнично бденије у манастиру Ралетинац поводом црквене славе Светих апостола Петра и Павла. Митрополиту су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Након молитве Митрополит је поучио верни народ о величини Светих апостола и њиховом значају за Цркву Божију, истакавши да је „сваки крштени хришћанин апостол у малом. Сви смо позвани да служимо Цркви Христовој. Апостоли Петар и Павле треба да нам буду узор како се верује, како се вером живи, како се вером ходи, да нам буде узор љубави и вере према Христу и једних према другима“, нагласио је Митрополит Јован.

По окончању молитве, уследила је трпеза љубави коју је припремила настојатељица манастира мати Евгенија са својим сестринством и верним народом.

СЛАВА ХРАМА СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА У АРАНЂЕЛОВЦУ

На дан Светих апостола Петра и Павла, 12. јула, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у храму посвећеном Светим апостолима Петру и Павлу, а као свога уваженог госта дочекао је Епископа Андреја, Архијереја швајцарског.

Архијерејима су саслуживали свештеници Епархије шумадијске и гости из других епархија СПЦ.



У току Свете Литургије након прочитаног Светог Јеванђеља, Митрополит Јован је окупљенима честитао храмовни славу, а потом је верном народу беседио Епископ Андреј. Преосвећи Владика је поучио верне о непроцењивом значају и улози Светих апостола у нашем спасењу и животу Цркве Божије. „Апостоли су прво били дванаесторица које је Господ Христос одмах после свог крштења окупио око себе. Поучио их је и рекао им да ће добити посебну мисију и благодат“, рекао је између осталог Владика Андреј. „Црква је место саборовања и то су Свети Апостоли пренели даље.“

По Светој Литургији је уприличен литијски ход око храма, а потом су пререзани славски колачи данашњих свечара породице Тимотијевић из Аранђеловца и члановима ЦО аранђеловачке при нашем храму. У порти храма је приређен културно-уметнички програм које је извео КУД „Електропорцелан“ из Аранђеловца. У сали парохијског дома су данашњи домаћини пропремили трпезу љубави за све окупљене званице.

Немања Искић, протонамесник

ХРАМОВНА СЛАВА ЦРКВЕ СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА У ЈАГОДИНИ

У недељу, 12. јула, прослављена је храмовна слава цркве Светих апостола Петра и Павла у Јагодини. Светом Литургијом начелствавао је архијерејски намесник белички протојереј Александар Гајић, уз саслужење више свештеника из намесништва. У молитвеном духу, уз присуство великог броја парохијана и гостију, обављено је резање славског колача и освећење жита испред храма.

После литургије, у црквеној порти је припремљено послужење за све присутне, а одржан је и традиционални етно сајам са посебним нагласком за најмлађе. Петровдан је и слава града, па је у Скупштини града Јагодине такође пререзан славски колач уз присуство руководства Јагодине.

Малиша Миловановић, протојереј

ХРАМОВНА СЛАВА У БРЊИЦИ

На дан када наша Света Црква прославља Свете апостоле Петра и Павла, прослављена је храмовна слава Цркве у селу Брњица. Свету Литургију је служио вучковичко-брњички парох јереј Милош Маринковић уз присуство великог броја верника из села Брњица и Дубрава. Овогодишњи домаћин црквене славе био је Марко Прокић са породицом. Након Свете Литургије и резања славског колача домаћини су уприличили трпезу љубави за све присутне.

СЛАВА МАНАСТИРА СВЕТОГ ПАЈСИЈА СВЕТОГОРЦА У ШУЉКОВЦУ

У недељу, 13. јула, када Црква прославља Сабор дванаесторице апостола – Павловдан, Његово високопреосвештенство

Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Архијерејску Литургију у манастиру Светог Пајсија Светогорца поводом манастирске славе. Пошто се празник Светог Пајсија прославља 12. јула, на Петровдан, празновање се помера дан касније. Митрополиту Јовану саслуживали су свештеници Епархије шумадијске.

Након прочитаног јеванђелског одељка, Митрополит се обратио верном народу и рекао између осталог: „Данас смо се сабрали у овој свештеној манастирској цркви да се Богу молимо и да замолимо Светог Пајсија да се моли за нас. Њега су за живота сматрали светитељем. Имао сам прилику да будем у његовој келији која и данас одише молитвом, као што читава Света Гора одише смирењем. Треба да будемо благодарни што нас је Бог сабрао да под овим незавршеним сводовима служимо Божанственој Литургији. За нас православне хришћане нема важнијег догађаја од Литургије. Литургија нам даје Христа, даје нам Царство Небеско. Зато хришћанин живи од Литургије до Литургије. Литургија је благодарење. Треба да знамо да ни апостоли нису на почетку препознали Христа. И зато Христос пита ученике: 'Ко говоре људи да сам ја?' Овај каже да си Јован, други да си Илија, Мојсеј... А апостол Петар каже 'Ти си Христос, Син Бога Живог'. Ово исповедање апостола Петра је нешто што је најважније у нашем животу.“

Након заамвоне молитве Митрополит Јован је осветио славске дарове и после Свете Литургије, са свештенством и верним народом, учествовао у трпези на љубави.

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У СИПИЋУ

На дан храмовне славе у цркви посвећеној Светим врачима Козми и Дамјану, у селу Сипић код Раче, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију. Митрополиту су саслуживали свештеници рачанског намесништва. На Литургији у чин свештеника рукоположен је ђакон Владимир Вранић.



У току Литургије протојереј ставрофор Зоран Крстић је одржао беседу, рекавши између осталог: „Једно је здравље и болест из перспективе нецрквеног човека, а друго је из перспективе Цркве. Болест и смрт су брана нашем греху, јер ко зна докле бисмо и колико бисмо пали да нас Господ пре свега болешћу негде не заустави. Постоји сведочанство да су хришћани болест називали посетом. Посетио те је Господ, показао ти је да не можеш да живиш по својој природи, јер је она смртна и пропадљива, и да ти је потребно нешто више. То је то друго виђење болести. Свакако да је добро да човек жели здравље. Зато служе лекари, почевши од Светих мученика Козме и Дамјана, па преко свих оних који су даром Божјим, али и својим знањем, успевали да људима помогну да оздраве. И Господ је болесне исцељивао и слепима враћао вид, али сви који су излечени на крају су умрли. Нама

је потребан Спаситељ који ће нас излечити од највеће могуће болести од које сви ми болујемо, а то је наша смртност. У Царству Божијем неће бити ни муке, ни болести, ни потребе за лекарима зато што ће ту бити Онај који нас исцељује, а то је Господ наш Исус Христос.“

На крају Литургије је пререзан славски колач, а потом је сабрања уследила трпеза љубави, коју је припремио овогodiшњи колачар, Драган Стаматовић.

Горан Живковић, протонамесник

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У БРАЈКОВЦУ

У уторак, 15. јула, када Црква прославља Полагање часне ризе Пресвете Богородице, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован, уз саслуживање Епископа ваљевског Г. Исихија и бројног свештенства, служио је Свету архијерејску Литургију у порти брвнаре посвећене Светом великомученику Георгију у Брајковцу, поводом славе заједнице за рехабилитацију и ресоцијализацију оболелих од болести зависности „Земља живих“. Окупљенима је беседио Владика Исихије о значају празника као и о заштити коју је Пресвета Богородица кроз векове пружала свима који јој молитвено припадају.

На крају Свете Литургије вернима се обратио и Митрополит Јован, захваливши се Владици Исихију на беседи и изразивши велику радост због учешћа у данашњем слављу, захваливши се свима који брину о заједници у Брајковцу и помажу њен рад. По ломљењу славског колача уследила је трпеза љубави коју су припремили штићеници заједнице са својим старешином протојерејем ставрофором Александром Новаковићем.

ОСВЕЋЕЊЕ ЗЕМЉИШТА ЗА НОВУ ЦРКВУ У ТРЕШЊЕВАКУ

У четвртак, 17. јула, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован извршио је чин освећења земљишта у селу Трешњевак, архијерејско намесништво лепеничко.

Након освећења, Митрополит се обратио верном народу, рекавши између осталог: „Данас смо осветили ово парче земље и поболи крст, назначивши да ће на овом месту бити подигнут храм Божији. Где је дом Божији, тамо се народ сабира, моли и тражи спасење. Овде смо данас призвали благослов Божији да Господ благослови ово место, задужбинаре, раднике и цео овај крај. Треба да зидамо цркве, али треба нам и жива Црква, потребан нам је народ који живи својом вером. Црква постаје жива онда када они који у њу улазе доносе молитву и покајање, и примају причешће и благослов који преносе у своје домове. Овај храм биће посвећен Светом великомученику Евстатију, Божијем угоднику, човеку који је био сав саткан од вере и љубави.“

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У МАНАСТИРУ ПРЕРАДОВЦУ

У суботу, 19. јула, када Црква прославља Преподобног Си-соја Великог, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован осветио је нови конак у манастиру Прерадовцу и служио Божанственој Литургији уз саслужење свештенства шумадијске и других епархија СПЦ.

Верном народу Митрополит се обратио беседом, рекавши између осталог: „Наш живот се темељи на вери. Верујемо у једног Господа Исуса Христа, Сина Божијег, и у Оца Његовог, верујемо у Духа Светога, верујемо у Једну Свету и Животворну Тројцу. То је наша вера и она нас је кроз векове обликовала. Господ каже да је све могуће ономе који верује и труди се да вера буде његов живот. Данас смо осветили овај прелепи конак. Ко је могао да замисли пре двадесетак година, како је ово место онда изгледало, да данас овако величан-

ствено изгледа. Да није било вере, не би се ни почињало да се гради, али вера је сила и снага, и зато данас хоћу да заблагодарим Богу, да заблагодарим Светом Симону, коме је овај манастир посвећен, да заблагодарим игуманију и сестрама, и свим дародавцима, ктиторима, приложницима, који су разумели нашу жељу да ову Светињу обновимо.“

Након Свете Литургије уприличен је културно-уметнички програм, а затим трпеза љубави за све присутне коју је уприличила игуманија Текла са сестринством, уз помоћ мештана околних левачких села.

Срђан Ђорђевић, јереј

СЛАВА ЦРКВЕ СВЕТЕ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦЕ НЕДЕЉЕ У ДЕСИМИРОВЦУ

У недељу, 20. јула, на празник Свете великомученице Недеље, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у храму посвећеном Светој Недељи, поводом храмовне славе. Митрополиту су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.



Након прочитаног јеванђељског зачала, Митрополит Јован се верном народу обратио беседом, рекавши између осталог: „Срећан данашњи празник Свете великомученице Недеље, којој је овај храм посвећен, и у који смо се данас сабрали да служимо Свету Литургију, да прослаavimo Бога, да прослаavimo Његову угодницу, свету Недељу, и да је замолимо да се моли Богу за нас да будемо са Христом и да живимо Јеванђељем. Јеванђеље које смо управо чули доноси нам радосну вест о вери у Господа нашега Исуса Христа. Ако нема вере, све што се догађа може човека просто одувати. Вера је сила Божија. Она даје човеку снагу да преброди искушења и све оно што га у животу сналази. Ако немамо веру, немамо Христа у себи. Јер вером Христа усељавамо у себе. Немогуће је спасити се без вере. Зато Господ Христос каже: 'Све је могуће ономе који верује.'“

СВЕТИ ВЕЛИКОМУЧЕНИК ПРОКОПИЈЕ СЛАВА ЦРКВЕ У ОВСИШТУ

У понедељак 21. јула, када Црква прославља Светог великомученика Прокопија, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у храму Светог великомученика Прокопија у селу Овсишту, недалеко од Тополе. Митрополиту су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Након јеванђељског зачала Митрополит је pouчио сабрани народ, рекавши између осталог: „Ако долазимо редовно на Литургију, ако се молимо и имамо колико толико хришћанских врлина, посведочавамо да верујемо у Бога и Цркву Христову, као Тело Његово. Светом великомученику Прокопију отац је био хришћанин, а мајка многобошковица. Остаје без оца и мајка га васпитава у духу многобожачком. Примиети га ондашњи цар видевши његову храброст, узима га себи у

војску и даје му почести. Свети Прокопије је доживео оно што је доживео и Свети Апостол Павле, који је такође био гонитељ хришћана, све док га није светлост Божија обасјала, Павла у Дамаску, Прокопија у Јерусалиму. Прокопије се у тој Божанској светлости усавршавао и тако пригрглио Христа. Зато га ми данас слаavimo. Нама је Бог дао све тиме што нам је дао себе. Дао нам је Бог и Цркву да се Црквом и кроз Цркву спасавамо. Човек је слика и прилика Божија. Што значи да треба да буде и слика љубави Божије. Ко има веру у Бога он се труди да живи по тој вери. Вера није оно што ми говоримо, већ оно што живимо. Вером усељавамо Бога у себе.“

На крају Свете Литургије Митрополит је осветио славске дарове и пресекао славски колач. Домаћин славе ове године био је Милан Локић који је са својом породицом припремио славски ручак у парохијској сали цркве у Овсишту.

Стеван Илић, ђакон

ПРАЗНИЧНО БДЕНИЈЕ У МАЛИМ ПЧЕЛИЦАМА

У четвртак, 24. јула, уочи празника Чудотворне иконе Пресвете Богородице Тројеручице, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је празнично бденије у храму Богородице Тројеручице у крагујевачком насељу Мале Пчелице, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске.



По завршетку службе, Митрополит се обратио верном народу, рекавши између осталог: „Када Господ не би дао роду људском ништа друго до Пресвету Богородицу, то би нам било довољно за спасење. Јер све што је Господ чинио у домостроју спасења, све је чинио кроз Пресвету Богородицу. С правом је свети Јован Дамаскин рекао: лакше је избројати песак у мору него чудеса која Пресвета Богородица чини за род људски. Благо човеку, благо породици, парохији, манастиру, народу, у којима се прославља име Божије и име Пресвете Богородице. Онога ко се истински моли чува Мајка Божија, тога чувају анђели Божији. Молите се, молимо се – Мајка Божија нас неће заборавити.“

ПРОСЛАВЉАЊЕ ИКОНЕ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ ТРОЈЕРУЧИЦЕ У МАНАСТИРУ КАЛЕНИЋУ

У петак 25. јула, када Црква прославља Чудотворну икону Пресвете Богородице Тројеручице, Његово високопреосвештенство Митрополит шумадијски Г. Јован, служио је Свету архијерејску Литургију у манастиру Каленић. Високопреосвешћеном су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

По прочитаном Јеванђељу Митрополит је pouчио верне, рекавши између осталог: „Нека је благословен данашњи празник чудотворне иконе Мајке Божије Тројеручице, чију верну копију ова Света обитељ поседује захваљујући нашој дивној

породици Симић. Имамо благослов да се поклонимо икони Пресвете Богородице, да је целивамо и захвалимо Богу што смо данас сабрани у овој Светој обитељи да служимо Божанственој Литургији и да принесемо принос наш Богу. Али и тај принос који приносимо је Његов дар, и ми само од Његовог дара узимамо и приносимо благодарност. А овај дар



се приноси најнепосредније кроз Свету Литургију, која се служи због свега и за све. То је она трпеза коју је Господ поставио непосредно пред своје страдање. И та трпеза стоји постављена и биће постављена све до краја света и века. Тамо је поставио наш Господ Исус Христос себе. Дошли смо да кажемо Пресветој Богородици да су наше руке слабе да би смо се избавили од искушења и невоља, и да је замолимо да нам пода Њену трећу невидљиву руку, како би могли да се растеретимо и растерамо таму нашег живота која долази због наших грехова, слабости, гордости и сујете.

По заамвоној молитви Високопреосвећени је осветио славске дарове, после чега је сабрање продужено трпезом љубави коју је уприличило сестринство манастира на челу са игуманијом Нектаријом.

Александар Јаћимовић, јереј

ХРАМОВНА СЛАВА МАНАСТИРА ВОЉАВЧА

У суботу, 26. јула, када наша Црква прославља Светог Архангела Гаврила, Његово високопреосвећенство Митрополит шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у манастиру Вољавчи, а поводом храмовне славе ове свете обитељи. Митрополиту су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

После прочитаног јеванђелског зачала, верном народу се обратио Митрополит Јован, рекавши између осталог: „Данас славимо сабор Светог Архангела Гаврила. Анђео значи гласник, весник. Он је невидљиви, бестелесан и бесмртан дух, посредник између Бога и људи и преносилац Божијих заповести. За нас је врло важно да знамо као крштени људи да смо на крштењу задобили свог анђела чувара. Свети Архангел Гаврило је весник благе, добре, јеванђелске вести. Он је пренео Божију блавест девојци Марији у Назарету, када је рекао: 'Радуј се благодатна, Господ је с тобом, јер ћеш родити Спасиоца света'. Данашњи одломак из Јеванђеља каже: 'Ко слуша вас, слуша мене. Ко вас не слуша не слуша мене'. Кратко и јасно нам Господ говори. Сад наша слобода ступа, хоћу ли слушати или нећу реч Божију. Створени смо да бисмо употребили своју слободу на слављење Бога и на испуњавање заповести Божијих.“

Митрополит Јован је осветио славске дарове и пресекао славски колач у славу Божију, а у част Светог Архангела Гаврила заштитника ове свете обитељи. Као наставак евхаристијског сабрања уследио је славски ручак којим је настојатељица манахиња Евгенија са великом љубављу угостила све оне који су се данас сабрали у овом свештеном манастиру.

Стеван Илић, ђакон

САБОР СВЕТОГ АРХАНГЕЛА ГАВРИЛА У АРАНЂЕЛОВЦУ И БРЕЗОВЦУ

У суботу, 26. јула, на дан Сабора Светог архангела Гаврила, свечано је прослављена храмовна слава у два храма на територији града Аранђеловац (Врбичка и Буковичка црква) и у манастиру Брезовцу надомак Аранђеловца.

У свим храмовима прослава храмовне славе започета Светом Литургијом на којој је присуствовало мноштво народа, а потом је извршен свечани ход око храма под називом литија, након кога су освештани и пререзани славски колачи данашњих свечара.

Прослава храмовних слава је настављена по Светој Литургији на Трпези љубави уприличеним у салама храмова.

Немања Искић, протонамесник

АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА И ПРОСЛАВА ХРАМОВНЕ СЛАВЕ У ЦРКВИ У БАБАМА

У недељу, 27. јула, када наша Света Црква прославља Свете Оце првих шест Васељенских Сабора, Митрополит шумадијски Г. Јован, уз саслуживање умировљеног Епископа канадског Г. Георгија и свештенства намесништва космајског и колубарско-посавског, служио је Свету архијерејску Литургију у цркви Светог Деспота Стефана у Бабама, а уз то обележена је и слава овог светог храма.

Господин Митрополит Јован осврнуо се на данашње јеванђеље о исцељењу два слепа човека, подсетио вернике да је снага вере оно што чини хришћанина, и да вера не треба да буде само на речима, већ у уму и срцу, и да се трудимо да нас Господ затекне припремљене и будне духовним очима. Након Свете Литургије припремљена је трпеза љубави за сав верни народ.

СЛАВА ЦРКВЕ У ГОРЊОЈ САБАНТИ

У среду, 30. јула, када Црква прославља Свету Великомученицу Марину, Његово високопреосвећенство Митрополит шумадијски Г. Јован, служио је Свету архијерејску Литургију у Горњој Сабанти, поводом храмовне славе, уз саслужење свештенства Шумадијске епархије.

Епископ се обратио верном народу, рекавши између осталог: „Ми на Литургији нисмо посматрачи, већ учесници, јер сви заједно литургишемо. Сусрет са Господом нашим, Исусом Христом и сједињење са Њим, доживљавамо на Божанственој Литургији када се Причешћујемо Светим Телом и Крвљу Христовом. Зато ми данас литургијски прослављамо велику угодницу Божију, Свету Марину. Света Марина је била сва саткана од љубави према Богу и ближњима. Она је многе муке претрпела. То је за наше схватање људско просто немогуће, несхватљиво. Она је вером, ради Христа, ради љубави према Богу и према човеку, издржала све муке, и зато нам може бити пример у вери. Господ каже да је све могуће ономе који има вере. Замолимо Свету Великомученицу Марину да се моли за нас, да нам Господ просветли разум, да нам дода вере, љубави, трпљења, да нас умудри и помогне да заиста идемо за Христом.“

Након Свете Литургије уприличена је трпеза љубави.

Срђан Борђевић, јереј



Небојша Бокић

ПРИЛОГ ИСТОРИЈИ ЗИДАЊА ЦРКВЕ У МЛАДЕНОВЦУ

Младеновац је дуго времена припадао цркви у селу Влашка. Стара црква у селу Влашкој код Младеновца подигнута је 1845. године од слабог материјала. Постојала је до 1917. године и била је посвећена Светом цару Константину и царици Јелени. Влашанску парохију, према подацима митрополита Михаила, чинила су 1874. године села: Влашка са 159, Младеновац са 99 и Рајковац са 53 дома, укупно 311 домова.¹

Пошто је стара црква брвнара била склона паду и није била безбедна за вернике, покренуто је још 1891. године питање да се на истом месту где је стара прави нова црква. Али у самом почетку дошло је до неслагања црквених одборника око избора места за подизање новог храма. Село Младеновац није се сложило да се црква прави у селу Влашкој, већ је тражило да се капитал старе влашканске цркве подели. Духовни суд Епархије београдске је одбио овај захтев. После ове одлуке општина влашканска је 1892. и 1893. године почела са припремама за подизање нове цркве. Ангажован је инжењер, који је утврдио да је место где се налази стара црква добро и да се на њему може подићи нова црква. Потом се приступило изради плана и предрачуна. Према ревидисаном предрачуна за градњу нове цркве потребно је било 28.859,20 динара.² Министар грађевина је 4. септембра 1893. године одобрио план и предрачун. Истим актом је одобрио „да се ова грађевина може издати у израду путем слободне погодбе са предузимачем“.³ Оваква одлука је уследила због тога што се на лицитацији одржаној 7. јуна 1893. године није јавио ниједан лицитант.⁴

Сплетом околности 1894. година је протекла а црква и поред одобрења није почела да се гради. Следеће 1895. године поново је покренуто питање где треба да се

подиже нова црква, у селу Влашка или у варошици Младеновац. Наиме, 22. јануара 1895. године начелник среза космајског обавестио је суд општине влашканске да је духовни суд наредио да се 27. јануара у Младеновцу гласа „где да се прави нова црква“. Поводом ове наредбе општина влашканска обратила се писмом министру просвете и црквених послова у коме каже: „Ако хоће да подигну цркву у вароши Младеновцу, нека подижу сами о свом трошку, а не о трошку и на рачун наше старе црквене имовине коју треба утрошити за прављење нове цркве на место ове старе цркве, која је овај капитал и зарадила“. Општина обавештава министра просвете и црквених послова да су се на збору у Влашкој договорили да не гласају у Младеновцу, јер је ово питање једном решено. На крају писма се додаје да село Влашка има 260 домова са 460 пореских глава па сматрају „да би сама Влашка могла за себе имати парохију и црквену општину“.⁵

Министар просвете и црквених послова Љубомир Кљерић, имајући у виду да је ово питање раније решено, затражио је 1. фебруара 1895. године извештај од духовног суда „на основу чега је он сад и зашто наређивао ово гласање“. Оптужујући духовни суд да одуговлачи са почетком градње цркве, он захтева да га обавесте зашто је наређено да се збор држи баш у Младеновцу, кад то није ствар духовног суда већ грађанских власти. Кад је већ наредио гласање, тражи да га духовни суд обавести о резултату.⁶

Поводом новонастале ситуације министар просвете и црквених послова писао је митрополиту Михаилу. У одговору 1. фебруара 1895. године Митрополит пише да га је духовни суд обавестио „да је по закону наређено, да се општим гласањем целе парохије реши о месту, где да

Патријарх Српски Димитрије на улазу у младеновачку цркву 28. августа 1929. године



се нова црква подигне, почем су села: Рајковац и Младеновац са варошицом изјавили протест, да се нова црква зида у селу Влашки, до кога им је врло далеко. Сада се очекује одговор од капетана, како је испало гласање, па ће се онда решити“.⁷

Духовни суд је на захтеве министра просвете и црквених послова одговорио 23. фебруара. У писму је изнет редослед догађаја око избора места за грађење нове цркве. у почетку је комисија одлучила да се ова црква гради у порти садашње цркве у селу Влашка. Потом је тражено да се о томе изјасни црквена општина. Одборници црквене општине нису могли да се сложе око избора места, због чега је архијерејска власт наредила „да се црква прави на месту које је комисија изабрала и утврдила“. После ове наредбе почело се са припремама за подизање нове цркве. Пре него што ће се почети са градњом представници варошице Младеновца и села Рајковца обратили су се архијереју с молбом „да се не допусти зидање цркве у селу Влашки, него да се зида у варошици Младеновцу“. Као разлог наводе да је у изгледу да ће Младеновац ускоро постати угледна варош у Србији и да већина парохије пристаје да се црква сагради у Младеновцу, а не у селу Влашка. Поводом ове молбе архијерејска власт је наредила да се ово питање расправи. Због тога је духовни суд наредио да се о овом питању гласа. За место држања збора одредио је Младеновац, јер је мишљења да је то средина парохије. Ако је среска власт знала да је наредба духовног суда о месту где ће се збор држати незаконита, није морала по њој поступати, него је могла наредити да се збор држи на другом месту. Што се тиче резултата гласања на одржаном збору, село Влашка се уздржало од гласања па је тако питање о месту где ће се градити црква остало нерешено. Да би могао да утврди однос гласача у парохији духовни суд је тражио од села Влашке да му пошаље списак гласача. Суд општине влашканске је одбио да пошаље списак изјавивши да се жалио министру просвете и црквених послова и да од њега чека одговор. На крају извештаја духовни суд констатује да је крајње време да се почне са градњом цркве те моли министра да о жалби општине влашканске „донесе што пре своје решење и о томе овом суду изда последњу наредбу ради управљања и окончања питања о месту, на коме се црква подићи има“.⁸

Време је пролазило а црква није почињала да се гради. С обзиром да стара црква није била безбедна за служење, председник општинског суда Влашке обратио се 2. јуна 1895. године министру просвете и црквених послова писмом које су потписали 2 члана, 15 одборника и 14 грађана молећи га да нареди надлежној среској власти да закључени уговор о грађењу нове цркве преда општини влашканској како би се једном отпочело са градњом нове цркве.⁹

Министар просвете и црквених послова Љубомир Клерих је у писму духовном суду од 22. јуна 1895. године за одуговлачење подизања нове цркве у селу Влашкој

окривио тај суд. По његовом мишљењу, питање места било је одавно решено, па према томе духовни суд није смео да допусти да се то питање лоново покреће. Црква треба да се гради у селу Влашкој зато што је то капитал те цркве и, што је најбитније, зато „што варошица Младеновац није ни постојала онда кад је питање о грађењу ове цркве решено и што готово велика већина житеља садашње варошице Младеновца и није из Младеновца, већ из околних места, као: Ковачевца, Аранђеловца, Пружатовца и других, а има их, који су ту тек од пре пет година, па није право, да им други зидају цркву“. Препоручио је духовном суду да одмах нареди шта треба да се што пре отпочне са грађењем цркве у селу Влашка, а кад варошица Младеновац постане важно место у Србији,

Храм Успења Пресвете Богородице у Младеновцу, фотографија из 1930. године



нека себи само зида цркву.¹⁰

Приближавала се јесен па је било све мање наде да ће се са грађењем цркве ускоро почети. Пролазило је време када се могао довозити камен, гасити креч и други материјал припремити. Са послом се није могло почињати без решења. Из писма суда општине влашканске од 18. августа 1895. године министру просвете и црквених послова Љубомиру Ковачевићу¹¹ видимо да такво решење општина још увек није добила. Моли се министар просвете и црквених послова да нареди да се почне са подизањем цркве и да срески начелник општине преда план са уговором, који се налази код њега.¹²

Поводом ове жалбе суда општине влашканске, министар просвете и црквених послова је 26. августа 1895. године затражио од духовног суда да га извести „зашто ову ствар толико одуговлачи, тим пре што је време у коме се грађевине подижу, према пропису чл. 11 закона о јавним грађевинама, скоро на измаку; као и шта стоји на сметњи те суд није поступио према ранијој наредби министра просвете и црквених послова“.¹³

На писмо министра просвете и црквених послова духовни суд је одговорио 30. августа 1895. године. У писму се каже да на путу подизања нове цркве ништа не стоји осим неслагања парохијана око места. Док се парохијани не сложе, суд не може да даде своје мишљење да се црква гради у селу Влашка, јер је архијерејска власт наредила да се парохијани сложе да се црква гради у

Младеновцу. Пошто нема сагласности око места, „онда је ствар на том остала“.¹⁴

Из изложеног се може закључити да је једини разлог што се није почињало са зидањем цркве инсистирање архијерејске власти и духовног суда да се парохијани сложе око места где ће се црква градити. Пошто се око овог питања изгубило доста времена, то је министар просвете и црквених послова, да би прекинуо ову расправу, други пут 16. септембра 1895. године наредио да се црква зида у Влашкој на месту које је изабрала комисија.¹⁵

Међутим, са градњом се није почињало. Прошла је и 1895. година. Министар просвете и црквених послова је 26. јануара 1896. године наредио духовном суду да га истог дана извести зашто није поступио по његовим наредбама.¹⁶ Духовни суд је одговорио истог дана. Из писма се види да није поступио по наређењу министра просвете и црквених послова јер је у међувремену тражио извештај од црквене општине у Влашкој да ли је спремила новац за предузимача „пошто на дугу код приватних лица има преко 8000 динара“, па би се могло десити да се црква касније изложи парничењу и штети са предузимачем. Кад суд добије одговор, извршиће наређење г. министра.¹⁷

Очекивање информације о висини капитала влашканске црквене општине захтевало је додатно време. Уследила је нова преписка. Управа фондова је 19. јула 1896. године доставила извештај по коме црква у Влашкој има готовог новца 24.395,22 динара.¹⁸ Са новцем који је позајмљен народу било је довољно да се сагради нова црква. Суд општине влашканске је 10. јула 1896. писао министру просвете и црквених послова да је народ обећао да ће чим се почне са градњом цркве вратити своје дугове.¹⁹

Добивши податке о висини готовог новца цркве влашканске и обећање општине да ће са прикупљањем дуга ићи лакше кад народ види да се почело са грађењем цркве, министар просвете и црквених послова је 22. јула 1896. године препоручио духовном суду „да без сваког даљег изговора и одуговлачења ове ствари пошаље потребна документа и учини шта треба, да се грађење ове цркве што пре отпочне“. Тражио је од суда да га у року од пет дана обавести да ли је поступио по његовој наредби.²⁰

Конечно је духовни суд 8. августа 1896. године обавестио министра просвете и црквених послова да је „наредио да се нова Влашанска црква одпочне одмах зидати на месту у порти старе Влашанске цркве и да се са предузимачем Василијем Наумовићем из Аранђеловца уговор закључи за цену од 27.200 динара која је лицитација давно од вас одобрена“.²¹ О овоме је обавештен 10. августа начелник среза космајског²² и суд општине влашканске.²³ Уговор о градњи цркве духовни суд је 19. септембра 1896. године доставио министру просвете и црквених послова.²⁴

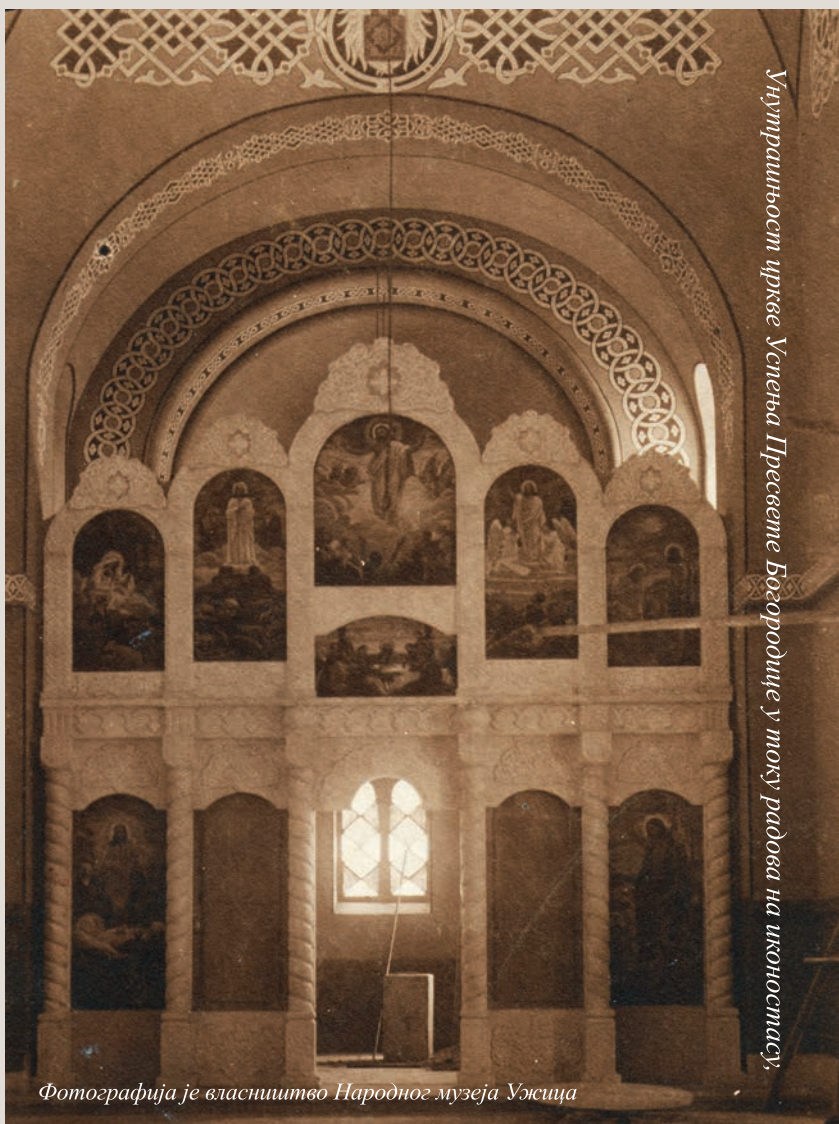
Градња нове цркве у селу Влашка почела је тек 1897. године. То се види из писма суда општине влашканске од 21. јула 1900. године министру просвете и црквених послова Павлу Маринковићу.²⁵ Радови на зидању цркве у Влашкој излазе из теме нашег рада, јер је дошло до поделе влашке парохије на влашку и младеновачку. Споменимо само да је

према шематизму Епархије шумадијске, црква у Влашкој подигнута 1908. године. Осветио ју је митрополит Димитрије Павловић, 29. јуна 1909. године.²⁶

Нешто после поделе парохије указом од 31. јануара 1903. године, а на основу члана 10 закона о општинама одобрено је решење Државног Савета које гласи: да се села: Влашка, Амерић и Рајковци, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од општине влашканске, а села Мала Врбица и Младеновац од општине међулушке, па да прво село образује засебну „општину влашанску“, друго и четврто „општину америћску“, а треће и пето село „општину младеновачку“, све у срезу космајском, округа београдског.²⁷

На месту на коме је настала варошица Младеновац, до 1882. године није било ни једне куће, већ само неколико колиба околних села. Те године, на друму, подигнута је кафана. Када је прорадила пруга Београд – Ниш, почели су се појединци насељавати, подизати куће, дућане, кафане, занатлијске радње и др. У току неколико година ово је насеље брзо формирано и стално је напредовало. Године 1893. Младеновац је проглашен за варошицу, а годину дана доцније одваја се од села Младеновца у самосталну општину. До тада варошица и село Младеновац чинили су једну општину. Младеновац је брзо напредовао, па је тако 1896. године једна од четри школе у космајском срезу била у њему, док су преостале три биле у оближњем селу Младеновцу као и Ропчеву и Влашкој.²⁸ Младеновац је 1911. године имао пет новчаних завода док је Крагујевац имао само два.²⁹

Младеновачка парохија није имала своју цркву, и све



Унутрашњост цркве Успења Пресвете Богородице у току радова на иконостасу.

Фотографија је власништво Народног музеја Ужица

до 1902. године село Младеновац и варошица Младеновац припадали су влашканској цркви. Године 1902. у основној школи отворена је капела у којој је служена служба Божија и обављана остала чинодејства. Због тога је одлучено да се у Младеновцу сагради црква. Пројекат за нову цркву је израдио архитекта Јован Станојевић из Београда. На захтев Лаповаца Станојевић је по узору на младеновачку цркву пројектовао цркву у Лапову. Ова је црква најлепши и најистакнутији рад Станојевићев. Са својим плановима, Станојевићев пројектантски биро учествовао је на „Балканској изложби“ у Лондону. На тој изложби светског гласа, Јов. Станојевић архитекта, награђен је сребрном медаљом.³⁰

Дана 18. јуна 1908. освешћени су темељи садашње цркве младеновачке од стране протојереја Петра Поповића, пароха влашканског, уз саслужење околног свештенства и месног пароха јереја Милана С. Арсића. Црква је сазида-на у српско-византијском стилу, под надзором инжењера Милана Симоновића и предузимача Кузмана Наумовића и Стевана из Струге. Године 1910. црква је била завршена, али још неосвешћена јер није био готов иконостас.³¹ Овде треба напоменути, да је по неким подацима црква, пред сам рат 1914. године, добила дрвени иконостас који је изгорео током рата. Премда црква није била освешћена, у њој се, уз дозволу митрополита Димитрија, служило од-мах након што је довршена бар од 1911. године. Изгледа да се званично водила као капела.

У цркви се служило за време рата. Тако су се у недељу 30. августа 1915. године на јутрењу венчали у младеновачкој цркви Милан Поповић инжињ. капетан I класе и Десанка, ћерка Јелене и Пере Селаковића, механичара из Београда.³² За време окупације, 9. септембра 1917. године породица Бацака давала је Љуби Ј. Бацаку четрдесетодневни помен у цркви.

По завршетку рата није се могло ни помислити на потпуно довршење и освешћење ове Цркве. Тек 1926. године Општина младеновачка закључила је са Михаилом Миловановићем, академским сликаром, уговор о изградњи споменика палим ратницима Младеновца, а потом и да изради иконостас и живопис за Цркву. Исте 1926. године, Миловановић је завршио споменик, а по-том је почео рад у Цркви. Споменик је откривен у центру Младеновца од стране краља Александра Карађорђевића, краљице Марије Карађорђевић и Арчибалда Рајса. Рад у Цркви је трајао све до јула 1929. године. Зато је било одлучено да храм буде освешћен на Велику Госпојину исте године и да тај дан од тада буде црквена слава.³³

Жеља свих Младеновачана је била да освешћење буде што свечаније. У почетку се мислило да патријарх српски Димитрије неће моћи због болести присуствовати освешћењу. Након боравка у Аранђеловцу, патријарх се осећао знатно боље и с обзиром на то да је био први иницијатор подизања цркве у Младеновцу, када су му саветовали да не би требало да се замара по сведочењу присутних рекао је: „Хоћу да осветим младеновачку цркву, ма у њој умро!“

На дан 15/28. августа 1929. освешћена је од стране Његове Светости патријарха српског Димитрија, али о томе је већ пар пута писано у Каленићу па се овде не бисмо понављали.

Црква је саграђена у источном делу вароши Младеновца, на платоу благе узвишице; подигнута је заузимањем свештеника Милана С. Арсића пароха младеновачког, затим председника ц. о. Сретена Петровића и

целокупног црквеног одбора.

Храм је посвећен Успенију Пресвете Богородице.

Године 1969. подигнута је и звонара крај цркве.

У цркви Успенија пресвете Богородице, саграђеној 1910. год. освешћан је 19. маја 1991. године нови живопис. Ранији живопис није се могао сачувати због слабог квалитета подлоге на којој је био изведен. Нови живопис, рад Драгомира Јашовића и Драгомира Марунића) рађен је од 1983. до 1989. године. Попрсје Богородице Панагије или Оранте, са рукама раширеним у молитви – икона у мозаику над улазом у храм постављена је 1991. године (рад Мише и Данице Младеновић).³⁴

Свештеници младеновачке цркве:

Милан С. Арсић од 1902 – 1936, Александар Поповић 1934 – 1960, Милан С. Поповић 1937 – 1961, Лазар Стрижек 1960 – 1978, Светозар Станиславовић 1961 – 1975, Живорад Марић 1975, Драгољуб Ракић 1978.

напомене:

¹ Митрополит Михаило, *Православна српска црква у књажевству Србији*, Београд 1874, 7.

² Архив Србије, МПС-Ц, 1901, Б 3258, бр. 46.

³ Исто, бр. 4642, 27. јун 1894.

⁴ Исто, бр. 7982, 8. децембар 1894.

⁵ Исто, Но 119, 26. јануар 1895.

⁶ Исто, Цбр. 128.

⁷ Исто.

⁸ Исто, Бр. 1633.

⁹ Исто, Но 706.

¹⁰ Исто, Цбр. 682.

¹¹ Љубомир Ковачевић је био министар просвете и црквених послова од 25. јуна 1895. до 7. децембра 1896. и од 27. априла 1901. до 4. фебруара 1902. (АСМПс Ц, 1887, Б 3244; *Министри просвете Србије 1811-1918*, Београд 1994, стр. 112).

¹² АСМПс Ц, 1901, Б 3258, Но 1016.

¹³ Исто, Цбр. 972.

¹⁴ Исто, Бр. 6457.

¹⁵ Исто, Цбр. 1087.

¹⁶ Исто, Цбр. 125.

¹⁷ Исто, Бр. 603.

¹⁸ Исто, Фбр. 15704.

¹⁹ Исто, Бр. 740.

²⁰ Исто, Цбр. 787.

²¹ Исто, Бр. 6693.

²² Исто, Цбр. 856.

²³ Исто, Бр. 893.

²⁴ Исто, Бр. 8079.

²⁵ Павле Маринковић је био министар просвете и црквених послова од 12. јула 1900. до 27. априла 1901. и од 1919. до 1920. (*Министри просвете Србије 1811 – 1918*, Београд 1994, 116).

²⁶ *Српска православна епархија шумадијска 1947 – 1997*, Крагујевац 1997, 118.

²⁷ *Разгруписавање општина*, Полицијски гласник бр. 5 од 14. фебруара 1903, 33.

²⁸ *Школски летопис*, Просветни гласник бр. 6/1896, Београд 1896, 285.

²⁹ Милан М. Стојадиновић, *Поштанске штедионице*, Дело књ. 59, Београд 1911, 274 – 75.

³⁰ Светозар Стојановић, *Српски неимар*, Београд 1912, 38.

³¹ *Њ. Св. Патријарх г. Димитрије осветио је данас на свечан начин цркву вароши Младеновца*, Правда 29. августа 1929.

³² *Венчање*, Правда 6. август 1915, Београд 1915, 2.

³³ М. В. Бобић, *Младеновац који напредује и Младеновац који назадује*, Време 27. децембар 1928, 7

³⁴ Каленић бр. 5/1991, Крагујевац 1991, 2.



Проф. др Ксенија Кончаревић

КЊИГА НАША НАСУШНА

Замислимо живот у окупираном Београду: девас-тирани објекти за становање и друге намене, болести, рестрикције хране, стална претња смрти, губитак најближих... Ипак, историчари су утврдили – о овоме пише Дејан Зеџ у својој докторској дисертацији *Свакодневни живот у окупираном Београду (1941-1944)* одбрањеној 2019. на Филозофском факултету у Београду – да свакодневни живот, ратно окружење, окупационо безнађе и присила окупатора нису утицали на читалачке потребе и књижевни укус грађана престонице. Већина истраживача се слаже да рат и окупација нису угасили страст Београђана према читању, већ управо супротно, да је читање постало омиљена разбигрига становника српске престонице. У дугим вечерима и ноћима, пошто нису смели да излазе на улице због полицијског часа, Београђани су време проводили у својим домовима, ишчитавајући поново књиге из сопствених библиотека или књиге које су позајмљивали од пријатеља и познаника. Драгутин Ранковић, пензионер и добротвор Народне библиотеке, који је своју целу библиотеку донирао пострадалој институцији српске културе, у свом дневнику пише: „Седим код куће и читам... У читању ми пролази време, пријатно и неосетно. А и шта бих друго могао да радим?“ Књижевник и дипломата Бранко Лазаревић у својим дневничким белешкама често пише о књигама које чита. У жељи да побегне од општег безнађа и сиве свакодневице, Лазаревић чита Платона, Декарта, Спинозу, Монтења, Канта и Крочеа, и на страницама свог дневника са њима расправља о психологији, моралу, страху, слободи, политици и другим феноменима душе и друштва. Слично сведочи и Владета Јеротић – током окупације он је читао дела Достојевског, Сјенкјевича, Вајнингера, Шопенхауера и Платона, и о њима расправљао са својим пријатељима. Читање и уживање у књижевним и научним делима није био само израз еска-

пизма и интелектуалног отклона од свакодневице већ, у одређеној мери, и израз бунта. Приликом случајног сусрета на улици, лекар и спортиста Милутин Ивковић Милутинац је свом пријатељу Милану Ђоковићу рекао како је управо прочитао *Слом* Емила Золе, и како му је



та књига веома помогла да разуме актуелни тренутак у којем се налази српски народ. У време окупације су књиге које су се читале и које су се могле наћи у библиотекама појединаца врло лако могле човека учинити сумњивим властима. Приликом полицијских рација агенти су обавезно прегледали личне библиотеке и правилно записнике пронађене литературе, без обзира на то да ли су те књиге биле забрањене или не. Наиме, у окупираној Србији квислиншке власти правиле су спискове забрањених књига. На првом од њих, израђеном у априлу 1943. године на основу иницијалног немачког инде-

кса *librorum prohibitorum*, нашло се 158 проблематичних дела 60 писаца. Током 1943. и 1944. године послати су редиговани спискови књига за које се предлаже забрана. На списковима су се нашли аутори који су још од самог почетка нацистичке страховладе жигосани као противници немачке расе и националсоцијалистичке идеологије. Између осталих, проскрибовани су бројни руски аутори (Максим Горки, Исак Бабел, Иља Иљф, Иља Еренбург, Сергеј Јесењин, Михаил Шолохов, Алексеј Толстој), писци који су се сврстали уз левицу или који су јавно изражавали своје антипатије према нацистима, марксисти и комунисти, јеврејски писци и научници, затим велики број британских, француских и америчких аутора, који су сматрани апологетама капитализма или империјализма својих земаља, као и политичари и аутори из земаља које су сматране немачким непријатељима. Током хапшења Јаше Продановића у јулу 1942. године, полиција је пописала његову личну библиотеку. На саслушању у полицији, у коју је спроведен заједно са неколико наслова из кућне библиотеке, између осталих и делима Толстоја и Достојевског, иследник је из свег гласа викао на Милана Ђоковића: „Гле, гле, *Рат*

морално-политички подобним приповеткама, причама, песмама и романима у наставцима који су објављивани у домаћој штампи, закључак би био да су Београђани, милом и силом, прихватили наметнуте културне и књижевне обрасце. Са друге стране, велики број тих књига имао је неспорну културну вредност. Дела Гетеа и браће Грим нису губила на својој уметничкој вредности иако су их промовисали нацисти. Исто је важило и за издања која су штампали издавачи под контролом српских колаборационистичких власти – између осталих и дела Вука Стефановића Караџића и Петра Петровића Његоша. Са друге стране, књижевна дела која су објављивана у дневној и недељној штампи нису импресионирала оне читаоце који су нашли за сходно да их у својим сећањима и дневницима помену. Радило се углавном о књижевности веома ниског квалитета. С обзиром на велике тираже појединих дневних листова, тешко је утврдити колико их је људи заиста и читало. Такође, не постоје докази да су писци које су колаборационистичке власти гурале у први план и који су освајали награде и побеђивали на конкурсима, као што су Драгутин Илић Јејо или Душан Ђурић, продавали велике тираже или стекли било каква

успехе у књижевним круговима престонице. Савременици су их углавном игнорисали или резигнирано осуђивали за непотизам и сарадњу са колаборационистичким апаратом. У сваком случају, они нису остали упамћени у историји српске књижевности. Са друге стране, постоје многа сведочанства да репресија није угасила љубав Београђана према квалитетној литератури и да је дух народа у зло доба окупације умногоме одржавала добра књига.

Тако је било у временима када се за новим сазнањима жудело и када су деца и млади људи на време подстицани и учени да воле књигу. Данас се деци вртићког узраста неконтролисано даје у руке мобил-

ни телефон, а у школи поглед се већ не одлепљује са светлуцавог екрана. Велики број студената Филолошког факултета, на коме предајем, није у стању да чита књижевна дела, већ се посеже за препричаним и скраћеним верзијама са интернета. Студенти Богословског факултета такође, има томе више од десет година, више не живе уз књижевност (а својевремено су ишчитавали руске класике, јер су их митрополит Амфилохије, владика Атанасије, владика Данило одушевљавали својим тумачењима Достојевског, Толстоја, Чехова, Булгакова, Манделштама, Солжењицина).

Млади људи, па и деца, не читају. Односно, читају, али претежно садржаје са друштвених мрежа и интернета, који су, с једне стране, сведени на кратке форме и сиромашни по свом језичко-стилском изразу, а с друге, они се читају дијагонално, без удубљивања, уживљавања, и њихов емоционално-дживљајни аспект углав-



ном се задовољи кратким коментаром или емотиконом.

Књига је у Хришћанству предмет култа. Јеванђеље Христово свечано се износи на малом входу, из њега се чита, односно свечано произноси, одговарајуће зачало на свакој Светој Литургији, оно се износи на поклоњење вернима, њиме се благосиљају сви присутни на служби.

Формирање духовности подразумева претходно изграђену душевност. Не тако давно Преподобни Серафим Роуз упозоравао је младе Американце који би тек пришли Цркви и у неофитској ревности се „бацали“ на читање Светих Отаца да најпре морају прочитати велика дела класичне светске књижевности, нарочито руске. Парафразирају његове речи по сећању:

– Ви сте одрасли у отуђеном свету. Нисте имали дубље и присније односе ни са родитељима, ни са вршњацима, ни са људима из свога окружења. Када сте плакали заједно са неким? Када сте патили због некога, снажно и дубоко? Када сте волели, искрено и топло? Када сте били пресрећни због нечије радости? Недостаје вам емпатија, саосећање са другим човеком, уживљавање у емоционално стање другог човека. Зато читајте. Па када будете грцали од плача због несрећне Соње Мармеладове и обмануте Каћуше Маслове, када се будете раздирали због дилема Родиона Раскољникова и кнеза Нехљудова, када не будете могли да спавате због страшне судбине Чеховљеве Варје и деце из „Браће Карамазова“, када све то искусите, одстрадате, тада ће се у вама постепено формирати душевност, а духовност је следећи спрат, један виши ступањ у човековом развоју.

У хришћанској духовности увек је постојала и „тврда“ аскетска струја која је заговарала дистанцирање од световне културе. Ипак, највећи Оци и Учители Цркве били су бриљантни познаваоци не само философије и теологије, него и књижевности и уметности свога доба и претходних епоха.

Зато, вратимо се књизи, изграђујмо и код своје деце љубав према књизи. Не упрежимо се у јарам окапавања на друштвеним мрежама и испирања мозга сурфовањем по интернету и читањем насумично одабраних садржаја. Књиге, оне проверене временом, али и савремене, од добрих писаца, откриће нам недосежне дубине људске мисли, небопарне висине стваралачке имажинације, облагородиће нам душе, и испуниће се и на нама речи Псалмпојца: „Приступи човек, и срце дубоко, и узвисиће се Бог!“

УСНУО У ГОСПОДУ ПРОТОЈЕРЕЈ ТОМИСЛАВ РАНКОВИЋ

Дана 20. јуна када наша Света Црква прославља Светог Теодота Анкирског, представио се Господу протојереј Томислав Ранковић, умировљени парох аранђеловачки.

Протојереј Томислав Ранковић рођен је 29. децембра 1960. године у Даросави. Завршио је Богословију Светог Саве у Београду. Ожењен је супругом Вером, са којом има три сина и кћер.

Године 1980. Његово преосвештенство Епископ шумадијски Господин Сава рукоположио га је у чин свештеника. Прва парохија оца Томе била је у Белосавцима, затим је био парох у Винчи и Пласковцу. У години 1985. Отац Томислав Ранковић постаје парох у Аранђеловцу, у Врбичкој цркви Светог архангела Гаврила. Чином протојереја одликовао га је његово преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован.



Друге недеље по Духовима велики број свештеника, као и мноштво суграђана и пријатеља, сабрали су се у Врбичкој цркви Светог архангела Гаврила у Аранђеловцу, како би се молитвено опростило од свог сабрата, протојереја Томислава Ранковића.

Након заупокојене Свете Литургије, уследило је свештеничко опело, којим је началствовао Архијерејски намесник орашачки протојереј ставрофор Мићо Ћирковић, уз учешће бројног свештенства из више архијерејских намесништва Епархије шумадијске.

У пригодној опроштајној беседи, Архијерејски намесник орашачки протојереј ставрофор Мићо Ћирковић у име свештенства је упутио опроштајно слово преминулом оцу Томиславу. У беседи је истакао да је отац Тома имао велику веру у Бога, као и љубав према својој Цркви, која се огледала у поштовању, послушности и благодарењу према црквеним властима и присном односу са својим парохијанима.

Након опела и погребног опхода око цркве и до градског гробља Рисовача, на којем су земни остаци оца Томислава положени у земљу да чекају васкрење мртвих и живот будућег века, уследила је трпеза за покој душе протојереја Томислава Ранковића.

Вечан помен протојереју Томиславу Ранковићу! Христос Васкрсе!





ЖИТИЈЕ БЛАЖЕНЕ КСЕНИЈЕ ПЕТРОГРАДСКЕ

Блажена Ксенија Петроградска је, још за живота и на прелазу из 19. у 20. век, поштована као брза помоћница и чудотворка. Због својих труда, молитви, поста, странствовања и смиреног стрпљења Блажена је од Господа добила дар прозорљивости и чудотворства. Њена капела на Смољенском гробљу у Петрограду била је обдарена благодарношћу због учињених чуда захваљујући њеном молитвеном заступништву. На помесном сабору Руске православне Цркве у јуну 1988. године, када је слављена хиљадугодишњица крштења Руса, Блажену Ксенију Петроградску прибројали су лику светих.

Блажена Ксенија је рођена између 1719. и 1730. године и свој спаситељни подвиг учинила је у Петрограду. Ксенијин муж Андреј Феодорович Петров био је појак придворног хора. О детињству и младости Блажене ништа се не зна, народно сећање је сачувало само оно што је везано с почетком Ксенијиног јуродивог живота – изненадна смрт мужа, који је преминуо без хришћанског покајања. Потресена овим страшним догађајем, двадесетшестогодишња удовица одлучила је да започне најтежи хришћански подвиг, да се покаже безумном, како би приносили на жртву Богу најдрагоценије што у човеку постоји – разум, умолила Створитеља за помиловање свог изненада преминулог супруга. Ксенија се одрекла свих добара овог света, одрекла се звања и богатства, и више од тога, одрекла се од себе саме. Оставила је своје име и, узевши име супруга, прошла је са његовим именом цео свој крсни пут, приносили на олтар Божји дарове свеспаситељне љубави према ближњем.

Када је на дан сахране мужа Ксенија одлучила – обукла је на себе његово одело: капу, шињел, ордење, и у таквом оделу кренула да га испраћа у гроб, рођаци њеног мужа и Ксенијини познаници закључили су да је

смрт Андреја Феодоровича помутила њен разум. Они су имали велико сажаљење према њој, а Ксенија, изгубивши моћ расуђивања, тешила их је говорећи: Андреј Феодорович није умро, већ се оваплотио у мени, Ксенији, која је давно умрла. Тако је почело њено лутање улицама Петрограда. Кућу, која јој је остала после смрти супруга, решила је да поклони Параскеви Антоновој, задржавши једну собу. Своје имање је поделила сиромасима, а новац је однела у храм за покој душе рабе Божије Ксеније. Сазнавши о таквој одлуци, рођаци њеног мужа су поднели молбу претпостављенима умрлог Андреја Феодоровича молећи да не дозволе Ксенији да у безумљу раздаје своје имање. После одговарајућег разматрања био је донет закључак да је она потпуно здрава и има право да располаже својом имовином. После тога је Блажена Ксенија поделила све што је имала и само у једном мужевљевом костиму изашла на улицу у своје подвижничко странствовање. По цео дан је ишла по Петрограду, зими и лети, у зноју и студени, подвргавајући се свакојаким нападима и подсмевању. Њен туђи костим и неразумљиве речи, њена кротост и незлобивост давали су повода злим људима, особито несташној деци да јој се подсмевају. Али, Блажена Ксенија, непрекидно се молећи, без роптања је подносила свој спасоносни подвиг. У исто време почела је изградња нове цркве од камена на Смољенском гробљу. Подигнута грађевина је била веома висока и зидари су били принуђени да најпре подижу опеке на скеле, а потом да их стављају на зид. Блажена Ксенија је одлучила да тајно помаже градитељима. Целе ноћи, у одговарајуће време она је подизала цигле и стављала их на скеле. Ујутру су се радници чудили шта се догодило. Најзад су они одлучили да сазнају ко је њихов невидљиви помоћник и, дошавши ноћу на грађе-

вину, схватили су да је то целом Петрограду позната безумна Ксенија.

Мало по мало, најосетљивији хришћани почели су запажати да Ксенија није једноставно глупа просјациња, већ је у њој нешто посебно. Милостињу, коју су јој додељивали, није узимала од свакога, већ од добрих људи и срдачних. Увек узимајући само копејку, она ју је давала сиромасима каква је и она била. После тога када је мужевљева одећа иструлила, она је почела да се одева зими и лети у жалосне дроњке, а на босим ногама отеклим од мрза, носила је поцепане ципеле. Многи су јој нудили топлу одећу и обућу, али Блажена није пристајала ништа да узме и увек се облачила у црвену блузу

почела поштовати као пророчица, требало је да се појави на улицама и пијацама града, како би јој свако ко је познаје чинио услуге. Сви су, упадајући једни другима у реч, питали Андреја Феодоровича да нешто узму или пробају од носећег товара, јер је било примећено, ако Ксенија узме нешто од домаћина, његова трговина је постајала веома успешна. Мајке су, приметивши Ксенију, журиле према њој са својом децом и молбом да благовести или само помилује дете по глави, уверене да ће га само један додир Блажене исцелити.

Својим великим смирењем, подвигом духовне и телесне понизности, љубави према ближњима и молитвама, Ксенија је стицала благодатни дар прозорљивости.

Овим својим даром она је многим помагала у делима животног поретка и духовног спасења. Познат је случај када се Блажена Ксенија старала о добро и спасењу још нерођеног младенца. Она је дошла код одавно познате Параскеве Антонове, којој је поклонила своју кућу, и рекла: „Гле, ти седиш и плетеш чарапe, а не знаш да ти је Бог послао сина! Иди брзо на Смоленско гробље!“ Параскева је била веома збуњена овом бесмислицом, али је послушала Блажену и пошла. На самом гробљу видела је толико много народа и дошавши сазнала је да је неки кочијаш оборио с ногу бремениту жену. А овде на земљи жена је родила дете, а сама је преминула. Сви су се распитивали да сазнају ко је та жена и где јој је родбина, али у томе нису успели. Увидевши у ономе што се догодило прст Божији, Параскева је дете узела к себи, усвојила га и васпитавала у свакој строгости хришћанског живота. Њен син до дубоке старости је издржавао своју мајку и веома ју је поштовао. А Параскева је благодарила Богу и слушкињи Божијој Ксенији на њеној заповести да прихвати и васпитава сина.

Блажена Ксенија подвизавала се у подвигу јуродивости од четрдесет пет година; може се сматрати да је она отишла Господу на самом почетку 19. века. Света угодница Божија била је погребена на Смоленском гробљу у Петрограду, где је у своје време помагала изградњу храма у име иконе Смоленске Мајке Божије. Од дана упокојења Блажене прошло је више од два века, али не престају да се молитвама угоднице догађају чудеса и народно сећање на њу не ишчезава.

Године 1902. на гробу Блажене Ксеније саграђена је нова капела са мраморним иконостасом и спомеником. Она је увек била отворена за обављање помена, нигде се није служило толико помена као на гробу Блажене Ксеније. У садашње време капела је обновљена и поново отворена за посете и молитве.

Молитвама Блажене Ксеније да Господ подари своју милост и благослов свима који са вером и љубављу прибегавају њеном небеском заступништву. Амин!

Према изворнику: *Блаженная Ксения Петербургская, Христа ради юродивая*, Свято-Троицкая Сергиева Лавра, 1988, превео протојереј ставрофор проф. др Радомир Поповић.



и зелену сукњу, или само у зелену блузу и црвену сукњу.

Дању је Ксенија, као безумна, ишла по граду, а ноћу, скривајући се од очију народа излазила ван града, у поље, и тамо боравила у молитви, чинећи поклоне на све четири стране света. У пољу, по њеним речима, Божије присуство је било очигледније. Убрзо је народ почео примећивати да се у њеним речима и понашању често крије дубоки смисао. Запазили су да, ако је Ксенија нешто тражила, то је био знак невоље и беде за онога од кога је тражила и, обрнуто, ако је неком нешто давала, то је онога коме је давала у блиском времену очекивала неочекивана радост. Касније, када се Блажена Ксенија

Надежда Дмитријева

ЧУДОТВОРНА ИКОНА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ „ДОСТОЈНО ЈЕСТ“

Постоје места на земљи која, попут свећа, обасјавају таму нашег грешног живота. Свети Оци, којима је било дато да виде свет духовним очима, кажу да су она повезана са небесима стубовима светлости. Света Гора је такво место. Већ други миленијум велики атонски подвижници моле се за нашу земљу. Сама Пречиста

заштитићу оне који се тамо буду подвизавали у посту и стрпљењу.“ Стигавши на Атон по заповести Пресвете, монах Петар је тамо провео више од пола века у пећини, не видећи људе и разговарајући само са Богом, морем и звездама.

Многе чудотворне Богородичине иконе засијале су на Атосу: Иверска, Панагија, Јерусалимска, Икономиса и друге. Наша прича је о икони Богородице „Достојно јест“ („Милостива“). Ова чудотворна икона налази се у невероватном граду, јединственом на свету, у административном центру Свете Горе, која носи име Кареја. Некада давно, управо овде, на месту паганског храма, равноапостолни цар Константин Велики подигао је прву цркву на Светој Гори у име Успења Пресвете Богородице 335. године, која је и данас духовни центар Кареје. Око ње су се окупили први атонски становници. Карејска лавра, која је касније овде настала, процветала је, њен игуман је постао први на Атосу и звао се „прот“ – први или најстарији. Ту се окупљао Сабор или Синод часних старешина. Општи састајак монаха Свете Горе традиционално се одржавао у Кареји на њен празник, дан Успења Пречисте.

То се наставило све до 17. века, када су Турци наметнули тако неподношљив порез Лаври да је манастир био приморан да продаје појединачне парцеле земљишта другим манастирима, који су тиме постали независни, а Лавра је престала да постоји као јединствена целина. Тада је Сабор Свете Горе одлучио да Кареју претвори у град, центар духовне управе монашке републике. И до данас, општим пословима свих манастира Свете Горе на Атосу управља Свети Сабор, који се састаје у згради Протатона. Духовни центар Кареје остао је Протатон, црква посвећена Успењу Пресвете Богородице, много пута рушена и обнављана. Већ 362. године је спаљена по наређењу цара Јулијана Отпадника. У 10. веку, под царем Никифором II Фоком, црква је обновљена; у 14. веку је много страдала од Латина, а затим је обновљен марљивошћу бугарских царева. Унутар катедрале сачуване су непроцењиве фреске чувеног византијског иконописца Мануила Панселиноса из 14. века.

Од 982. године, чудотворна икона Богородице „Достојно јест“ налази се у олтару Успенске. Заједно са црквом, преживела је многе недаће, али је остала неоштећена и већ други миленијум обасјава цео православни свет.

Као што и само име сугерише, историја ове иконе повезана је са православним појањем „Достојно јест“. У 10. веку, старац монах и искушеник су се трудили у пећини близу Кареје. Једне недеље, 11. јуна 982. године, старац је отишао у манастир на свеноћно бдење, док је искушеник остао у пећини. Касно ноћу, непознати монах је покуцао на врата келије. Искушеник се није изненадио, на Атосу има много манастира, а многи пустињаци живе у планинама, понекад силазећи код своје браће.

Дева је узела Свету Гору под своју посебну заштиту. Године 667, побожни монах, Свети Петар Атонски, видео је Мајку Божију, која је рекла: „Света гора је мој удео, дат ми од мојег Сина и Бога, да они који се повуку из света и изаберу себи аскетски живот по својим снагама, и призову моје име са вером и љубављу из душе, тамо проведу свој живот без туге и за своја богоугодна дела добију вечни живот. Ја веома волим то место и желим да тамо умножим монаштво. Милост мојег Сина и Бога остаће заувек са онима који буду тамо живели као монаси, ако испуњавају спасоносне заповести. И раширићу их на тој Гори на југ и север, и владаће њоме од мора до мора, и прославићу њихово име по целом свету, и



Искушеник се поклатио странцу, дао му воде и позвао га да се одмори у келији. Заједно са гостом почео је да пева псалме и молитве. Међутим, певајући речи „Часнија од Херувима“, тајанствени гост је изненада приметио да се у њиховом крају ова песма пева другачије, додајући испред „Часнија“ речи „Ваистину је достојно благословити Тебе, Богородице, увек благословену и пренепорочну, и Мајку Бога нашег“. И када је монах почео да пева ове речи, икона Богородице „Милосрдна“, која је стајала у келији, изненада је засијала тајанственом светлошћу, а искушеник је изненада осетио посебну радост и заплакао од ганућа. Замолио је госта да запише чудесне речи, а он их је прстом уписао на камену плочу, која је под његовом руком омекшала као восак. Након тога, гост, који је себе назвао смиренным Гаврилом, постао је невидљив, а икона је још неко време наставила да зрачи чудесном светло-

Недалеко од Кареје, на источној падини Свете Горе близу Егејског мора, налази се руски скит Светог Андреја, а близу њега је она уска јаруга са брзим током воде, где је стајала келија у коју је сишао небески гласник.

Више од хиљаду година је прошло од тада. За то време, икона је напустила Атос само четири пута, да би утешила и просветила оне који нису у могућности да јој сами дођу. Први пут се то догодило тек 1963. године, када се прослављао миленијум Свете Горе и поводом те годишњице чудотворна икона је посетила грчку престоницу Атину; други пут 1985. године, када је поводом 2300-годишњице града Солуна (сада Солун) донета тамо; трећи пут у јесен 1987. године, када је светиња поново посетила престоницу Грчке, почасно је дочекана на пристаништу лучког предграђа Атине Пиреј



шћу. Удивљен, искушеник је сачекао старца, испричао му о тајанственом странцу и показао му камену плочу са речима молитве. Духовно искусни старац је одмах схватио да је арханђео Гаврило дошао у келију, послат на земљу да хришћанима објави чудесну песму у име Богородице, још једну у низу оних које су људи научили од анђела („Слава Богу на висини“, „Свет, Свет, Свет Господ Саваот“, „Свети Боже, Свети Крепки, Свети Бесмртни, помилуј нас“).

Од тада се анђеоска песма „Ваистину је достојно“ пева током сваке Божанске Литургије широм света, где год постоји барем један православни олтар или православни хришћанин. Старац и искушеник су испричали проту шта се догодило. Благословио је састанак Савета старца, на којем је испричано о чудотворном гласнику и његовим речима. Овде, на сабору, молитва „Ваистину је достојно“ је принета Богородици, а камен са уписаним речима је послат цариградском патријарху као доказ чуда. Икона пред којом је ова молитва први пут отпевана на земљи од тада се зове „Достојно јест“. Убрзо је икона са чашћу пренета у саборну цркву у Кареји, где и данас стоји.

свечаном верском поворком са барјацима, свећама, венцима од цвећа и осамнаест дана је остала у Благовештенској цркви, дању и ноћу примајући оне који су желели да јој се поклоне. Све ово време, икону су пратили светогорски монаси. Коначно, у јесен 1994. године, икона је посетила град Ларнаку на острву Кипру. Божјим промислом, брод са ходочасницима из Русије је у то време био усидрен у луци. Само сат времена пре поласка брода, ходочасници су пожурили кроз цео град да се поклоне чудотворној икони, али су видели ред који се протезао иза хоризонта. Али гомила побожних Грка се изненада разишла, пропуштајући своје руске истовернике до велике светиње.

Према иконографији, лик Пресвете Богородице је приказ до појаса, са Младенцем који држи свитак у руци. Прослава

ове чудотворне иконе одржава се 11. јуна по хришћанском календару, баш на дан када је небески гост посетио светогорске монахе:

Архангел Гаврило би послат с неба од Тебе, Богородице, смиреном ученику са Свете Горе Атонске, који је у пустињској келији певао хвалоспеве Теби пред светом иконом Твојом, да би га Он научио да пева небеску песму којом Те Анђели славе на небеском Сиону. Зато ми доле, сећајући се Твог тако доброг промисла о људима, са захвалношћу Ти кличемо:

*Радуј се, достојна хвале од Арханђела и Анђела;
радуј се, благословена од свих небеских сила.
Радуј се, увек благословена и пренепорочна;
радуј се, Мати Бога нашег.
Радуј се, часнија од Херувима;
радуј се, неупоредиво славнија од Серафима.
Радуј се, јер си Бога Реч нетрулежно родила;
радуј се, ваистину истинита Богородице.*



СЛУЖБЕНИ ДЕО – ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ

Његово високопреосвеиштенство Митрополит шумадијски Господин Јован
благоизволео је у периоду од 1. јуна 2025. године до 31. јула 2025. године:

Осветити:

Темеље за храм Светих четрдесет мученика Севастијских у Трмбасу, 4. јуна 2025. године, Архијерејско намесништво лепеничко;
Темеље за храм Светог Василија Острошког у Урсулама, 5. јуна 2025. године, Архијерејско намесништво левачко;
Обновљене темеље за средњовековни храм Светог великомученика Георгија у манастиру Кастаљану, 7. јуна 2025. године;
Фрескопис за цркву Светог Луке Кримског у Заводу „Мале Пчелице“ у Крагујевцу, 11. јуна 2025. године, Архијерејско намесништво крагујевачко;
Конак у манастиру Светих апостола Петра и Павла у Јагњилу, 12. јуна 2025. године;
Крст за манастирску капелу Полагања појаса Пресвете Богородице у Манастиру Венчацу, 18. јуна 2025. године;
Фрескопис за манастирски храм Светог Архангела Гаврила у Манастиру Тресије, 7. јула 2025. године;
Звоно за храм у изградњи Светог апостола Павла у Божурњи, 13. јула 2025. године, Архијерејско намесништво опленачко;
Земљиште за храм Светог Јевстатија у Трешњеваку, 17. јула 2025. године, Архијерејско намесништво лепеничко;
Новосаграђени конак манастира Светог Симона Монаха у Прерадовцу, 19. јула 2025. године;

Рукоположити:

Јерођакон Спиридона (Живковића) у чин јеромонаха 21. јуна 2025. године у храму Успења Пресвете Богородице у манастиру Денковцу;
Монаха Петра (Ђоковића) у чин јерођаконa 21. јуна 2025. године у храму Успења Пресвете Богородице у манастиру Денковцу;
Дејана Јовановића у чин ђаконa 22. јуна 2025. године у храму Вознесења Господњег у Араповцу;
Ђакон Владимира Вранића у чин свештеника 14. јула 2025. године у храму Светих бесребреника Козме и Дамјана у Сипићу;
Миодрага Марковића у чин ђаконa 26. јуна 2025. године у храму Силаска Светог Духа на апостоле (Стара црква) у Крагујевцу, а у чин свештеника 27. јуна 2025. године у храму Свете Петке у Крагујевцу;
Дејана Обрадовића у чин ђаконa 24. јуна 2025. године у храму Светих апостола Вартоломеја и Варнаве у Раниловићу, а у чин свештеника 2. августа 2025. године у храму Светог пророка Илије у Гарашима.

Рукопроизвести у чин чтеца:

Ђорђа Раденковића из Крагујевца.

Основати:

Парохију глоговачко-дубочку при храму Рођења Пресвете Богородице у Глоговцу, Архијерејско намесништво беличко;
Црквену општину глоговачко-дубочку при храму Рођења Пресвете Богородице у Глоговцу, Архијерејско намесништво беличко.

Укинути:

Црквену општину дубочку при храму Светог апостола Јакова у Дубокој, Архијерејско намесништво беличко;
Црквену општину глоговачку при храму Рођења Пресвете Богородице у Глоговцу, Архијерејско намесништво беличко;
Парохију дубочку при храму Светог апостола Јакова у Дубокој, Архијерејско намесништво беличко;
Парохију глоговачку при храму Рођења Пресвете Богородице у Глоговцу, Архијерејско намесништво беличко.

Одликовати:

Орденом Светих новомученика крагујевачких I степена:
Покрајински завод за заштиту споменика културе из Новог Сада;
Бранка Спасојевића из Београда;
Орденом Светих новомученика крагујевачких II степена:
Душана Савића из Београда;
Орденом Војска Карађорђа:
Милана Миловановића из Крагујевца;
Марка Теназевића из Београда;
Архијерејском граматом признања:
Милана Томовића из Крагујевца;
Зорана и Ружицу Швикувић из Крагујевца;
Мају Величковић из Новог Сада;
Марију Ердељи из Новог Сада;
Оливеру Брдарић из Новог Сада;
Драгана Агатоновића из Крагујевца;
Трајка Трајковића из Крагујевца;
Димитрија Радомана из Београда;
Ненада Дамљановића из Београда;
Милоша Николића из Београда;
Архијерејском граматом захвалности:
Предузеће Агора – Б из Мионице;
Архијерејском захвалницом:
Николу Савића из Драче;
Љиљану Васојевић из Крагујевца;
Горана Милосављевића из Десимировца;
Петра Биберцића из Десимировца;
Данка Марковића из Десимировца.

Поделити благослов за искушеништво:

Јелени Јевтић у Светогеоргијевској обитељи манастира Липара;
Предрагу Радовановићу у Светоуспењској обитељи манастира Денковца.

Поставити:

Ђаконa Дејана Јовановића на дужност парохијског ђаконa при храму Светог великомученика Димитрија у Лазаревцу, Архијерејско намесништво колубарско-посавско.

Причислити:

Јереја Ивана Јовановића братству храма Светих архангела Михаила и Гаврила (Стара црква) у Јагодни, Архијерејско намесништво беличко.

Поверити у опслуживање:

Протојереју Вукашину Симоновићу, привременом пароху Прве рековачке парохије при храму Преподобног Романа Српског у Рековцу, парохију течихко-рабеновачку при храму Светог арханглеа Гаврила у Рабеновцу, Архијерејско намесништво левачко;
Јереју Александру Радосављевићу, привременом пароху Треће јагодинске парохије при храму Свете Петке у Јагодини, упражњену парохију глоговачко-дубочку при храму Рођења Пресвете Богородице у Глоговцу, Архијерејско намесништво беличко.

Разрешити:

Јереја Ивана Јовановића, привременог парохa дубочке парохије при храму Светог апостола Јакова у Дубокој, даље дужности привременог парохa односне парохије, Архијерејско намесништво беличко.

**Казнити забраном свештенослужења:**

Протонамесника Бобана Сеновића, привременог пароха те-
чићко-рабеновачке парохије при храму Светог архангела Га-
врила у Рабеновцу, Архијерејско намесништво левачко, од 3.
августа до 3. септембра 2025. године.

Примити у сvezу клира:

Монаха Стефана (Ђорђевића) из братства Царске лавре ма-
настира Хиландара.

Поделити канонски отпуст:

Игору Нинковићу за сvezу клира Епархије ваљевске.

Примити у први разред богословије:

Михајла Петровића из Рековца;
Павла Мирића из Аранђеловца;
Душана Петровића из Смедеревске Паланке;
Лазара Зарића из Смедеревске Паланке;
Луку Јевтића из Азање;
Данила Конатара из Ердеча;
Константина Шилковића из Ердеча;
Лазара Антонијевића из Белошевца.

Завршили богословију:

Василије Андрић из Крагујевца;
Димитрије Милутиновић из Смедеревске Паланке;

Игор Нинковић из Ваљева;

Страхиња Стевановић из Смедеревске Паланке;
Милош Пушоњић из Крагујевца.

Поделити благослов за упис на Православни богословски факултет Универзитета у Београду:

Марку Николићу из Церовца;
Растку Милићу из Барајева;
Димитрију Милутиновићу из Смедеревске Паланке;
Страхињи Стевановићу из Смедеревске Паланке;
Василију Јовићу из Лазаревца;
Василију Андрићу из Крагујевца.

Поделити благослов за упис на Православни богословски факултет Светог Саве у Либертивилу:

Милошу Пушоњићу из Крагујевца.

**Поделити благослов за упис на Академију Српске право-
славне Цркве за уметност и конзервацију у Београду:**

Александру Михајловићу из Међулужја;
Анастасији Плуимерс из Барајева.

Упокојили се у Господу:

Протојереј Томислав Ранковић, умировљени парох аранђело-
вачки при храму Светог архангела Гаврила (Врбичка црква) у
Аранђеловцу, Архијерејско намесништво орашачко.

СЛУЖЕЊА, ПРИЈЕМИ И ПОСЕТЕ МИТРОПОЛИТА ШУМАДИЈСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

Од 1. јуна до 31. јула 2025. године

ЈУН 2025:

1. јун 2025:

Саслуживао на Литургији у манастиру Тумане коју је слу-
жио Митрополит браничевски Господин Игњатије.

2. јун 2025:

Служио Литургију у храму Светог Саве у крагујевачком на-
сељу Аеродром;
Примио изасланика Светог архијерејског синода протојереја
Србољуба Убипариповића на матурским испитима у Кра-
гујевачкој богословији;
Присуствовао матурским испитима из етике и догматике у
Богословији Светог Јована Златоустог.

3. јун 2025:

Служио Литургију у храму Светих цара Константина и цари-
це Јелене у манастиру Дивостину.

4. јун 2025:

Служио Литургију у храму Светог Јоаникија Девичког у
Крагујевцу – Бресници;
Осветио темеље за храм Светих четрдесет мученика севас-
тијских у Трмбасу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

5. јун 2025:

Служио Литургију у храму у изградњи Светог Јована Крсти-
теља у Дуленима;
Осветио темеље за храм Светог Василија Острошког у селу
Урсуде;
Присуствовао матурском испиту из појања у Богословији
Светог Јована Златоустог.



6. јун 2025:

Служио Литургију у храму Свете Петке у крагујевачком на-
сељу Виногради;
Присуствовао матурском испиту из литургике у Богословији
Светог Јована Златоустог.

7. јун 2025:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Петки;
Обишао радове на градњи манастирске цркве Свете Петке у
Сибици;
Обишао радове на градњи манастира Кастаљана и благосло-
вио почетак радова.

8. јун 2025 – Духови:

Служио Литургију у Саборном храму у Крагујевцу.

9. јун 2025 – Духовски понедељак:

Служио Литургију у храму Свете Тројице – Стара црква у
Крагујевцу и предводио литију кроз град.

10. јун 2026 – Духовски уторак:

Служио Литургију у храму Силаска Светог Духа у Церовцу;
Пресекао славски колач у храму Силаска Светог Духа у Блаз-
нави.

11. јун 2025:

Служио Литургију у храму Светог Луке Кримског при Заво-
ду за збрињавање одраслих лица у Малим Пчелицама и том
приликом осветио нови живопис;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

12. јун 2025:

Служио Литургију у манастиру Светих апостола Петра и
Павла у манастиру Јагњилу и освештао нови манастирски
конак.

13. јун 2025:

Служио Литургију у храму Свете Петке у крагујевачком насељу Виногради;
Примио директора Покрајинског завода Војводине за заштиту споменика културе Владимира Кубета.

14. јун 2025:

Служио Литургију у храму Светих Саве и Симеона у Кусадку;
На Опленцу присуствовао изложби вина у Виноградарској кући;
У порти храма Рођења Пресвете Богородице у Тополи присуствовао једанаестом фестивалу вина.

15. јун 2025:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Георгија на Опленцу;
Након Литургије присуствовао фестивалу хорова Епархије шумадијске.

16. јун 2025:

Служио Литургију у храму Светог Саве у крагујевачком насељу Аеродром;
Примио Епископа новобрдског Илариона, викара Његове Светости Патријарха српског Господина Порфирија.

17. јун 2025:

Служио Литургију у Саборном храму у Крагујевцу и парастос Епископу Сави (Вуковићу) поводом двадесет четири године од упокојења.

18. јун 2025:

Служио Литургију у манастиру Брезовцу;
У селу Бањи дао упутства за наставак радова на изградњи парохиског дома.

19. јун 2025:

Служио Литургију у храму Свете Тројице – Стара црква у Крагујевцу;
Примио Епископа хвостанског Алексеја, викара Његове Светости Патријарха српског Господина Порфирија и групу свештеника из Аустралије;

20. јун 2025:

Служио Литургију у храму Свете Петке у крагујевачком насељу Виногради;
Одржао испите за кандидате пред рукоположење;
Са Дејаном Чоловићем обишао радове на изградњи конака манастира Дивостина.

21. јун 2025:

Служио Литургију у храму Успења Пресвете Богородице у манастиру Денковцу и јерођакон Спиридона, сабрата овог манастира, рукоположио у чин јеромонаха, а монаха Петра у чин јерођакон;
На гробљу Бозман у Крагујевцу служио опело упокојеном Живораду Нешићу, бившем градоначелнику Града Крагујевца.

22. јун 2025:

Служио Литургију у храму Вазнесења Господњег у Араповцу код Лазаревца и теолога Дејана Јовановића рукоположио у чин ђакон;
Обишао храм Сабора Светих Срба у Степојевцу и утврдио распоред за живописање;
Обишао храм Вазнесења Господњег у Рудовцима и утврдио распоред за живописање и осветио ново звоно.

23. јун 2025:

Служио Литургију у храму Светог Саве у крагујевачком насељу Аеродром;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

24. јун 2025:

Служио Литургију у храму Светих апостола Вартоломеја и Варнаве у Раниловићу и теолога Дејана Обрадовића из Венчана рукоположио у чин ђакон.

25. јун 2025:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара у крагујевачком насељу Белошевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

26. јун 2025:

Служио Литургију у храму Свете Тројице – Стара црква у Крагујевцу и теолога Миодрага Марковића из Петке рукоположио у чин ђакон.

27. јун 2025:

Служио Литургију у храму Свете Петке у крагујевачком насељу Виногради и ђакон Миодрага Марковића из Петке рукоположио у чин свештеника.

28. јун 2025:

Саслуживао Патријарху српском Господину Порфирију и Архиепископима на Светој Литургији у манастиру Раваница.

29. јун 2025:

Служио Литургију у храму Светог архангела Гаврила у Баничини.

30. јун 2025:

Служио Литургију у храму Светог Саве у крагујевачком насељу Аеродром;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

ЈУЛ 2025:

1. јул 2025:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица;
Примио Драгомира Ацовића и Драгана Рељића;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

2. јул 2025:

Служио Литургију у манастиру Липару.

3. јул 2025:

Служио Литургију у храму Свете Тројице – Стара црква у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

4. јул 2025:

Служио Литургију у манастиру Каленићу;
Обишао радове на новом конаку манастира Прерадовца;
Посетио манастир Манастирак.

5. јул 2025:

Служио Литургију у храму Свете Анастасије Српске у Копљарима код Аранђеловца и пререзао славски колач.

6. јул 2025:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Георгија у Рабровцу на којој је саслуживао умировљени Епископ канадски Георгије;
У Ковачевцу утврдио распоред за живописање храма;
У манастиру Пиносави дао даља упутства за живописање храма.

7. јул 2025 – Ивањдан:

Служио Литургију у манастиру Тресије и осветио нови живопис;
Након Литургије присуствовао академији посвећеној писцу Миловану Видаковићу;



Посетио протојереја ставрофора Велибора Ранђића поводом крсне славе;
У Јагодини присуствовао отварању меморијалног парка посвећеног Драгану Марковићу Палми.

8. јул 2025:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Пантелејмона у крагујевачком насељу Станову.
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

9. јул 2025:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара Косовског у крагујевачком насељу Белошеву;
Председавао пријемном испиту за упис ученика у први разред богословија СПЦ.

10. јул 2025:

Служио Литургију у храму Свете Тројице – Стара црква у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

11. јул 2025:

Служио Литургију у храму Свете Петке у крагујевачком насељу Виногради;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Служио празнично бденије у манастиру Ралетинцу.

12. јул 2025 – Петровдан:

Служио Литургију у храму Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу на којој је саслуживао Епископ швајцарски Андреј;
У Саборном храму у Крагујевцу саслуживао са браћом Епископима на венчању Луке и Александре.
Одржао помен Миловану Видаковићу у храму Светих апостола Петра и Павла у Неменикућама и присуствовао академији посвећеној овом књижевнику.

13. јул 2025:

Служио Литургију у манастиру Светог Пајсија у Шуљковцу;
Пререзао славски колач и осветио нова звона у храму Светог апостола Павла у Божурњи код Тополе.

14. јул 2025:

Служио Литургију у храму Светих мученика и бесребреника Козме и Дамјана у Сипићу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

15. јул 2025:

Саслуживао на Литургији у Брајковцу, поводом славе заједнице „Земља живих“, коју је служио Епископ ваљевски Исихије.

16. јул 2025:

Служио Литургију у храму Светог Јоаникија Девичког у крагујевачком насељу Бресници;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

17. јул 2025:

Служио Литургију у храму Свете Тројице – Стара црква у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Осветио земљиште за нови храм Светог великомученика Евстатија у Трешњеваку.

18. јул 2025:

Служио Литургију у храму Свете Петке у крагујевачком насељу Виногради;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

19. јул 2025:

Служио Литургију у манастиру Прерадовцу и осветио нови манастирски конак;

На гробљу у Брајковцу служио помен родитељима протојереја ставрофора Љубише Смиљковића, архијерејског намесника космајског.

20. јул 2025:

Служио Литургију и пререзао славски колач у храму Свете великомученице Недеље у Десимировцу.

21. јул 2025:

Служио Литургију и пререзао славски колач у храму Светог великомученика Прокопија у Овсишту;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

22. јул 2025:

Служио Литургију у манастиру Светог великомученика Георгија – Ђелије Колубарске и крстио Анику, кћерку вероучитеља Николе и Тамаре Иванковић.

23. јул 2025:

Служио Литургију у храму Светог кнеза Лазара Косовског у крагујевачком насељу Белошеву;
Обишао радове на изградњи новог конака манастира Дивостина;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

24. јул 2025:

Служио Литургију у храму Свете Тројице – Стара црква у Крагујевцу;
Служио празнично бденије у храму Пресвете Богородице Тројерунице у Малим Пчелицама.

25. јул 2025:

Служио Литургију у манастиру Каленићу.

26. јул 2025 – Аранђеловдан:

Служио Литургију и пререзао славски колач у манастиру Вољавчи;
Присуствовао свечаној академији у манастиру Пиносави поводом манастирске славе.

27. јул 2025:

Служио Литургију у храму Светог деспота Стефана у селу Бабе на којој је саслуживао умировљени Епископ канадски Георгије;
Обишао радове на изградњи манастира Кастаљана.

28. јул 2025:

Служио Литургију у храму Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

29. јул 2025:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Димитрија у крагујевачком насељу Сушици;
Обишао радове на изградњи новог конака манастира Дивостина;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

30. јул 2025:

Служио Литургију у храму Свете великомученице Марине у Горњој Сабанти;
У Владичанском двору у Крагујевцу примио Његову Светост Патријарха српског Господина Порфирија.

31. јул 2025:

Служио Литургију у храму Свете Тројице – Стара црква у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.



ДЕЧИЈА СТРАНА

“КО НЕ ПРИМИ ЦАРСТВА БОЖИЈЕГА КАО ДЕТЕ НЕЋЕ УЋИ У ЊЕГА”

Свети Владика Николај Велимировић

СВЕТИ ПРОРОК ИЛИЈА

Боговидац, чудотворац, ревнитељ вере Божје, Свети Илија би родом од племена Аронова из града Тесвита, због чега је прозват Тесвићанин. Кад се Илија роди, отац његова Савах виде ангеле Божје око детета, како огњем дете повијају и пламен му дају да једе. То би предзнамење Илијиног пламеног карактера и његове богодане силе огњене. Сву младост своју провео је у богомислију и молитви, повлачећи се често у пустињу, да у тишини размишља и моли се.

У то време Царство јеврејско беше раздвојено на два неједнака дела: на царство Јудино, обухватајући само два племе Јудино и Венијаминово, са престоницом у Јерусалиму, и царство Израљево обухватајући осталих десет племена, са престоницом у Самарији. Првим царством владаху потомци Соломонови, а другим потомци Јеровоама, слуге Соломонова. Највећи сукоб имаше пророк Илија са израљским царем Ахавом и његовом опаком женом Језавелом. Јер ови се клањаху идолима и одвраћаху народ да служи Богу јединоме и живоме. При том још Језавела, као Сиријанка, наговори мужа те подиже храма сиријскоме богу Ваалу, и одреди многе свештенике на службу томе лажном богу. Великим чудесима Илија доказа силу и власт Божју: он затвори небо, те не би кише три године и шест месеци; спусти огањ с неба и запали жртву Богу своме, док жречеви Ваалови то не могоше учинити; сведе кишу с неба молитвом својом; чудесно умножи брашно и уље у кући удовице у Сарепти, и васкрсе јој умрлог сина, прорече Ахаву, да ће му пси крв лизати, и Језавели, да ће је пси изести, што се и догоди; и друга многа чудеса учини и догађаје прорече. На Хориву разговараше с Богом и чуглас Божји у тихом светлом поветарцу. Пред смрт узе Јелисеја и одреди га за наследника у пророчком звању; својим огртачем пресече воду у

Јордану; и најзад би узет на небо у огњеним колима са огњеним коњима. На Тавору јавио се заједно с Мојсејем Господу нашем Исусу Христу. Пред крај света опет ће се Илија јавити, да сузбије силу антихристову (Откр. 11).

Из Охридског пролога



ТРИ СЛУЧАЈА ПОМОБИ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

Добре ствари треба делити, а оно лепо и незаборавно треба свима поклонити. Ево три приче из живота, три случаја како је Богородица помагала људима. Нека нас ове приче подсети да је Мајка Божија близу нас. Она помаже и онда када то најмање очекујемо.

Прича прва

Алексеј ради у Светотројичкој лаври Светог Сергија. Његова породица чува причу о томе шта се догодило његовом прадеди Семјону током Другог светског рата.

У једној од жестоких битака, наши војници су кренули у напад. Са непријатељске стране је било јако гранатирање и, како се касније испоставило, мало ко је преживео битку. Семјон је трчао напред заједно са осталима. Гранате су експлодирале свуда околу, меци су звиждали. А онда је угледао нешто како се сија на земљи, у блату. Испоставило се да је то икона Богородице. Али остали војници нису обраћали пажњу на то, неки су чак и нагазили на свети лик док су трчали. Семјон је одмах одлучио да подигне икону, сагнуо се да је узме, и у том тренутку је у близини дошло до експлозије. Семјон је задобио рану од гелера у главу и изгубио свест. Пробудио се у болници. Лекари су мислили да неће преживети. Семјон је лежао на одељењу и чекао своје време. Одједном је угледао отворена врата, светло које је сијало, Жену у белој хаљини како улази и говори: „Не брини, Семјоне. Пошто си ме спасао, спасићу и ја тебе.“ Визија се ту завршила, а Семјон је почео да се опоравља. Супротно очекивањима лекара, преживео је. Прошао је кроз цео рат и касније је испричао својим најближима шта му се догодило.

Тако је Мајка Божија спасила човека због његове срдачне жеље да спасе Њену икону. Нажалост, он није могао да подигне икону, јер је у том тренутку изгубио свест, али његова срдачна жеља да спасе икону већ је наишла на одзив одозго.

После рата, Семјон се одликовао прилично строгим животом у моралном смислу, увек се трудећи да поступа по својој савести. Иако није постао дубоко религиозна особа, поштовао је веру у Бога и никада се није ругао светињама.

Прича друга

Наш савременик, украјински редитељ, назовимо га Алексеј, служио је војску у совјетско доба. Једне зиме био је на ноћној стражи. До тада је био толико исцрпљен и изможден да је, видевши кабину, ушао унутра и легао, ставивши главу између неких игала. Одмах је заспао. У сну је видео да му Богородица држи главу. После неког времена се пробудио, и када је одлазио, срео га је други војник који је рекао да је Алексеј ушао у трансформаторску кабину. Испоставило се да је Алексеј могао једноставно да умре да је додирнуо главом те металне игле. Богородица га је спасила држећи му главу.



Овај догађај је оставио дубок траг на његовој души. После војске, Алексеј је пронашао свештеника, испричао му о овом догађају и питао га о могућности крштења. Свештеник је одговорио да ако је спреман да живи по Божјим заповестима,

поштује постове, долази у цркву на службе, од-
носно да буде дете Цркве, може да се крсти, али
ако нема такве жеље, онда која је сврха крштења?
То јест, резимирао је свештеник, веома је лоше кр-
стити се, а не постати прави хришћанин. Алексеј
је размишљао и, плашећи се такве одговорности,
одбио крштење. Тако је неочекивано реаговао на
чудо које му је дато одозго.

Испоставља се да чудесна помоћ, чудо
од Бога, иако утиче на човека, не
мења га механички нити потис-
кује слободну вољу. Човек је
слободан да изабере свој пут.
Међутим, чак и при свој на-
шој духовној тромости и
неодговорности, Господ
Бог, Богородица и свети-
тељи не престају да нам
чине добро. Помоћ одоз-
го је позив на нови пут, на
живот са Богом, али да ли
ћемо следити тај пут, ос-
таје у нашој вољи.

У овој причи постоји
нешто недоречено. Након
сусрета са свештеником,
Алексеј је имао довољ-
но времена да размисли.
Можда је у неком тренут-
ку свог живота направио
или ће направити прави
избор.

Прича трећа

Пре неког времена,
мајка са две кћерке се
преселила из Белорусије
у Сергијев Посад. Желе-
ле су да буду ближе Све-
том Сергију. Купиле су
стан.

Најстарија кћерка, Људмила, добила је посао
у кафетерији Московске духовне академије. Овде
је упознала богословца и искрено су се заљубили.
Била је срећна како јој се живот одвија са мајком
и млађом сестром. Али једне вечери, Људмила је
шетала поред јаруге. Одједном се иза жбуња поја-
вио човек са ножем. Девојка се парализовала од
страха и одмах је криминалцу предала новчаник.
Али разбојник је рекао: „Не треба ми твој новац.
Изгубио сам те у карташкој игри и морам да те
убијем.“

Овај бандит, који је све изгубио на картама, ри-
зиковао је нечији живот. Није га било брига ко ће
му се појавити на путу у пустом и мрачном месту.
Дуг на картама за бандита је дуг части. Све што је
преостало било је да чека своју жртву. И то се ис-
поставило као ова јадна девојка. Никога није било
у близини.

Девојка је тихо, кроз сузе, рекла: „Мама,
збогом“ и молила се колико је могла.

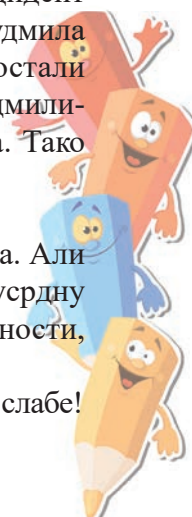
А њена мајка била је далеко и већ
је легла у кревет. Одједном,
баш у том тренутку, видела
је у сну да јој кћерка лежи
у ковчегу. Неподношљи-
ва стрепња и бол у срцу
пробудили су њену
мајку. Пала је на ко-
лена пред иконом Бо-
городице и почела је
у сузама да се моли:
„Света Богородице,
помози, спаси моју
ћерку!“ Не знамо ко-
лико се дуго мајка
молила, али злочи-
нац је одједном изгу-
био сав свој претећи
изглед и одлучност.
Стајао је као укупан
на месту и само тихо
рекао: „Иди.“ Тако је
Људмила била спасе-
на и вратила се кући
жива и здрава. Мо-
литве мајке зауста-
виле су руку зликов-
ца. Након тога, њен
пријатељ из богосло-
вије ју је сваке вечери
пратио кући.

Додаћу да се овај
страшни инцидент

завршио уз највећи Божји благослов. Људмила
је жена свештеника, а њихови синови су постали
свештеници, а кћерке жене свештеника. Људмили-
на млађа сестра је такође жена свештеника. Тако
је Господ усмерио живот ове породице.

У нашим животима има много перипетија. Али
ево, поред нас, је Богородица. Она чује усрдну
молитву. Чак и када не размишљамо о опасности,
Она нас често штити.

Пресвета Богородице, спаси нас, грешне и слабе!



ПО ХРИСТОВОЈ ЗАПОВЕСТИ



Инвазије дивљих Вандала изазвале су многе невоље у Италији и одвеле су многе успешне, здраве младиће у заточење. Једна инвазија је била посебно тешка за Италију. Том приликом Вандала су стигли до града Ноле и одвели неколико стотина заробљеника.

Сунце се приближавало заласку. Владика Павлин је стајао на трему своје куће. Био је то старији човек нежног, љубазног лица. Пред епископом је стајала нека жена; по њеном мршавом лицу, сузама у очима и тамној одећи могло се наслутити да преживљава тешку тугу.

„Помози, господине“, понављала је, „Вандала су ми одвели сина, сама сам, ту тугу нећу преживети... Ти свима помажеш, ни један бескућник није остао без заклона када је дошао до твог дома: никога ниси оставио гладног. Ти облачиш сиромашне и нишче, ти откупљујеш заробљенике! Господ ће те стоструко наградити за твоја добра дела... Смилиј се на мене, помози ми...“

Две крупне сузе скотрљале су се низ старчеве образе... О, кад би могао! Још јуче је имао неколико стотина златника, али они су подељени онима који су раније дошли. Владика Павлина су сви познавали, сви су к њему пожурили по помоћ, а љубвеобилни старац је дао све што је имао. Удовица је дошла прекасно.

„Како да јој помогнем, Господе? Научи ме“, молио се старац.

Одједном му се лице озарило радосним осмехом.

„Спасићу твог сина“, рекао је владика надахнуто, „слушај, ја сам сиромашан, немам ништа друго осим себе. Хајдемо у Африку, код Вандала, замени ме код њих за свог сина“.

„О, мој господине“, завапи удовица у очајању, „срце ми се раздире од бола и и туге, а ти ми се ругаш.“

„Бог ми је сведок“, понизно је одговорио владика, „да ти се не ругам. Преклињем те, пристани на мој предлог, радо ћу испунити своју дужност, јер ми је Господ заповедио да положим душу своју за ближње, а ја само дајем слободу која ми није потребна. Ко ме сам потребан? А ти, као што си и сама рекла, не можеш да живиш без свог сина. Умири моју савест и заувек ћу ти бити захвалан што си ми указала пут да прославим име Господа мог, да испуним заповест Његову!“

Удовица је дуго молила владика да промени своју одлуку, није желела слободу за свог сина по такву цену, али је владика остао непоколебљив.

Владика Павлин се молио целу ноћ.

„Добри Боже“, рече, „како да Ти захвалим? Само ми дај снаге да завршим оно што сам започео!“

Неколико дана касније он и удовица су кренули на пут. Пошто су коначно савладали све потешкоће опасног путовања, стигли су у Вандалско краљевство и пронашли удовичиног сина. Догодило се да је његовом господару био потребан виноградар, те је младог наследника радо мењао за епископа. Срећни мајка и син вратили су се у свој завичај.

Владика Павлин је много година живео у заточеништву. Кротак и вредан, стекао је општу љубав и поштовање. Засадио је многа семена хришћанства у дивљој земљи, сам цар је сазнао за то, приближио га себи и заволео. Желећи да захвали епископу Павлину на многим заслугама, цар му је дао слободу и пустио све његове сународнике у отаџбину.



православна галерија



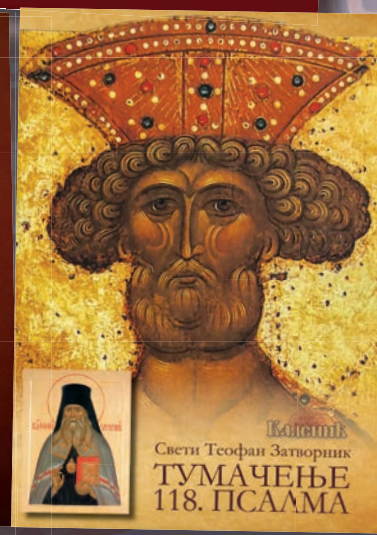
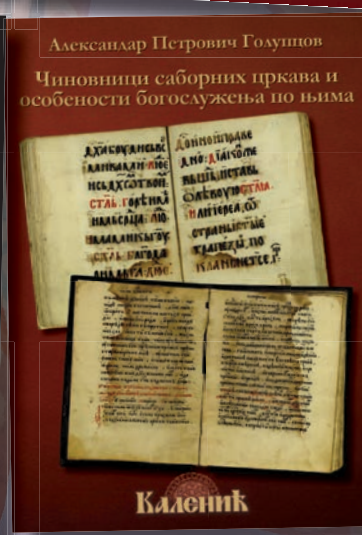
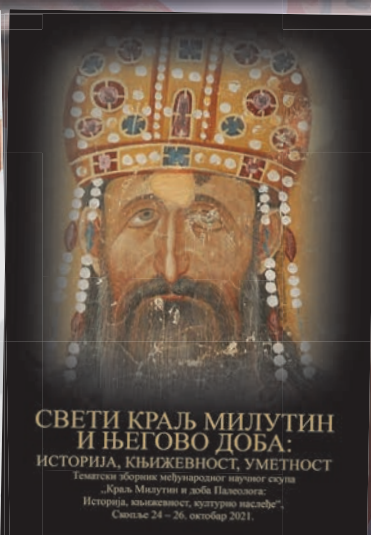
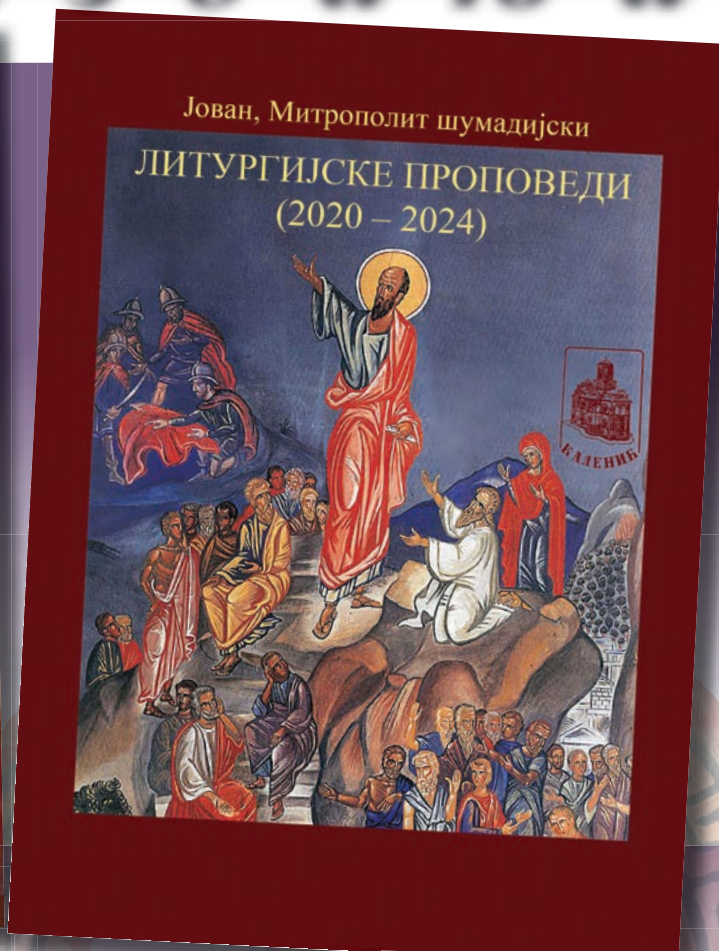
Иконе Михаила Милосердича са
иконостаса цркве Успења Пресвете
Богородице у Младеновцу

www.kalenic.rs

ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

Каленик

Н О В А И З Д А Њ А



www.eparhija.com